GOVERNMENT ORIENTAL MANUSCRIPT LIBRARY
INDEXING FOR TELUGU MANUSCRIPT

Sl. No.	Particulars	Details
1	Language	TELUGU
2	Material	Paper Mss.
3	Bundle Number	TEL B 0081
4	Work Number	D 0208
5	Page No (From... To)	1 to 107
6	Name of the Work	SABHA PARVAMU
7	Subject	ITHIHASAMU

TEL. D. NO.
208
B. NO. 81

శ్రీపరంబ్రహ్మణేనమః

శ్రీమహాభారతం సభాపర్వము

B.81 D.218

క॥ శ్రీరాత్రే తారస్తుల విమ।
లాంబితాసత్మజు నిరంతరానందమతీ।
శ్రీదం ద్రుపదార్ధనిఖిలద్ర।
రాదెవస్తుత్య రాజరాజనరేంద్రా॥

వ॥ అవ్వధిపుండ్లు శౌనకాదిమహామునులకుం జెప్పినప్పుడ్ద్ర
తనయువాసుదేవసహితుండై యున్నయుజ్జునుసవతి ప్రీతి
పృథాంక్షులి వ్యాపయుండిట్లనియె॥

GOVERNMENT ORIENTAL MANUSCRIPTS LIBRARY, MADRAS

...షునముగ ప్రాణము రక్షిం।
...పకారికి ప్రియంబ్బు సేయుము ననవే।
ముగ నెయ్యైన సునకు ప్రియం।
నష్టాస్యయం గ్గనిష్ఠమైనది నాశకున్॥
వ॥ యెను దానవ విశ్వకర్మ ననేక వివిధ శిల్పకళా కుశలుండ
నకు నిష్టంబైన దాని నిర్మింప్పెదంబను పుండ్దిని ననభువనం ద...
దు మొగంబ్బు చూచి యితని కెద్దియొనయు నొక్క యుపకారంబ...
న దాని నిర్మింప్పని యోగింపుం డని నం గృష్ణుం జూచి పెద్దరి...
మ్రాద్ధు విచారింప్పు మయునకిష్టని యెయె॥
చ॥ కురుపతి కేయుధిష్ఠిరునకుం సకల క్షితిపాలసేవ్యసు।
స్థిరవిభవాభిరామునకు ధీరునకుం దగ సర్వలోకసు।
స్థిరమగు దాని నొక్కసభ ధాత్రి కపూర్వముగాం ఘనంబచే।
వైరగాని రమ్యునేదయిన శిల్పకళా కుశలత్వమేర్పడన్॥

తుల నొవ్వి వ్రెత్తపు చున్న

... య న ... వివిధర।

అనిన వాసుదేవునకు మయుండిట్లనియె॥
ఉ॥ యమ్మనుజేంద్రు డింద్రసుతుం డ్రులకంప్పమహావిలా
స్త్రీమ్మున నెత్తి యుద్ధరణిగావున యాతని ప్రీతి కెంద్దగ న్।
నెమ్మెనం జేదర్ సభ మణిప్రభలొప్పగ దివ్యతావిహా।
నమ్ముల నిప్పువేయని జనంబులు దానిని మెచ్చి చూడగన్॥
వ॥ తొల్లి వృషపర్వుండను దానవేంద్రుని కొక్క సభ నిర్మింప్పను
కల్పిత వివిధ రత్నమయంబ్బులైన యుపకరణ ద్రవ్యంబ్బులో దం
గూంచి బింద్దుసరంబ్బను కొలను సంగ్రహింప్పి నవాండ నయ్యున్న
కరణంబ్బుల దాని చిత్రంబుగా రచియింప్పి తెచ్చి సభ ధర్మరాజు
న కిచ్చెద మరియు బ్రాహ్మంబు దియ్యం డను హేమ...
రుషి చేత నిగ్రహింపఁతంబైన కలశత్రువిఘాతి నియ్యైన దాని...
సునకొక్క గదయును దారుణంబైన దివ్యఘోషంబ్బు గలుగు
దత్తంబ్బును శంఖంబు ఘ్నునకు నిచ్చెదనని చెప్పి ధర్మరాజు చేత

ప్పునముగ ప్రాణము రక్షిం।
ముపకారికి బ్రియంబు సేయుదానననే।

త్మంత్రైమయ్యుం దరిగె। సంత్ర నారాయణుండ్యేసం
ప్పుల కిత్యాని పిత్య దర్శనలాలసుండై ద్వారావతీ పురంబ్బున
కరిగె। సపమయ్యుం ఢ్ఢుసుంబూర్వోత్తర దేశాబ్ధి ముఖుండై పోయు
కైలాసంబ్బు నుత్తరంబ్బున హైనాక శైలంబు సంద్దు వారణ్యేశ్వం
గ్గంబ్బునా॥

సీ॥ యెంద్దైని సవన భూతే శుండ్డు స్పబియుంచ్చె
సచరాచరంబైన జగము నెల్ల।
గంగ్గ ప్రత్యక్షుంబ్బు గాంచ్చు యెంద్దైని
స్పతవాసు దయ్నెభగీరథుండ్డు।
నవిన సంభవ నరనారాయణస్థానము
దానవ ప్రభృతిగిర్వాణము ఖ్యు।
నెంద్దైని త్రుతువుల నేత్రయు గంబ్బులు
జౌశరి రత్న విచిత్ర వితతి।
ఆ॥ చిత్రము యుమహా విశేష కారణ్యంయు।

తుల సోంపు నెత్తు చున్న।
ష్టిబింగస్రు సర్పాయ్యునందుబ్బంన్న వివిధ రి।
త్నపకరణ చయము ఖ్యానర గానిరో॥

క॥ దేవప్రాంపమ్యాణముల కునె।
నానావిధ ఫ్లాజునలం దర్పణము చేసి ధరి।
త్రివనిత కపూర్వ శ్రీ।
గాంచింప్ప దాణాంగ్గెమయు తుగదురప్పుము॥ ౧౬

౧౨ క॥ విమల మణి మయములగు దూ।
లములనిస్తంభములగోడలను వేదులను గని।
ప్టి మములు జుప్పిన ప్రాంతా।
రములం గ్గదు సెప్పు చుండ్రు రచియించ్చె సజ్జ ..౧

౧౩ వ॥ మరియును॥

౧౪ సీ॥ సురుచిర హరినీలకిరణ జాలంబ్బుల

...ద్మరాగారుణాపంక్తములను।

తరాజీవరాజి వాంసావళి

ప్రత నిర్మల సావర్ణ్య స్వర్ణహర్మ్యములను।

ప్రపుల యస్వైడూర్య కుట్టిమంబ్బులను వత్ర

కరిగె। మాన చిత్రాత్తి కనవసైనములను।

కైలాస త సైన లేఖోత్తరములు విలసిల్లు

గ్రంబ్బున ...లన్నని సన్నణిష్కలము చూంచి।

షే॥ దెం... రాలకుత్సవముల కుచుల కల్పిన।

జలములు స్థాయిదలుకలయుబూంచి।

గం॥ నావము స్ఫలంబ్బుల నిబును వెరు.. గకే।

యుంబ్బు నస్లగామయుంచే శ్రై॥

౯॥ మరియు సకల బన మనోహరంబ్బులైన నానావిధయం

త్రంబ్బుల నన వరత కుసుమ ఫలభరితంబ్బులైన తరువనంబ్బులు।

...సముద్రాబ్ధిరావంబ్బులైన జలాశయంబ్బులు

విచిత్ర పలకరకములు విటంక ప్రదేశంబ్బులంగ్గలిగి। దశనిష్ప సహా

ప్రమాణ వృత్తాయతంబ్బును సహప్రకార ప్రభా ప్రసర విభ్రు

యు వివిధ రత్న విభవాబ్ధి శోభితంబ్బును గ్గాని పూర్వస

నంబ్బుంబదునాల్గు నెలలు నిర్మించ్చి। దానిపైని మిదివేల రాక్ష

స్తరులను హోకాయుల మహాబల సత్వసంపన్నుల నంత

శ్చరులం బ్బనిచి మోహింపచ్చు కాన్ని సభ ధర్మరాజున కిచ్చి గః

యును దేవదత్తాఖ్యంబ్బును శంఖంబును బిమాంబున కుల కిచ్చి వారి

లచేత సత్కృతుండై మయుండరిగినా॥

౧౮ ఆ॥ వీరుడు ధర్మజుం డప్పుడు వేదపుర విప్రులకాప్పు బాయసా

హారము బత్తి బెట్టు మరియు నద్దరకుం జాపవేయుగాంగ వి।

స్త్ర రయమ శుంఠులు ధేనువుల ధర్మవిధి మణి ముద్రి కాద్యలం।

కారదుకూల పుష్పఫలగంధయుతంబ్బుగనిచ్చె లెల్లతో॥

వ॥ అట్టి సుజన వినుతుండై దైవజ్ఞదత్త శుభము-
హూర్తంబున ధౌమ్యాది భూసురాశీర్వాదంబులు పుణ్యాహ-
వాదంబులునై సంగ సభాప్రవేశంబు చేసె నంత॥

ఉ॥ మంచిగ భూరి భూసుర సమాజము నెల్ల సుభక్తితో
దబూ| లం౦|
జించియు భిష్ట దానములు చేసి ధనార్థుల దప్పిదీర్చ-
నించియు శంబ్బు బంధులకు నెయ్యురకుం హార్దయు ప్రియ-
బ్బుగా| మ్మతోన్||
వించ్చె విభూతి రేపుపడ బవిత్రుడు ధర్మసుతుండతండు నె-

౨౦. వ॥ తదనంతరంబున॥

౨౧ మ॥ మదమాతంగ్గ తురంగ్గ హేరంబ్బునల సన్మాణిక్య గావ్వి-
పృథలో రింగ్దాని వచ్చియుచ్చి ముదమె పుంగాంచ్చినె రం-
త్తురి| త్తతాం|
యున్న దయస్సాచల సేతు శీత నగ మధ్యోర్వి పతుల్ సం-
భ్సదయుం ధర్మజు దత్తుభాగ్ని జగద్వ్యాపూర్ణ ప్రతాపో-
దయుల్॥

సీ॥ వితియునూం॥

సీ॥ సకిల మార్కండేయ శౌనక మాండవ్య
మాంత్రేయ శాండిల్య మంద్రపాలు|
బకదాల్భ్య శాలంకాయన పర్ణశింజ్ము తుకర్ణ
గౌతమ కౌశిక కణ్వ కుత్స|
సావర్ణ పనాది సత్య గోపతి గోప
వేష మైత్రేయ పవిత్ర షాణ్ణి|
ఘటప జానుగాత్రేయ కథలాం పవన మిత్ర
హారి విత్ర తిత్తిరి యాజ్ఞవల్క్య|

౨౪ ఆ॥ వాయుభక్ష భాగవ వ్యాస జైమిని|
శుక సుమంత్ర పైల సుప్రతాదు|
లైన మునులు నెమ్మనరిగితి మెంత్రయు|
రవ్వమైన ధర్మరాజు సభకు॥

౨౫ వ॥ అంత్యమహామునుల నెల్లం నతి భక్తింబూజించి ధర్మతనయుండు
వారలచాత సద్ధర్మకథలు వినుచు తమ్ములుం దానును సుఖంబున్నండె
నంత నొక్కనాడు॥

॥ వీరభామి ద్రుతతెల ధరణిగతుదయ్యెడు నెక్క యించ్చ వి
స్తరమనస్సు ప్రైయనులు మించ్చి నిజద్యుతి చూచుచుండగా
నారదుడేగుదెంచ్చె గగనంబ్బు ననుండ్రి సురేంద్రమంత్రిరా
పారవిలాస వాసియగు పాదుని ద్రువాంబ్బ నకుం బ్రియంబ్బుతో న

క॥ తనపెరుద ధర్మసంబో
ధన వాంఛ్చను వచ్చ్చ దేవతా ఖచర మహా
మునివరుల దపన హాగర
బ్బున గ్రామ్యర బంచ్చి బ్రంహ్మ పుత్రుదు నెంచ్చెనే॥

౨౯ వ॥ వర్ద్య దివాకరబింబతేజస్సుమంత్ర్యప్రముఖులగు మహా
మునులతో నెచ్చ్గివచ్చిన నారదమహామునికి ద్రుష్ట్యద్దుంద్దై ధర్మ
తనయుండ్యు దమ్ములుం దానునెదురువోయి నమస్కరించ్చితో
త్తాని తెచ్చి సింహాసనంబ్బు ననునిచియుడుగులు గదిగి అఘ్యపా
ద్యాది విధులం బూజించ్చి నవారలకుశలం బడిగి నారదుండ్డుర
ణతి విషయంబ్బుల నయ్యుదిష్ఠురునకిట్లనియె॥

సీ॥ ఘోరవంశ మునివరదేవోత్తములకైన
సద్ధర్మమార్గంబ్బు సయుఫదయ్యె
ధర్మవిమండ్రవైధరాత్మ ధర్మం కాపుంబ్బ
లాంఛ్చాం పుట్టి బాధింప్పుకుండ్రనుచిత
కాల విభక్తము కాకుండ్రనె వింత్తె
ధర్మవునంత్రి చిత్తంబ్బు నివిపి
యుమ్ముల నవరోరాత్రంమ్ములండైఫ్ఫ్రుడు
బొంత్రింతె నిజబుద్ధి జేయుదగిన

౩౦ ఆ॥ రాజవృత్తములు దిరంబ్బుగా గాఖిల
యోగవృత్తులందు యోగ్యమైన
వారి గరము గారవమున నుబంచ్చితే
నీవు వారికైన నేర్పెఱింగి॥

౩౧ క॥ అనఘుల శాస్త్ర విధిజ్ఞుల
నమరత్ర్యుల బద్ధవితా మహాత్రుమ మునవ
ర్చ్చినవి ప్రుల మంత్రులగా
నెంన రించ్చితె తాంర్ప సంప్రయోగమువల్లనే॥

క॥ రాజులకు విజయమూలము
రాజిత మంత్రంబ్బు సుస్థిరంబ్బు గదా వినీ
రాజాన్వయ రత్నోజ్జ్వ దే।
రాజసులకు గన్నర గోచరము గాకుండన్॥

క॥ ధీరుడు ధర్మాధర్మవి।
చారుడు బహుశ్రుతుడు దుష్ట సముచిత్తుడౌ।
శ్రీరమణీకృత వదన సు।
గురువాదన దగు నెనపురోహితు డధిపా॥

౨౮ క॥ జనసుతనీయుబ్బ మునం।
ద్వినవరతని యుత్తుడైన యాజ్ఞిక ద్రుమా।
గని పుణ్యత్తై యాపుర కుం।
ఢునెని జ క్రియత్వ ములనెప్పుడు నుసమబుద్ధిన్॥

౨౯ క॥ నానావిధరణ విజయము।
వానిపుణుల వార్వ వీరుల నదగు వారిన్।
సేనాధ్యక్షుల జేయు దే।
దీనమ్మునవారి మానిని యులు వాతులన్॥

౩౦ చ॥ కులజుని ధారిగా పురుష వర్రియ దక్షుతు నైనమంత్రిపం।
పృదరగ రాజ పుత్రుల మహార్థి నవంత్రుల జేసి వారితో।
నొడబడ పత్ర మెప్పుడగ నుండ్రుగా ధన మెప్పువారికి।
గడుకాని చేయకుండదె జగన్నుత గర్వము దుర్మోహమై॥

౩౧ క॥ క్షితినాథ శాస్త్ర దృష్టి।
ప్రతిభ నుదివాసంత్ర రక్షా భామోత్స్పత।
ప్రతి కారులగుచు సన్నా।
నితనై వత్రింతు రయ్యసనైవ జ్జాల్॥

౩౨ క॥ ఆనిశము శెవింత్తురెని।
స్పనపూయంత్ర్యాంగ్ర మైనయాయుర్వెదం।
బున దక్షులైన వైద్యులు।
ఘనముగ ననురక్తులై జగ ద్ధిత బుద్ధిన్॥

క॥ సారమతి జేశి మానస।
శారీరరుజావలులకు సతతంబ్బు ప్రకృతి।
కారములు సేయుచుండ్రు దే।
యారయ వృద్ధోపసేవ నౌషధ మెల్లన్ ॥

౪౦ క॥ వుప దాశు ద్ధులు బాపు।
స్వపగత బుద్ధుల విని తత్ప్రయత్నుల సములన్।
సుపరిక్షుని యోగించ్చి తే।
నిపుణుల నధాన్ జునసాది స్వవకార్యములన్ ॥

౪౧ ఉ॥ ఉత్తమ వర్ధ్య మాధ్యముని యోగ్యత బుద్ధి నెరింగి వారిని।
యుత్తమ మధ్యమాధి ముని యోగ్యతలన్నియమించ్చి తెనరేం।
శ్రోత్తమ భృత్యకోటికి నమానము గాంచగు జీవితంబ్బులాం।
యుత్తము జేశి యిత్తి దయనయ్యనియు కారము భుదప్పకుండ్రిన్ ॥

క॥ తమతమ పనికని యుండు తరిజతి।
తము గానక నవయు భటుల దౌర్గత్య విషాం।
దము దెలిసి పోషికవ।
స్వము నెగ్గాన రించ్చు నతడు శత్రుత్వైనన్ ॥

౪౩ క॥ కుల భృత్యులైనను భృ।
త్యులకును సత్కారమతిన్ తో జెయుదేవా।
రలు నీ ప్రస్తవమునని।
ద్యుల గృతముద లంచ్చి ప్రాణములు విడుతురనిన్ ॥

౪౪ క॥ అనఘాంనీ ప్రస్తవమున।
నని నిల్చిన వీర భటులు నతు పాష్యుల నే।
ల్లను బ్రోతి భోజనాచ్ఛా।
ధనములు వారలకు నెమ్మది రగ నియుండ్రున్ ॥

౪౫ క॥ ధనలుబ్ధుల మృచ్చుల గూ।
ర్చని వారల బగరవలని వారల భృతి చా।
లని వారిని ఋజుజనులను।
బనుపవు గారాజు కార్య భారము దోల్పన్ ॥

క॥ చోరభయవర్జితంబుగ
కారుణ్యైరక్షింపుత్త్రాయ ధికె ధనలోభమునన్
చోరుల రక్షింపరు గా
వారలచే ధనము గాని భవ ద్భృత్యవరులే॥
౪౪ క॥ ధరణీనాథ భవద్భుజ
పరిపాలిత మైన వసుధ బరిపూర్ణమువై
కరమొప్పుచున్నదెరువుల
ధరణీకవచులు పాపభయంబు దారింకరయుం గృన్॥
౪౫ క॥ వాసులగు కర్షకులకు సు
భూసుత ధాన్యములు చేజులు వనౌజులనున్
మానుగ సతయుక వృద్ధిన
మానము గారుణము పెత్రెయుత్తము బుద్ధిన్॥
౪౬ క॥ వంగ్గల మూకాంగ్గల విక
లాంగ్గుల నున్ బాంధవుల దయం బ్రోతె భయా
త్తుంగ్గది దిశత్రుసేనను
సంగ్గర రంగ్గమున గాతె శరణంబనినన్॥

క॥ కృతమెరిగి వర్తనసుత్తము
మతులన్ సభక్తి స్తుత్య యుంచ్చి మరవక గతసు
కృతు జేయుడె కృతమెరిగెదు
పతియగు జగజ్జగము నెల్ల బ్రతిపాలించ్చున్॥
౪౭ సీ॥ అయుంబ్బు నంద్దున నాల్లవ భాగమొంద్దెమూ
డవ భాగమొంద్దెనంద్దు ధర్మమొంద్దె
గాని మిక్కిలి సేయగాదు ప్రయంబ్బుని
యుల ధరించ్చితె బుద్ధి యవనినాధ
ఆయుధాగారధన సాధ్య ధనములయందు
వర వారణ వారణావలుల యుండ్డు
భండారవుల యుండ్దు బరము విశ్వాసుల
భృత్తుల దక్షుల బంత్తు వయ్య
౪౮ ఆ॥ గురుల వృద్ధ శిల్పి వర వణిగ్బాంధవ
జనుల నాశ్రితులను సాధుజనుల
గరుణ బెదరి కవము వారయు పొంద్దగ బ్రోతె
సకల జనులు నిన్ను సంస్తుతింప॥

౧

క॥ వలయు నమాత్యులు బుద్ధి

౫౨ మ్తులు మూల బలంబు ల్రాజు పుత్రులు విద్యాం
సులు బలశీలయుండ్రు నిపుణుల్
గాలువుండ్రు లోకమెల్లం గాలువ గనిన్నన్॥

౫౩ క॥ పరికింపుచు బాంధవ్యున్
త్రర బునముల వలనసంత్రతముని బరహ్మా
పరుడ వైపరము వాసులు
చరితము వీక్షింత్రె నిపుణ చర నేత్రములన్॥

౫౪ క॥ వెలయుగ విద్యా జ్ఞానము
ఖ్యుల తోడన శేషధర్మ కుశలు దవయు
మ్యుల లోక వ్యవహార
మ్యులు దయ బరికింత్రె నిత్యమును సమబుద్ధిన్॥

౫౫ ఆ॥ వాత్రై యుండ్ర జగము వత్రిల్లుచున్నది
యుది యుశేని సాంతుచు యుఖిల జనులు

౫౬ పు॥ ఘోర మగ్న వాదురు గోరు పున
వాత్రన్ నిన్నరయుం ప్పవల యుంబతికే॥

౫౭ ఆ॥ దారసం గ్రహంబు ధరణీశ రతి పుత్ర
ఫలము వృత్తశీల ఫలము శ్రుతము
దత్త భుక్త ఫలము ధనము వేదము నగ్ని
హోత్ర ఫలములనుచు నెంచి నెరుంగు॥

౫౮ చ॥ బహుధన ధాన్య సంగ్రహము బాణ శరాసన యోధవీర సం
గ్రహము నిరంత్త రాంత్త రుదకంబులు ఘాస రనింధ నౌఘ సం
గ్రహమున నేక యంత్రములు గల్గియు సాధ్యములై ద్విప వ్రయ
వహముల నంగ మెప్పునె భవత్పురి రక్షము లైనదుర్గ సముత్॥

౫౯ చ॥ వదలక బుద్ధినంత్తరరి వర్గ సముహా శ్రీ జెతెం ద్రియుండ్రనై
మొదలన దేశకాల బలము స్మరి దైవబలంబు గల్గి భూ
విదిత బలుండ్రునై యుపాంత వీరుల నోర్వ గనుత్ప వీంత్రదు
ర్మద మద నాంధ చిత్తులం బ్రమత్తులనింద్రియ విజితాత్ములన్

౬౦ తే॥ వదిదిరిపులపై బోవంగ గదగియున్న

నీకు ముందైన సరిరిపు నృపతులందు।
దనరి షాడ్గుణ్య పాడంబ్బులగు నీతి।
యోగముననె చేశి వర్తిల్లుచుండుదయ్య॥

౬౧ వ॥ మఱియు నాస్తిక్యంబ్బు ననృతంబ్బు ప్రసాదంబ్బు లస్యంబ్బున
ర్థకచింత్త్ర క్రోధంబ్బు దీర్ఘచింత్త దీర్ఘసూత్రత మొదలుకగల
వారి నెరుంగ్గ మియు నర్థంబ్బుల రామింద్ర నర్థకచింత్తా। ని
శ్చిత కార్యములు సేయు మియు మంత్రంమ్ములు రక్షింప్పుమి
యు శుభంబ్బులు ప్రయోగింప్పుమియు। విషయంబుల
యందుపదగులు పయు ననంబరగిన పదునాలుగు రాజదో
షంబ్బులం బరిహరింత్తె యని యడిగిన నారదునకు ధర్మ
రాజిట్లనియె॥

౬౨ తె॥ నాయథాశక్తి జేశియు న్నాయపథము।
పరిహరించ్చి మహాత్మ్ముల చరితలందు।
బుద్ధినిలిపి మీయుపదేశము న శుభంబ్బు।
లయిన వానిననుష్ఠింత్తు ప్రియము తోడ॥

౬౩ వ॥ అని కృతాంజ్జలియై మునింద్రా యాత్రిలోకంబ్బు
మీఁరు చూడని యవి లే వెందైని యిట్టి సభ చూచియురు
కే యొడి మయనిర్మితంబైన సభ చూచి నంబాచి విస్మయంత్తా
రేదూర్ధు ధర్మరాజున కిట్లనియె॥

౬౪ క॥ భూనాథయిది యపూర్వము।
మానుషము విచిత్ర రత్నమయ్యమియుంట్టి సభన్।
మానవలోకేశ్వరుం।
నేనెన్నడు జూడ వినియుసనెరుఁగ ధరిత్రిన్॥

౬౫ క॥ సురపతియును వరుణధనే।
శ్వరకమలాసనుల దివ్యసభ లెల్లను నే।
శ్వర చూచితి నవి దనికి।
పరియగు నత్యంత్త విభవ సౌంద్ర్యర్యములన్॥

౬౬ వ॥ అనిన విని యవి యిట్టి విధ వలదు నానతి యిండ్ని త్రి
లోకపాలసభా శ్రవణ ప్రవణ భూతకుతూహలుండై య
డిగి నధర్మరాజు ననునారదుండిట్లనియె॥

౬౫ క॥ శతముఖుసభ శుభరత్నాం|
చితకాంచన రచిత మతి విచిత్రము లోక|
త్రితయాఖిల లక్ష్మీసం|
హితము లనేమెదాని బొగడ శేషునకైనన్॥
౬౬ వ॥ అది నూఱు యోజనంబుల వెడల్పును, నూటయేబది-
యోజనంబుల నిడుపును, నేనూరు యోజనంబుల దు
నతియును నంగలిగి, వైహాయసంబై, కామగమనంబై, స్వర్గ
శోభితంబై, సకల కాల కుసుమ ఫల భరితంబై పాదప వ
న సరోవర విరాజితంబై, పవిత్ర ప్రభావంబున నమరేంద్రు
చేత నిర్మితంబై కర మొప్పుచుండు నయ్యసభయందు॥
౬౭ చ॥ అతుల విభూతితో మణిమయాభరణ ద్యుతి నెప్పుగా
శత|　　　　　　　　　　విరాం|
క్రతుడు. శచీ సమేతుడయి కాంచన చారు విచిత్ర మా
నతి విబుధోత్తముల్ గొలువ గాఁ గొలువుండు వరోర్వశీ వరాంగనా|
యుత విలసత్పహాంత్ర్యములు సూచునట సుందర వక్త్రచంద్రుడై॥

క॥ ధర్మసభ లోకధర్మ
ర్మవిశేషాస్పదంబు దై జగమునస్స|
ధర్మమణితతుల హానిని|
నిర్మింపబడు విశ్వకర్మ నిపుణత యొప్పున్॥
౬౮ వ॥ అది శత యోజన విస్తారాయామ సురమణీయకంబును
కామగామిత్వంబును, సూర్యతేజోనిభ శుభ్ర తేజంబును
సర్వసుఖ సంపాదనంబును నై యొప్పుచుండు నయ్యసభయం దగ
స్త్య మతంగాది సిద్ధ మునులును పితృ దేవతలును, కాలకిం
కరులును, మూర్తిమంతంబులైన కాలచక్ర మృత్యు దక్షిణాది దైవ
ములును, అత్రి తపంబులును, ప్రతర్దన జనమేజయ జనక
బ్రహ్మదత్త వృషదర్వ మహాశ్వ శతరథ సుహోత్ర భూరిద్యుమ్న
మరుద్ మధు శంతనోపచరులును, భవద్యున కుంతైన పాదరా
జులును, నారదాది గలయనేక రాజర్షి దేవ ఋషులచే తనన
వరతంబును సేవితుండై యమ ధర్మరాజు సమస్త జీవుల శుభా
శుభ కర్మంబుల నరయుచు నుండు॥

12

సీ॥ వదలక యెంచినవాని ప్రస్తవమున
బోరి లోనైన వేరభయము।
దమకుల ధర్మంబు దప్పక నడిచిన
గృహమేధులును జగన్మహిత కీర్తిఁ
బరంగిన ధన్యులు బరహితవ్రతులైన
పురుషులు రుగ్జరామరణ శోక।
భయ బుభుక్షా తృట్పిపాసవ్యపేతులై
కొలుతురు సురరాజు నెలమి యుదిఁ।
౨౯ ఆ॥ ధర్మకాములు సదక్షిణాక్రతువులు।
శ్రీవిలాసములు నశేష హవ్య
వాహ మంత్రతతులు వచ్చి సేవింతురు
మహాత్మవంతులగుచు మురహుతోడ॥
౩౦ క॥ మరియును శతక్రతువులును నగ్నిష్టోమములును నశ్విను
నశ్వని దేవతలును దాంతయును విధాతయును। హరిశ్చంద్రుండ
రాజర్షియును। సురేంద్రుని సభ నుందురు॥

క॥ వరుణాస్య సభ సర్వలోకో।
త్తర ముఖ్యుల మణిమయము సిత ప్రభమునసుం
దర సుందర మందిరంబు।
వరుణుండు తనిల సహాయు . త్రైభవంబుగు మహిమన్॥
౩౧ వ॥ అది యమర రాజు సభ యంత్రాయవిస్తారోయామ రమణ
యకంబును। కామగామిత్వంబును గ్గలిగి విలసిల్లుచుండు।
బలస్యం జలంబు చేసి జలంబులలో నుండి విశ్వకర్మ గడురమ్య
బుగా నిర్మించె॥
౩౨ సీ॥ అంబుసుఖాంశ్రీసుత్తైనయుక్తరుణేంద్రు
నంబుధు వేదులు నదిపతి భక్తి।
గాళింది నర్మద గంగ గోదావరి।
విదిత విపాశ గాం వేరి స్వస్త్ర।
వేణి సరస్వతి వెన్న త్రైరావత
యనంగ ప్రసిద్ధంబులైన నదులు।
సరసీ తటాక నిర్ఝర దీర్ఘికాదులు
దిక్కులు నదిక ధాత్రీధరములు।

౬౮ ఆ॥ వసుమతి యను మహా తీర్థంబునై వచ్చె।
మకర గ్రాహ్య శింశుమార సింహా।
శరభ సామ బాంది బల చర స్థల చర।
తతుల తోడ సంతతంబు గాయుచు ॥

౬౯ వ॥ మరియు వాసుకి విరోచన తక్షకాది మహా నాగ
రాజులును ప్రహ్లాద। విరోచన। బలి। నరక। నముచి। విప్రచిత్త
కాల ఖంజన। హైహయ ఘటోదర। దశగ్రీవ। విశ్వరూప। విరూ
పాక్షాదులైన దైత్య దానవ యక్ష రాక్షస వరులును వరుణు
ని సేవించుచుందురు॥

క॥ ధనదు సభయింద్రు సభతో।
౭౦ సెనయుచు మహా విభూతి నెంతయు నొప్పున్।
తన దివ్య శక్తి నాతం।
డొనరగ నిర్మించె దాని సుత్రామ మణాలన్॥

౭౧ వ॥ అది యును నూరు యోజనంబుల వెడల్పును।
నూటడెబ్బది యోజనంబుల నిడుపును నై నూరు యో

జల ధనపుర నుంగలిగి హైమంబై। సిత ప్రభంబై।
కనకమయ తరుల తోలంకృతంబై। తదుల్లాసి విచిత్ర శరదం
బుద్ మేదంబు తోనను కరించుచు నుండు॥

౭౨ క॥ అందు గుబేరుడు పరమా।
నందంబున నుండు ఋద్ధి నందన విలస।
న్మందార హారి జాతక।
నంద సమం బాని లాంబి నంది తుడగుచున్॥

౭౩ వ॥ అతని ననవరతంబును నరకిన్నర సాధ్యులైన గంధర్వులును।
వరాహకర్ణ గజకర్ణ కుండల మణిభద్ర। సోమనేత్ర। గరుడ కంఠ। విజ్ఞే
పణ। పింగళక। పుష్పశీల ప్రమాణ కాదులైన యక్షులును నలకూబరుం
డును। సూర్యశీ। తిలోత్తమా। ఘృతాచీ। మేనక। రంభా ప్రభృతులై
న అప్సరసలును సేవింతురే నెప్పుడు ననేక ఋషిగణంబులతో న
హా తా॥

౭౪ ఆ॥ వానికి నెయ్యుండై యుమరవంద్య పదాంబుజు డంచితాంబకుం
డైన పరమేశ్వరుడు పరిసేవిత వస్తుకు భూషణో కృతా।

కామిత శేషలోకగురుఁ డీశ్వరుం డెప్పుడు నం దయుం,

నానాశతాయుతా యుతసనాధ్య మహోద్భుత భూంత కోటి

తోన్॥

౩౨ వ॥ ఆ మహా న్నిమనుష్యలోకం బ్బు నం కాంక్షా కాలం బున్న నా కడ

కు సూర్యం డ్బు వచ్చి పితామహు ప్రవణిహిఁచ్చిన తద్దర్శన కుతూ

హాలుం డ్రై ఆదిత్యుని తో నరిగి యుక్తముల గఖ్యన సభ చూచి తి॥

౩౩ చ॥ దళిత విరోధి యుష్ట్రదని దాని విధంబ్బెరుగంగ్గ బ్రహ్మకున్

గాలంది ఆ తాన వా బ్బా నస గోచర మద్భుత రూప మీవియు

త్తులము సకంభ మొక్క యుతదాల్పంగ సుస్థిరమై నిజ ప్రభా

వలి వెలిగించ్చు చుండ్డు శశి సారిజు మిత్రుల మండ్డలంబ్బులన్॥

౩౪ వ॥ అందు నేక జితవరాసుల స్వజి యింప్పుచు నధిక తపస్సుల తపం

ఫలంబ్బులు విధి యింప్పుచు విశ్వకర్త్రయైన ధన్యం త్రరీ మరీచి

అత్రి భృగు భరద్వాజ దక్ష వశిష్ఠ వాలఖిల్య పులస్త్య పులహ

క్రతు కస్యప గౌతమ ఆంగ్గిరస ప్రచేతసులును చంద్రాదిత్యులును

ప్రాంనక్షత్ర దేవగణం బ్బులును వసురుద్ర సిద్ధ సాధ్యులును

ఇత్తంబ్బు లైన పంచాశతి సహస్ర మునులును సూర్య

స్థలైన రియష్టాశతి సహస్ర మునులును అశ్వినులును విశ్వేదేవతలు

విశ్వకర్మయు పితృ దేవతలును తన్ను బరివేష్టించ్చి కాలచి రయుం

డుతు ధర్మార్థ కామ మోక్షంబ్బులు శబ్ద స్పర్శ రూప రస గంధంబ్బు

ను దశోదవస మూబ్బులును శ్రుతి స్మృతి మేధో బుద్ధి ధృతి క్షమా కీర్తి

యును సంకల్ప వికల్ప ప్రణవంబ్బులును క్షణాలవము హోరాత్ర

మాసత్రంబ్బులును పక్షమాస ఋతు సంవత్సరంబ్బులు యుగా

కంబైన కాలచక్రంబ్బును ఋగ్యజుస్సామాధర్వణ వేదోపవే

వేదాంగంబ్బులు పురాణేతిహాసంబ్బులు బహు ప్రకార భాషా

సమస్త విద్యలు మూర్తిమంత్రంబ్బులై కొలువ సరస్వతీ సమేతు

డై పరమానంద్రంబ్బునం బరమేష్ఠి పద్మాసనాసీనుండై యుండ్డ నా

లోకపాలురసభయును బ్రహ్మసభయును వర్ణించ్చి నారదునకు

ధర్మరాజు కిట్లనియె॥

ఉత్తర॥

౩౫ పరమధార్మికుఁడైన పాండుభూపతి కంట్టె సకల

ధరణీశు లెల్లన య్యమ సభ నుండ్రుదా నె మి పుణ్యా

చరితంబు చెవిత్రావనైనయన్నదే వేంద్రుసభ హరిశ్చం

ద్రురుతరమహా మతో దేవ పూంబుల్యంతై యుండ్రు గనియె॥

౭౯ వII అనియుదిగి నధర్మరాజునకు నారదుం డ్ర హరిశ్చంద్రు

ని మహాత్మ్యంబు సవిస్తరంబుగా జెప్పం దలంచియిట్లనియె

౮౦ సీII జయశీలుడై హరిశ్చంద్రుండు ధాల్లిస।

పృథ్వీపములు దన బాహుశక్తి।

జేసి జయించి నిర్జిత శత్రుడై

ధారుణి లో గల ధరణీ పతుల।

నిజ శాసనము నందు నిలిపి నిత్యంబైన

మహిమతో సకల సామ్రాజ్యమెప్పు।

రాజసూయంబు విరాజితముగ జేసి

తనరియు చిత దక్షిణలకు।

౮౧ ఆII యేను మణుగుల ధన మిచ్చి యాజకులబుశి।

బెంచి భక్తితో విశిష్ట విప్రు।

జనుల కభిమతార్ధ సంప్రదానంబుల।

దృప్తి చేసె వంశ దీపకుండు॥

కII ఉరుతర ధనసంతృప్తి వీత।

గరకో సురలతనిన తిమిరంబునదీవిం।

జ్చి రిరా ఖులుం ద్దు వేశా।

త్తరతే జాధర్మవృద్ధి దనరుమయనుచున్॥

౮౩ వII వారడును బ్రాహ్మణవచనంబుల నెల్లరాజులకు నధికుండై రా

జసూయము వాయజ్ఞకారణంబున దేవేంద్రసాలోక్యంబు

బడసె। నప్పు హరిశ్చంద్రు మహామంతి శయంబు రాజసూ

యనిమిత్తంబున నైన దిగావైరింగ్ని రాజులోకంబులో వైవస్వ

తు సభ నుండి భావజ్ఞన ముండ్రుగు పాండురాజుల్లనియె॥

౮౪ కII జనపతులు రాజసూయం।

బొనరించిన వారు శత్రు నెదురును సురపూ।

జనలందు దురు నయమున గో।

రి నహార్క్యలు వడయుదురు హరిశ్చంద్రు క్రియన్॥

౮౫ చII గాన కౌని మర్త్యలోకము నకుం జని సన్ముని నాధ యిట్లునా।

యుని వెంయు రాజసూయ మఖ మున్నతి జేసిన ధన్యవింద్రునం।

౫ ...యు నో తనూజు నకనూనయు శౌనిధు
డ్రునునకు జెప్పెవాని సుచిత స్థితి బన్నెను దానిజేయు

౯౬ చ॥ అనుపమశక్తి వంతులు మహాత్మజులై వురు దేవతావరం౹
బ్బున నుదయించ్చి యున్న శ్వేత పుణ్యులు వారలలోన నగ్రజుం
డైన ఘుడు రాజసూయము మహామతి జేయంగ నొప్పు
శత్రుసూ౹ పెంపున సీ॥
దనుతయి సార్వభౌముడయి తమ్ముల బాహుబలంబ్బు

౯౭ వ॥ అట్లైనను నప్పుడు పితామహానివహంబ్బుతో నామునా
కాధిపలోకసుఖావాప్తి యెయుగా ననిన నప్పాండురాజు
వచనంబ్బులు నకు నెఱుంగ్గించ్చు వేడ్క చేనిపుడ్పు తినే॥

౯౮ క॥ న్యాయము నరాజసూయము౹
సేయుము నీ పితృగణాము చెప్పెరనది వే౹
తాయుత సురగణ పూజ్యుల౹
సేయుము శత్రు సభ నుండ్రు శేయుము వారిన్॥

౯౯ వ॥ దివ్యజయోపార్జితంబ్బులైన ధనంబ్బులం బ్రాహ్మణ
తర్పణంబ్బును ధర్మమార్గంబ్బున జాతుర్వర్ణరక్షణం

...సాత్మామోత్సవంబ్బు నం బ్రకాశింపుము౹ మఱియు
...సురాయంబ్బు బహువిధంబ్బులం బ్రకాశించ్చు౹ నెప్పుడు బ్ర
హ్మాత్మసులు నిరంతరంబ్బును దీనిరంధ్రంబ్బు రోయుచురు౹ యిది ని
ష్టంబ్బున సమాప్తంబయ్యెనేని నఖిల ప్రజాప్రళయ కారణా
గు రణంబ్బు గునని చెప్పి నారదుండరిగె నంత ధర్మరాజు తమ్ము
బ్బాచి ద్వైపాయన సువ్యాదబ్రంధవ మంత్రసమక్షంబ్బున నిట్లనె

౧౦౦ క॥ పితృ సంకల్పము కాయు క౹
సుతున కవశ్యంబ్బు ఫలయు సుత జన్మఫలం౹
బతిము దము న పితృవరులకు౹
శాంత మొనరించ్చు పయెకాదె యొంత్రయు భక్తిన్॥

౧౦౧ క॥ పరలోకనిలయుల గు మా౹
గురుల మదీన సు పాంతంబ్బు గునులోక భయం
క్రర సంగ్గర మును గాలం౹
త్తర మున నగు ననితరించ్చి తనయుడు చెప్పెన్॥

క॥ పిత్రుగణ శాంతికిన్ మఱిగసు|
శ్రుతులు సాధింప్పంగ బుద్ధి గలదు ప్రభూ సం|
స్తుతి శత్రుతు పుననగునని|
మతినా శంకయు ను గలదు మానగ నాకున్॥

౧౦౩ వ॥ వెలసినయది దునని శాలాయ మాన మానసుండై న ధర్మజు
డును నవనాథు ప్రభృతు విప్లనిరి॥

౧౦౪ ఉ॥ సేయుము రాజసూయము తసేయక దీనిని చేసి దోషముల్|
పాయునిపేశ భూత్ర జనుపాందినవు వెల్ల భవత్ప్రతాపన|
జైనయుల సర్వ సంపదలు జాకాన గావరియయిన్నగారవా|
వ్యాయులలా మనకెన యమానవ నాధులు మానుషంబ్బునన్॥

౧౦౫ వ॥ అనినవారి వచనంబ్బులకు ననుమతుండై ధర్మరాజు రాజ-
సూయంబ్బు సేయ సమకట్టి విని నిర్విఘ్నంబ్బుగ నిర్వహించ్చు
నప్పుడ నాది నిధనుండ్డాదిపురుషుండ్డు పురుషోత్తముండ్డును
పుండరీకాక్షుండు కృష్ణుండ్డయ్యును బుద్ధి తాద్దీంబ్బు గాను

యునివస్సీనే

రాజు జనియించ్చిన వన్నప్పుడ త్తుండు వాసుదేవుండ్డయె|
గ్రాంకయుస్సుల కళ స్వంబ్బనియయ్యుతదియాపత్ర జనులంబి విపించ్చి

౧౦౬ క॥ అనిలజు వాక్యంబ్బులబూ|
నిసరథమెక్కి చని ధారుణోధరు మధుసూ|
దను దాత్మాని వను దెమ్మని|
పనిచిత దాగమున పాండ్ర పాదినవు డుండై న్॥

౧౦౭ వ॥ అయ్యుధిష్ఠిరాదేశంబు నదాశాపాయుండ్డు తద్రథారోహణుండ్డై
ద్వారావతి వెడలించితి త్వరితగతి నిరంతర ప్రయాణంబ్బులని
ద్రుప్రస్థపురంబు ప్రవేశంబు చేసి॥

౧౦౮ ఉ॥ గాంత్రకి ధర్మనంద్దనున కున్ వినయంబ్బున మ్రొక్కి భీముడే|
మంత్రుని గౌంగలించ్చుకొని మద్రిమ పాండవ మాద్రి పుత్రులన్|
సంత్రాస చిత్తిన ప్రములు ప్రసాద కృతాదరదృష్టి జూచి తా|
నెంత్రయు ప్రీతి నెత్తుకొని యింపువారయెత్తె నపుణ్యుడు ద్రుతిన్॥

క॥ పరమోపాసనము నను నిచియు।
పరిమిత భాషణముల తోసపర్యావిధులన్।
గురు బాంధవుబ్బు విధంబున।
కురు సేవ భక్తి శేషులొక గురు బాంధవుఁ జేసెన్॥
౧౧౦ క॥ యేమరక బనుల యందు।
క్షేమంబులు నడపుచు స్వకృత్యాన్ని యోగ।
క్షేమంబులడిగి యప్పుడు ము।
హోమదమున ధర్మసుతుడు హరికి తెల్పెనియె॥
౧౧౧ క॥ శ్రేయుడవు సకల లోక్య।
శ్రేయుం జెపుని ముఖ్యులకు విధేయుడవునయు।
ప్రాయుం ధ్రువి జ్ఞాగంబున।
నీయెరు...గని యెవియు గలవె నీరజనాభా॥
౧౧౨ వ॥ అయిన మునారాయ ధర్మంబు సుంజేసి నీకెఱుంగింపుమా॥
౧౧౩ సీ॥ పాండవ్యమహీపతి పనిజేసి నారదు।

...యుని వచ్చి వేరెల్ల వినుచు సుంద్ర
రాజసూయంబు విరాజితముగం జేసి
పితృపితామహ పదముల కుహితము సేయు।
మనినను బుద్ధి నెయ్యమున మాసాంతి ది.
బలము సామర్థ్యంబు గలుగు పెద్ది।
పనిచె నొంత త్రుతు ప్రారంభమున కారం
బతితి మీరింద్రులుగదంగి దని।
౧౧౪ ఆని ధర్మసత్య వచన నీడు నిర్మల బుద్ధి।
నిస్తే యుంచు పలుక నీని యోగ।
కాంక్షను సర్వాంతగములాక్షేయునిన ధ।
ర్మాత్ముజనకు నిష్టులనియె బుత్రి॥
౧౧౫ క॥ కురు శ్రేష్ఠ సర్వగుణములు।
సురచిర తేజమునరాజసూయంబ్బనుమా।
ధ్వరము నకునవయవాయకర్।
వరిసూదన కార్యసైనయును బులబరిమ॥

వ॥ తొల్లి జామదగ్న్యుండైన రాముచేత క్షాత్త్రియ
క్షేత్రం బగ్గిన్నంత నుండి (యదువంశంబును నిష్ప్రభ వశం
బ్బునుం దక్షిణ క్షత్త్రియ వంశంబు వెల్లం గ్రమంబ్బుల
శిరామను మతా వారంబ్బులు గాని రెండవ్వ వంశంబ్బుల వలన
నే క్షాత్త్రవంశం బ్బులయ్యె (మరియు ఠరాంతి సోమ వంశంబ్బు
వలనం జతుర్దశ వంశంబ్బుల య్యె నిట్లు సకల క్షత్త్రియ వంశం-
బ్బుల బయుంబ్బు జరాసంధుండున్న వాండు వానిసామా
ర్థ్యంబ్బు చెప్పనశక్యంబ్బు॥

౧౧౭ క॥ అతిదర్పితుండు మహా
ద్యుత భూరిబలుండు చేది భూపతి సేనా
పతి యై శిశుపాలుండు సం
తతమును నాతని నెత్తొల్చు తద్భయుజ త్రిక్॥

౧౧౮ క॥ ఆయత భుజవీర్యులు మా
యాయోధులు హంస డిభకులను వారలని

శ్రీయుయి పిరస్సరస్సి।
సాయుత సుచితులతని క్రొవ్వులయ ధీరా॥ నాదః
బలే
౮ వ॥ అయ్యకరుం గాశి కచిత్ర సేనులను నామంబ్బులతో మహా
సేనాన్విత్తులైవా నివి హాము దక్షిణభుజంబ్బులుం బో నె (సర్వసైన్య
ధనస మర్థులైవ త్తి ఎల్ల దురు। మరియు వాండు సనంతి యు
లవంత్తుం డ్డుమహాశక్తియు యుండ్డు పశ్చిమ దిగ్విభాపతి భగద
౧౯ త్తుండ్డు సువాండు పొండ్రాకొ బున కును సఖుండయ్యును మస
బ్బున భక్తుండై భయంబ్బున జరాసంధునికిని హాయంబ్బు
లం బనిసేయు। చేదిపతులలోన పురుషోత్తముండ్డును (అంగవంగ
పుండ్ర కిరాతపతులలోన పౌండ్రక వాసుదేవుండ్డును వాండు
మదియ్యె నామకరణంబ్బు చెకాని జరాసంధునింగొలుదురు ప్రా
౨ గ్జ్యోతిష దిగ్భూమిపులరా జులు। మధుబౌత్తు। పుర బౌత్తు (నలబ
నకులు। మరూశ। మణిదత్తు। శత్రుశాస్త్రయులుసు (యవనులున
వానివశేవింత్తురు। దివ్యు లైన యష్టాదశ క్షత్త్రకులంబ్బు వారున
సర్వపాంచాలసూరసేనపుష్కరపుళిండ్రకుంత్తి భోజమత్స్య దే

వ॥ శంబు లరాజు వెళ్లదద్రుయంబున్ సంద్రమధ్య దేశంబులు వి
డిచి యరుగుచున్న వారు మరియును॥

౨౦ ఉ॥ ఘోరరణంబులోన నద్రిమునిగ్యత బంధు జనాపకారు
దారుణశీలు గంసు నతి దర్పితు బంప్తుం జేసి యమ్మవా
ర్వీరుడు గంసు భార్యదన ఘాంతురు గావున దాని సంతత
ప్రేరణ నాకుడ్రుపము పెక్కువిధంబుల జేసెనీసునన్॥

౨౧ క॥ భూమీశ వంశడిచకులు|
నామగదాదీశ్వరుండున ముష్టియుడు మ|
స్తామ భుజ వీర్య సంపద|
తో మూడు జగములు సాప్రదురు సాధింపన్॥

౨౨ వ॥ ఆ జరాసంధుండు సనారయుత్తని వంతులు గాని వ
పరిచకులు| దా దు గవధ్రు మదుర సైవి దిశిన సేమును
పరులైన యదు వృష్ణి భోజాంధక వరుల స్థాంద శసహ
స్రాతంబులలో సమవస్థి మహాయుద్ధంబు సేయుచు
నొంచు బలంబున వాంసుండు సమరని వాతుండై

2

ననిదాడుకుండు దైవ్యంబని నిత్యవంబులు గాదా

౨౩ శా॥ అనేదరతంబు నిష్టురగు వాంసుడు వేసి బుగంబులోన దిటే
వనమధి యుయాల నాకనుష్ఠ వారిని మద్ర శరీరుండై ధీరాం
బున దిచకుండు మృత్యువ్మ గతి బొంద్ఘనంబు గదానినక్రతన్|
విసి మృతుడయ్యె వాంసుడ తి వీరుడు తద్భయ సా ప్రదంబునన్

౨౪ వ॥ యిట్లు కౌశిక చిత్రసేనులు పరలోకగతులైన నసహాయుండై
జరాసంధుండు మగధపురంబున కుం జని యో సేమున
వానితో వైరంబు బలవంతంబైన నమ్మధుర సుందె నెంకిశకశ స్థలం
బున కు వచ్చి రైవతపర్వతంబు నచునం బుగు దుర్గంబు నిమ్మింప
పదాయముం బున సుఖంబున్న వారయు॥

౨౫ చ॥ ఖలు డు బృహంత్ర ధాత్ర బుడుగ ర్యతు ద్వైమహాలనా
బులన్|
చెలువర బర్హి తచ్చి చెర చెప్పి గిరి త్రుబుమ స్వరంబునన్|
సొలవక నిత్య మున్నె కరి సూపరిహోతె వదించ్పై పాపముల్|
బలిమియు సేయునదంగ్ర నాంగ్రి చైరవ ప్రాంబు యొనచు నుత్తైః॥

ఉ॥ అమ్మగధేశను గ్రుబలు నాయకుధర్మయుధ్దమునం జయం
బ్బగా।
నిమ్మహా నెవ్వరోపరుము నెశ్వరు దధ్దవరంబ్బువానివెం।
నెమ్మిగ నిచ్చెగాన్పునవిశేషుడు వాయుసుతుం డమ్మహల్లయు।
ధమ్మున బంప్పు నాతనిని దత్రు మహాభుజుశక్తి యెప్పదన్॥

౨౬ క॥ ధరణో శవాని బంప్పుడు।
మరుతర సాంబ్రాజ్య విభవము స్నతి తోసు।
స్థిరముగు నీకును మరి భా।
సురముగ సముహూరు రాజసూయము సేయన్॥

౨౭ సీ॥ రక్షణాంబ్బున భగిర ధుడు జవంబ్బున
యశ్వ నాశ్వం త్తును నత్తు దగ్గ।
బాహుబలంబ్బున భరతుం త్తు తపమున
వాత్తు వీర్యం త్తును గరము బుద్ధి।
నమ్మరుత్తుం త్తును నఖిలసాంబ్రాజ్యంబ్బు

వరుసరి త్తి ... లయిప్ప।
దిన్నిగుణాంబ్బులు నెన్నంగగలప్పనే
నది యెవ్వదుల్లో భమద్దరాత్త్ర।

౨౮ ఆ॥ దెంత్త బలియుడయ్యు నెంతగర్వితుడయ్యు
దనకతోర దుష్టతాపమునను।
విగత విభవుడగు వివేకవిహీనుల।
దైనలక్ష్మి సుస్థిర.....గనె యెండ్లు॥

౩౦ వ॥ అనిన భీమసేనుండు ధర్మరాజున కిట్లనియె॥

౩౧ క॥ ఆరంభ హీను బొందునె।
యారంగ సంపదలు హీనుడయ్యును బురుషుం।
డారంభశీలుడై యుక్తి।
డారంభుల సౌఖ్యనెంత్తు యుదిశుంత్తైనన్॥

౩౨ క॥ కడుసద్ది కులతో దాదరిన।
బూరించిన సెలిచినను పురుష పురుషగుణంబె।
ప్పుడు గాక హాను నెడుమ।
గతియె పౌరుషము దానగలుగు నెవె ప్రమా॥

క॥ యింపారి కరుణాయున జ్జునను।
సారథ్యము గలుగ నీప్రసాదమున జగ।
త్ప్రాపు జరాసంధు మహా।
పాపు వధియింతు నేను సంప్రాపమునన్॥

౩౪ తే॥ అనపుడు వెను వృకమును మూఁడ గ్నులప్పి।
నమువారెయు జ్ఞార్థంబు నిర్వహింతు।
మా జరాసంధ పశువు వం నఖిల శాస్త్ర।
వాపామలు జేసి తృప్తులమగుచు బలిమి॥

౧౩౫ వ॥ అనిన భీమసేను విక్రమవచనంబులు విని వాసుదేవుననుగుణంబుగా
నర్జునుం జూచి యిట్లనియె॥

౧౩౬ ఉ॥ భూభుజులం జయించ్చు మనిభూతి నెసఁగ ప్తమురాజ
సూయము।
న్నా భుజ వీర్య విక్రమ గుణంబ్బులకుం దగుచు న్నయాధను।
ర్లాభము చివ్వ బాణరథలాంభము శాశ్వతమైన యీసభా।
లాంభము నెందు్ బోషిసు భల ద్రము బొంద్దనె కౌరవేశ్వరా॥

౧౩౭ మ॥ శాకులరూప గుణాధ్వం।
బ్బులు విక్రమవంతు నెంధ్య భూవిదితమునై
నిలుచున విక్రము నకునవి।
గవర్గియు లేని త్రియున ప్రకాశము గలుగున్॥

౧౩౮ మ॥ మురియయు రాజసూయవ ధ్వరార్థంబు గాం బరాక్రమంబున
జరాసంధుం వధియించ్చి నిఖిల క్షత్రియనిగ్రహావేక్షణంబు
సేయు నంతకంటె మిక్కిలి దియుశో ధర్మంబు నందైదియుని నభీమా
ర్జునుల వలుకులకు సంతసిల్లి నారాయణుండిట్లనియె॥

క॥ వెలయ విధి ద్వక్షినయమున।
వలయు బరాక్రమము సేయ వసుధేశ్వర యు।
గ్గలము గు బుద్ధి యుగణకయు।
గల పురుషున కరియు చూవె గత్తనె ప్ర మిలన్॥

౦ వ॥ కావున నేము మువ్వురము రయంబ్బున నం బరాక్రమించ్చి జరా
సంధుం బోరి। నదీప్రవాహంబ్బు ల్లేశు న్నాలంబ్బు సేయు నట్లు వా

ని నిరూపితుం జేయుదు మద్వరాత్సుం ద్సుభూతం

దంత్తి రాత్మ యుం బోతె దనయుం స్వరంగ్గం బెరుంగ్గకయె నాం

త్త శయుంత్తె సుఖం బ్బులను భ వింబ్బు పం జేసె వాని యుం త్తి

కంబ్బు నకరు గుప యుత్రు పుం బ్బని నవారా యుణును నకు ధర్మ

రాజు బప్పనిదెను॥

౧౪౧ క॥ దనుజా వింత నీ తా పావ।

మును నె దిరి పు పాత్రు దవానమున బదియును గా।

లనిమిరు త హాతె నలికా।

పను తు జరాసంధు దెప్పు (బ్ర) మున గనేచ్చైనే॥

౧౪౨ క॥ అప్పు యతి వారుణా త్పము।

నప్పు యు జేయు భుజు విప్రు పూ ధిప్ప ముపా।

తెప్పు క్రియ బడసె వాతని।

పుప్పిన విధ మెప్పు చెప్పు వాప్పుగ నాకున్॥

౧౪౩ వ॥ అని యడిగిన ధర్మరాజునకు నారదుం డిట్లని చెప్పె।

౧౪౪ సీ॥ అతి సముద్ధుండు త్యజ్యవా త్రుఘుం డ్సను వాండు

ఘ నధా ది నాథుండు తమ్మంగ్గ దూయు।

దత్తో వింత్రో త్రుతయుం బ్బు బలం బ్బుతో

బరుల దాం తించ్చిన బలిమి వాండు।

కాశి రాజును వాని గాదిలి సూతుల

గదల వారల నతి కాం త్తి పతుల।

న్నపురంగ్గ బెండ్లి యై సమిత్రి తి వేత్త నా।

య్యూరు పురయుం దృఢ భోగ చ్చిస లి షి।

౧౪౫ తే॥ యుం ధు పత్నం బ్బు వదయుదునని తలంచ్చి।

విప్రముని దేవ పూజలు వివిధ విధుల।

పుత్రకామే ష్టులును సెంతయు పుణ్యకర్మ।

యుక్తులను జేసి పదయుంగ్గ నెూపక లసి॥

౧౪౬ వ॥ పుత్రులు లేని విషవంబ్బు లివి యున్నయు నేల యనినిర్వ

దింక్షి పత్ని, ద్విజుడు సమేతుండై వనంబున కరిగెను॥

౭ టీ॥ ఆవిపినాంతరంబున నిరంతరగాఢ్ఢ ననంత మహాక్షతాం।

త్యావిధి సక్తబాల సహాకారము శింబు మునీంద్రుసు బ్బలె।

త్పావకత్తేజుండై తపము పాయక సేయుచును న్నత స్సగాం।

త్యావరుగాంచ్చె గౌతముని కల్మష మానసు బుండ్రకౌశికుం॥

౧౪౭ కం॥ ధర ణీశ్వరు తమ్మునివరు।

బురాంతనము నీ ప్రకాశు పుణాత్మునిరం।

తురత ప్రత పుంబుని మన్ను।

ద్వర వస్సుండు గుచు భక్తి వదలకా విచెం॥

౧౪౮ వ॥ యిట్లు హాస్య మానసుండైన బృహస్పతి భునకు చండ్రకౌశి

కుండు మెచ్చి నేనిష్టంబెద్ది చెప్పు మిచ్చెద ననిన వినయవినమి

తాత్మ మూంగ్గుండై వాండిట్లనియె॥

౧౪౯ ఉ॥ సంతతతపస్వి సర్వసుఖసంప్రద గల్గియు దానికిం దగం।

సంతతి లేమి జేశియుది సర్వము హాయము కొదలంబుని।

శ్రీం తుద నై ళ్యతిక తపము సేయంగవచ్చితి ఐత్ర జన్మనే

సంతతనఘను మీరు దయం గృతార్ధుడ బాం ద్దుదు సన్మునీన్ద్రా

౧ వ॥ అని సంగ్గరు గౌంక్షి మునివరుండు పరమ ధ్యాననిమగ్నత న

యునుండై యున్నంత॥

౧౫౦ కం॥ పవన విధూత ము కుకలం।

బ్బు విభూనము గాశిక యొక్క చూత ఫలంబు।

యతనిజ మున నుండ్రి ముని।

ప్రవరు పృథ ప్సుంగ్గతల ము న్నై వడి బడియెం॥

౧౫౧ వ॥ దానిం బుచ్చుకొని యభి మంత్రించి చండ్రకౌశికుండు

బృహద్రథునకిచ్చి యీ ఫలంబువలన నీకు పుత్రుండు బ్బ

ట్టునని చెప్పిన నా తండునుం గృతార్ధుండ నయ్యెద ధమ్మురని

జపురంబునకు వచ్చి తనయ సుర భార్యలకు నా ఫలంబు సమంబు

గా విభాగించి యిచ్చిన తత్ఫలోపభోగంబున నయ్యిద్దరు గర్భి

ణులై న నయ్యిద్దరు పదియగు మాసంబున నెక్క నాటి రాత్రి

యందు॥

దింక్షి క॥ ఆ శ్రీత్రేక నన్నను దైవియును।
జై క్షన్నన్ను బునుబాద్దుమూం పుచెలువ గుచెంయ్యనే।
౨ ౬౫॥ ౬ బ్రుక్కయు విక్కయు గాంయును।
నక్కబు మును గమును బుశ కలవ్వయుద యుంబ్బైనే॥

౧౪౫ క॥ అ వమ్మాదిశి బ్రయ్యలు గని।
యుమ్మ ది తయు వెరచి విని న్నాత్మ బుత నినె।
య్యమ్ము నను నెష్లుచూం పుద।
విఊమ్ము ను జేశ్వరు నకను చు నెంత్త యులబ్బనే॥

౧౪౬ వ॥ వీని నెశ్వరు నెరుంగ్గనుం డ్డుం గాని పోయు వెలుపల వేశర
డ్డని తమదాదులుం బంశ్చి నసర్పు తవారలా కాంద్ద బ్రయ
లుంగ్గాని పోయురాంబుగ్య వాంద్వార తోరణా సమీపుం బ్బున
దు శంబ్బు నెద్దు నెక్కి బోఠ వైచి వచ్చిన నవ్వ్రరు కం బ్బున నె
డైతు రాక్షసి బరయును నదిభాని బలియు కావ గచి వర

యు త్రికాని చనంగ్గని మ్ముగు నఘ్లగా।
మెదయు చున్నత్రె వప్పి లది యురాంశ్యత్త
గూంత చెప్ప నవి యుగూంతె సెం క్రొష్టు తో
బుక్కశంపష్ట రెంశ్య సెక్కపె వెన్నె॥

౫ క॥ ఆ రాక్షసి కై త్రికౌనకే।
భూరశయుగాం వి బ్రు కరిన బం ధుర తసురక్తా।
ధీరుడు బాలకు డేత్తైవు।
వారవమున దాంని చేతు లాంధక యుం త్తునే॥

వ॥ అ బాబలకురాదనధ్వని విని యుంత్రా పురంబ్బు నంగ్గలముదు
సలి యెశ్య వెళ్లం బరతెంబ్బు। మరో వాం షంబ్బు తాశాని నెత్త్రికొని
రష్ట సంబ్రమం బ్బైరంగ్గ బ్బ వాం బ్రు ఘం ద్ద వచ్చి తెబూది కుంత్తైన
గాడుకం బ్రిత మ్ముష్టిం దనము ఖం బ్బునం జెప్పు కాని దిక్కు ఖదలం
గ నే తచ్చుచున్న కారుకుం బ్బూచి కవ తాం ధునే తలో చను ంత్తయ్యె।
నప్పు యువసరంబ్బున। నా రాక్షసి కామరూం పిణి గాంపున మను

స్వ(త్రా)ర్థ్యాప ధ్యాయుణి ద్వ మగధరాంబున కిష్కనియె॥

౧౬౦ తే॥ యెంసు ఖరయు సు రాక్షసి నిష్ఠురంబు।

చదుక ముని బాయు కుండ్రు సంత్రతంబు॥

నీకు నిష్టంబు శ్రాయంగ నెమ్మి తోడ।

కొరు చుండ్రు కుండ్రు సదిసమ సూరె నేడు॥

౧౬౧ వ॥ నీయిద్దరు దేవుల కిట్టి విక్షిన మనుష్యాకలంబులు

రెంట్టిని నేదాండుయి దెచ్చి యిచ్చు దుకంబునెట్టిన నైచి-

పోయిన నేను సు దానిం గ్రాంకబెట్టు తునప్పుడ వజ్రప్పున

కఠిన శరీరుండై న యిట్టి మారుండు పేరురి శ్రుం

బును సంబోనె నా కొత్తి కాసన శక్యంబయ్యె విని నెట్టు గా

మనిన విని బ్రహ్మ ముండ్రు ముదిత హృదయుండై న

కిష్కనియె॥

౧౬౨ ఆ॥ యిట్టి కపచ్చు పూజనల నెంత్రయు సంత్రసమ

ది తాల్చినా నెమ్మితో

కిచ్చె మునీశ్వర ప్రవరు తిత్రనయుక్ మరియు

బ్రితి కీవు రాక్షసి వెయిక్కలు పెళ్లను విస్తరింప్పగా।

వచ్చిన పుణ్య దేవత వ్రాంరిరు వాయుత చారుశోచనా॥

వ॥ అని దానిన తి త్రిం బలాంబుం బ్బి కొడుకు నెత్తి కొని-

వచ్చి చేవీ ద్యంయుం బ్బుని కిచ్చి ఖర చేత సంధిం పంబడి నవాండు

గావున ఖరాసం ధుండ్రు సుకరి డి॥ యాం రాక్షసి కోంపెపమ

పొందు వంబు నే యింప్పుచు కొడుకు నతి గారవంబు నంచె

నిచినా॥

క॥ యాం వింత విధా నములతో।

కాంవింత దుస్స్వాక తేజు త్రైవా డుమపో

త్సాసాం ముతో వర్ధి క్లెప్పు।

తాం వయతుల ప్రవృద్ధి బాంద్యు నగ్నియు పావెక్॥

వ॥ యిట్లు ఖరాసంధుం డ్పె పెరుగుచున్న కొండ్రా కాలంబు

నకు నెక్కనాండు చంద్రుకాశి కుండ్రుం దుదులకు వచ్చిన నతిము

దంబు తాం బుత్రు మిత్ర కళత్ర బృత్యా మాత్య సహాయుండై

మాంత్రు ధుండ్రై దురువారయి మునీంద్రునకు నమస్కరించ్చి
తాఁ దెచ్చి తెచ్చియు చితాసనంబ్బునను నిచియుడుగులు
గడిగి అర్ఘ్యపాద్యాది విధులం బూజించ్చి తన రాజ్య
బ్బు తో సర్వంబ్బును నివేదించ్చి కొడుకు నుం బూపి నంబు
చి సంతృప్తి శక్తి మునివరుం డిట్లనియె॥

౧౬౬ క॥ బరయను రాత్మసి నీకుం।
గ్రహవు పకారంబ్బు చెసె ఘనముగ దీన్ని
ధరణీశ దయినె రింగ్గతి।
నిరుపము నిరతిశయ యోగ నిష్ఠిత బుద్ధీ॥

౧౬౭ వ॥ యిట్లు పూరుండ్లు కుమారు నంత్రాయు శక్తిమంతు
న్లై పురాంతకు నంత్రక పూరుబరమేశ్వరుం దనకు
న్లి పాతుం జేయు। నంతు బలవంతులయ్యును వైరి
రు ఇత నిండ్రాంకి యున్నిం దాంకిన శలభంబ్బులు
నెరనెర నరంగ్గుదురు। గరుడని గతి నన్ని పాంగ్గంబ్బులు

నాం పని యుష్ట్ల మానకులు వీని వీర్యంబ్బుల నుగమిం్పు-
ంపరు తేబ స్తులలోన నాది యున్నంతర్ల వెలుంగ్గ న గ్లనీదు మా
౧౭౩ ఁ జెడి పెద్దల లోన మిగులు వెలుంగ్గ న దీరయుంబ్బులు మహాప-
ుతం బ్బులు జేదింపు మాంపని యుష్ట్ల నే (స్త్రా) స్త్రంబ్బులు లేని దేవాం
ు జైది స్పృశాంప పు। సము ద్రుంబ్బు నదులం జేకాను నష్ట్ల వేదు ప
కు పాపతుల సంపదలు చేకాను నని బరాసంధు సామాంధ్యంబ్బు
౧౭౪ ప్పి చంద్రు కాశి కుండ్లరిగినా॥

క॥ తనయు నతి రూపవాన వసు।
ను పవము న భిషిక్తు జేశియు వనీ భరమా।
తని బూంచ్చిన భార్యాంన్తై।
రు నపుత పావనముల కు బ్రహ్మారణ్యము దరిగెఁ॥

వ॥ అబరాసంధుం డున్ను నస్త్రనిపాతములు గాని పాంసడ చకు
బుందనకు సామాద్యులు గాన పరాజితం బైన। కరాంత్రముంబ్బున
ర చక్రపతులం భంజించ్చుచు॥

౧౨౦ చ॥ పాయుసయు పాసుత్తై నప్పి యుష్ణు విఖంత్రితి
తి శ్యయుఖ౦।
త్రి శే
జుయు నఖగం త్రు నష్ణ మరి పాంసుతు నాదిచకంత్ర
త్రుయుగ తువై నని ష్పదగ గర్భము నకే ముగ దేశ్వరుం
ఖుంయు మతి సున్న వాంతు నిజు సంజ్ఞయు కాలని శంకైత
త్మ్రదై॥
౧౨౧ ఉ॥ అంమ్మగ దే శను త్రుబలు నాంయు దయు క్రుప
నక జయుం ష్పగా।
నిమ్మవాం నెవ్వరో పరు మునీశ్వరు దష్ట్ర వరం బ్బువాంగి
నెమ్మని యుచ్చై గాం పుని పినీతు తు పాయుసుతుం త్రుత
యు।
ష్పుక
ద్రుమ్మునబుంష్టు నాంతని సు దత్రు తువాం భుజు శత్రి।
౧౨౨ క॥ బలిమి వెయు పాండుర రత్న।
బలవయును ఖవన సుతు వోపాతు బలము సునీవి।

మక లనీతి బలమువాక్యం।
గ్ర యుగ న సాం ధ్యం బ్బుగలదె కౌరవ సాంధ్రా॥
౧౨౩ చ॥ తటయుక యుంగి నీతి బల దప్పక ములాస్యుంగ వానిదా శక
వృతిం యును నేను భీము తు నవ స్వము చొర బ్బవాం త్రుధా త్మ్రద
గ్ర తి దిరి వుక జయుం త్ము ము జగస్మత నన్నద నమ్ముతె ననే।
ఘ్నరయు తు భీము నబ్జున సు నలం ష్ప్ప బలాంత్మ్యల నాం వశం బ్బు
౧౨౪ వ॥ అని నిశ్చయుం చ్చెపలికె న నారాయణుని విరవి జయుం
విభాం శిత ముఖమైన భీమాంజ్జునులనుం బ్బాంచి సంతోషము
వరాం నసుంత్రై ధర్మ రాజొష్ణనితడు॥
చ॥ ప్రియు హాంత వాక్య వైరి కుల భీకర కృష్ణ భివ స్నేశ సం
త్రయు మున సున్న మాం కధిక శత్రు జయుం బ్బుగు వెడవె
చ్చు యువు మగ నిం క్షేమాం త్రి తుల సర్వ మవాం పడు వెల్లన వై
త్రిరుం యును సిద్ధి బొందుదు నుయు కచ్చి షకత్రిక వెలుంగ్గక
త్రిగక॥

౨౨ క॥ ధరణీధర సర్వగుణా।
శరణాగత నిరత సర్వ కాంక్షిత గురం।
ధర నిన్న బరశి మాంకును।
కాంరి విత్రు. మపి తరయు కానియు వి యుంగ్గల వే॥

౧౨౨ సీ॥ అవిసం త్తో షింబ్బు వరి తయు నాత్మ గతంబ్బునా॥

౧౨౫ క॥ నరయున మలయు సామ బవనత।
నరయు విజయయు మనము గములనాభుడు వీరం।
బ్రియ వాంతుల బాసి నిమిషం।
బ్బుయిన నయుష్మంత్తు నేతుం నవి చెప్పు తనై॥

౧౨౬ సీ॥ అయిన నమనా వ్యాదయం బ్బు గరం బ్బు సంత్తోష
బగు చున్నయది। గృష్ణా ఖ్యానులం ద్రులం బ్బిన వారి
త్రి విజయం బ్బునగు నని నమ్మవా పురుషులం దునకు స
వాయం బ్బుగా బడసి నభి మసేను నకు త్రా విజం
బ్బగుపయుమి సంద్రియం బ్బుని నిశ్చయుంబ్బు కార్యసి

యెవ్వడు నరు గుంత్తుని పంబ్బునా॥

౫౦ క॥ పొరరిప్పు బంప్ప నరాగను।
నేరుల పాన్నేరయు. పాంత్తుడయులు సిం వహ్వి॥
కాంరుల బూంచి మనం బ్బున।
ధీరుడు మద మంద్రు నంయ్యది స్థిరు తం త్తుకే॥

గాం సీ॥ కవ్వష్ణ జీతు విజయయు లువిర త్రివిభూంశత ముక్కుల్తై కవిత
ధ సాన్నసత్తై చని యనేక పర్వత ప్రభవంబ్బులైన వారల కలం
౫౨ ఖ్యాతి కంపి తెరిన్సి పాదాం వరం బ్బులు నాది గాన దీనదం బ్బు
ము లు నేరుయులం ప్పంబ్బి సరయూ నది యుం బూర్వ కోసలయు
మిధిలాందేశం బ్బును గంగ్గయు గడచి పూర్వాబ్ధి ముఖ్యనైనా
తి త్తుర ప్రయాణంబ్బుల మగధదేశంబ్బు చాచ్చి గోల ధంబ్బ
౫౫ వ పర్వతం బెక్కె॥
చ॥ పురుతర పార్శ్వ మాలికల నొప్పు గిరి ప్రభు మన్సుల
బ్బుగాం।
ర॥ బ్బిరిసవ సార భద్రుస వచి త్ర వనామవి గల్గు వాం నిసె।

స్ఫురితకెంపురాచదంబులగు వజ్రప్రభనెరాన్నతవజ్రచారుః
పురములదానినయ్యలకబోలిన దానిమహా ఘనసంపదః॥
౧౫౩ వ॥ తనిదానియు ప్రాంత్యర మణ్డియు స. మృద్ధికెచ్చెరువదిస
చ్చేసుంత్ను జైమాంబ్జానుల కిష్లనివె॥

౧౫౪ క॥ గౌరదము వృషభము నుత్తై।
గౌరము బుధిగిరియు జై త్ర చాంద్రియు ననగా।
బూరగిరు వేను దినని।
ఘోర జపములు వెవె వాచి చుప్లను నుంత్సృక్షే॥

౧౫౫ వ॥ దాననచేశ యుప్పురంబ్బు గిరి త్రయంబ్బునగాంబరగెయు
తల్లి గాతముంత్యా కేవరియును గాంద్రియంబుగ కష్ట
లస్వబు యుంచ్చె। నష్టగాంతమానుత్రయంబ్బు ననిదుర్గ
బ్బు బలంబ్బునని మ్మానగరుల నెవ్వరుజయింప్ప నేరాపర
చెప్పుచు। తద్వారంబ్బున పురంబ్బు నార సెల్లక చైత్రగిరి శృ
గ్గంబ్బున కరిగియుండుస్తుమాందు భైరులుంబ్బాచ

తాన్నింష్టు మాగధులు మానసుచాధంబ్బున వ్రషభంబ్బున
పట్టియుంచ్చు దాని చర్మంబ్బున భేరి నిర్మించ్చి నని యుప్పురంబ్బు
పెంత్రు వారలు బాష్పు నప్పు దమునికె త్రింబ్జుకె మెప్రాయుననినా॥
ఉ॥ దారుణాపవ్రచారు భుజదండ్ర ములకే బలవర్ధాన గం।
భీరులు ధీరుల త్రుణ మభైరులు మూరునుత్రచ్చెత్తైపేర।
సాంరనితంబ్బు దేశమున భగ్నము చేశి గిరిత్రయంబ్బుతో।
ద్వారమునందు బాచ్చు రతి దిక్కు వేదవ కారపాత్రముతో॥

౧౫౬ క॥ ఘోరాకారులు మాలా।
౧౫౭ కారగృహంబ్బునకు గంధికా గృహమునకుకే।
దారశిధి ముప్పురు బలా।
ద్వారమునకే గానిరి పుష్పగంధములదృక్కే॥

౧౫౮ వ॥ అందుమాలాసేలంకృతమాళులు। చందునాగరుభూ
షితమాస్సులు। సవిస్మయమానమగధపుర పౌరజనని
రీక్ష్యమాస్సులై। రాజమార్గంబ్బు దరియుంజని। అందునవ

కతంబును బ్రాహ్మణులకును బ్రవేశంబుగాకున్న బుర
సంఘమంబిరంబు। గోవాసంబు సింహవ్యాఘ్రకేశారంబును
చూచ్చు నఘ్ను యాదవ పాండవ సంహారంబు చూచ్చు న॥
౧౮౯ ఆ॥ అర్ధరాత్రమైన నభ్యాగతద్విజ
స్నాతకుల కెనెదురుచని కరంబు।
భక్తిభోజనిచ్చు పరమప్రీతిం జెప్పు
డెదురు వచ్చి వారికిష్టమొసగ ॥
౧౯౦ క॥ శ్రీయుతు త్రైమధువక్షేత్రము।
సేయగ సమర్పిదాని జెకొనని పవా।
పాయులగర్వంబు నభి।
ప్రాయము వానెరిగి మగధపతియున్నని యెనే॥
౧౯౧ తే॥ స్నాతకులకేని పుష్పులు బంధనంబు।
బన్న బలిమిమైగాని తాల్చు క్షేత్ర కారి।
తపము భేరులు ప్రచ్చు దాదనష్టమొసంగ।
బులుకొనద్వారమునం బ్రోయుసారగ బున్న॥

వ॥ నరియు నాకారించు పెద్దపుష్కరంబు పరిగ్రహింపన్నెను
న్నమియ దియమివాంర్తు వేషధారులుగా వచ్చియు। వేషం
బ్బున బ్రాహ్మణత్వంబును మహా వ్రతదీక్షుండై పసు
ధు వక్షోలక్షణంబుల క్షత్రియత్వంబును బ్రకాశింప
చున్న వారలనవానికి నారాయణుండిట్లనియె॥
౯౩ క॥ స్నాతకులు పుణ్యకర్మున।
నాంతములగుచున్న బ్రాహ్మణ క్షత్రియువి।
ఖ్యాతులయుండును క్షత్రియు।
బూంతి స్నాతకుల మెము బునవంశనిధీ॥
౯౪ వ॥ ద్వారంబ్బున మిత్ర నివాసంబును। నద్వారంబ్బున న
మిత్ర ద్వారంబ్బునం జూచ్చుటయదిబాహువర్ణగుణ
సంపన్నమైన క్షత్రియులకుం గర్తవ్యంబు। మరి గంధమా
ల్యంబ్బుల యందు లక్ష్మియుండుటం గావున బలాత్కారంబ్బు
న గంధమాల్యంబ్బులు గాంచ్చుము। నీయందు మాకును

శస్త్రగార్యంబు గలుగుమం జేసి యుద్ధ్యంబ్బు గాన నెల్లర
రయుం బ్లుమునఁ వారికి జరాసంధుం డిట్లనియె॥

౧౮౫ ఆ॥ మీరు నా కునేను మీకు మున్నెన్నఁడు।
నహిత మాచరించ్చి నది యు లేదు।
మీకు నేల నేన మిత్రుండ్ర నైతిని।
రాలసుండ్ర సద్గుణా వ్రతుండ॥

౧౮౬ క॥ సురముని వరులకు వసుధా।
మరులకు భక్తుండను త్రమక్షత్ర కులా।
చరితుండ్ర నవిన భరణి।
ధరుడ మ్మగ ధేశ్వరు నను దాని ట్లనియెఁ॥

౧౮౭ క॥ కులరక్షార్థము ఖిల నృప।
కులో త్పత్తి వియోగమున వికుంఠిత శత్రు।
ప్రళయ విధాయుల మైయుం।
ఫలముసు వచ్చితి మిదు ష్ట భాషణ బుద్ధిఁ॥

సీ॥ కటా యియు త్తత క్షత్రియ చరితంబు
నంద్బు వేత్తురె ల్లదు నంఘ్రి జనులు।
వెవ్వరి కెన్నదు యొగ్గా నరింప్రనే
వంఘ్రి క్షత్రియ కులులవని నెరుయు।
నీయుష్టి క్రూరులై నృపతుల జెరబెట్టు।
పశువరించ్చు చు పశుపతి ను మేశు।
వరదు బూంబించ్చి న వారు యి గలరె మ
న్నింత్రకున గ్గలంబెట్టి యుగ్ర।

ఆ॥ కార ణంబ్బులేక దారుణంబ్బు న సాధు।
హింస శేయుకుజను ండెల్ల వాడి।
క్షత్రియుం డ్రు గాసయ త్రియుల క్షణం
బాండ్ర దలపవలదె యుత్త ములకు॥

౨౦ వ॥ నిర్దయుండ్ర వై నిర్దోషుల గుమ్మప్పవణుల స్థవణుండ్ర వధి
యుంచ్చు నంత్రకంట్టె మకైపాతకం బాండ్లె డియుట్టు పాపకర్ముల ను

పేర్మిం జ్ఞిననఖిల ధరా రక్షకుల మ్మానమున్ముద తాల్పపంబ్బు
వొందున్ననని పాపబ్రియుంబ్బుననిన్న నిగ్రహింప్ప వచ్చితి వినా నాకం
పెనధికుండైన త్రి(త్రి)యుం డుఁ లే. డని గర్వించ్చి యొరులకు నమా
నింప్పవలదూ॥

౨౦౧ కం॥ అవనీశులైన మహాత్ములు।
కవమానము చేశి మును బయద్రథుం డంబ్బాశే।
బృవ కాంత్రైర్వేర్యులను హా।
ర్త్వెబిడి కులై రారులచె మహాబలులయ్యున్॥

తరల॥

౨౦౨ అతుల విక్రమ సంప్పదన్ రణాయుజ్ఞదీక్షితులై రిపు।
ప్రతతి సొంప్పున వీరులు గ్రతపంబ్బు చేశిన వారుస।
ద్గతికి బాదురుగాక యుష్ణపకారదారుణ వృత్తునా।
ద్గతి నాభైరవపూబుచేశిన దానసద్గతి గల్గునే॥

తరల॥

౨౦౩ చెదరకనా వచనంబ్బు నేయుము చెబ్బెరన్ ధరణీశులన్।
విడిచి పుచ్చుము నేను గృష్ణుర వేఁడి భీము డు వొందుకన్।
వృది భవత్కృత దారుణంబ్బుగు వంధ్యనాయూ పృధ్విగ నున్నయు।
క్రోధ దివీరులు వీరలి ద్గురు గర్విముతోఁ నురుసింపహ్వ ముల్॥

౨౦౪ కం॥ కడు శూరుడవై నృపతుల।
విడువని నాదౌబ బాంధ్రవేయులు నీయు।
క్రైరచి భుజశక్తి యొప్పెడ।
విడిపింతు రుకనిమిన ఖిల విషయాధిపులన్॥

౨౦౫ వ॥ అనిన విని జరాసంధుం డు సహాసము తోడ్తయుం తకుపిత క్షుం
జ్జుర వైరియుంబ్బోవే కడున లిగ పటు తుమ్మ బ్భృకుటీ ముఖుండై తని
వెలతఁ ఖుండ్రుగుచుని ట్లనియె॥

౨౦౬ కం॥ అమిత పరాక్రముమున నా।
క్రమించ్చి పరనృపుల సొంప్పునగర్వించ్చు పెదా।
ష.మెయిదిన క్షత్రియుఁ డా।
ర్యమెయొన ష్కుర పరాక్రమ ప్రతుడ నిలన్॥

౧౦౭ క॥ సేవార్థముగా దెచ్చిన|
యీ వసుధాధిపుల నేల యేవిరుతు ప్రతా|
పావిజిత రిపు దగా వున|
నీ వెరుగవె శాల్లిధారుణీశ్వర నన్నుఁ॥

౧౦౮ సీ॥ సమకట్టి పైనెత్తె పైనెత్తి తానొత్తె
తాదరి మోము పుర తోడ నొత్తె|
నిద్దురి తో నొత్తి నొక్క టొక్కని
తో నొత్తి బాధి చెదరాబ్బలముల|
సేయాంయు దంబ్బుల నెమ్మెయి బోరంగ
నిష్ట మెయ్య ది యుక్త పాంప్పు దనిన|
యొక్కని తో బబ్బురు ధృతులై ప్రాని
యుద్ధంబ్బు సేయు యు చిత మగునె॥

౧౦౯ ఆ॥ యధిక బాహు బలుల మైన మా ముప్పుర
యుంద్దు నొక్క రుని మహా బలాఢ్యు|
గోరు తాను మది వాంఛు షైభారా జిలోనిన్న|
మెనసి మల్ల యుద్ధము నభియించెన్॥

౧౧౦ క॥ అనినము రవైరి పలుకులు|
విని బాహాంద్ర ధరు భూరి వీరు వురుంస్నం|
ఢ్తను గారు తాని యెనసీతం|
డ్తని నెనయు గునా కు నను చు నతి దర్పితుడై॥

౧౧౧ వ॥ యిట్లు బిరాసంధుండు భీమసేనుతో మల్ల యుద్ధంబ్బు సేయని శ్చ
యించి తన తనయు సహదేవుని ని బిరాజ్యంబ్బు న కభిషిక్తుం జే
సి పురహిత కృత స్వ స్త్యయను డై॥

౧౧౨ ఆ॥ బలియు దప్పుడు వెంప్రకలు పాయుముదిచగం|
దైసగ దాప్పి వీర రసికత్రిత|
నుద్దితుడయి మల్ల యుద్ధ ప్రసాదన
మమరనుత్ప్రాంచ్చిన మిత బలుడు॥

౨౧౩ వ॥ భీమసేనుండును వాని కక్షబంధంబుగా మల్లయుద్ధసన్న
ద్ధుండై ప్రతిఘటియించునిచె నంత్త॥

౨౧౪ మ॥ సమసత్త్వాతిశయుల్ వృకోదర జరాసంధుల్ సమ
త్సరా।
క్రమమొప్పం గదునన్ని యొండొరుల జుల్పంబ్బా శిరస్స్నాన్నదు
ర్దమ విక్రాంత పటుప్రహార జనిత ధ్వానంబు బ్రహ్మాండ
ద్రోహాం।
సు॥ల్॥
ద్రుమునిం ధ్యైర్యలయకాల దండధర చండస్ఫోట భేదానా జ॥

౨౧౫ క॥ దక్షిత రిపులస్థానా।
కర్షణ సంకర్షణ శ్రావకర్షణములసా
మర్షులయి పెనగిరా హావ।
హర్షంబ్బున బవనసుత బృహద్రథపుత్రుల్॥

౨౧౬ క॥ వ్వాయామకర్కశ స్థిర।
కాయులయి ద్రుమ భయానకంబ్బుగ్యామహా।

౧౭
త్రాయుత పరిఘాయుత కరి।
నాయుత భుజబలదండ జాఉరుణాప్రాంతములన్॥

చ॥ అతుల బలుల్ పరస్పర జయాభిముఖులు పొంద్రివిపుంగ్లపుల్ మరు।
త్సుత మగధేశ్వరుల్ సమర శూరులు దారుణలీల బోరిరా।
జ్జిత భుజదర్ప మేర్పడ దగసింహ్వ్యగజేంద్ర వృషఘ్న వద్రూప।
కృత ములంటు ఘ్ఘైరతర వాసవవృత్రుల యుష్ణయుద్ధురున్॥

౧౮ వ॥ యుష్ణ కార్తీకమాసంబ్బునం బ్రథమదివసంబ్బునందారం
గ్ని భీమసేన జరాసంధ్యులెదయుదు గక యొండొరులం బట్టియు।
త్రోచియు త్రాచియు జాడిచియు మహాయుద్ధంబ్బు సేయుచు।
త్రయోదశినాడి ద్వరుం గిప్పు మల్లయుద్ధకౌశలం బెపెదంబెనం
గ్ల నెలజ తుదశినాటి రాత్రియందు జరాసంధు నతిశ్రాంత
భావంబ్బు పలక్షించ్చియుధోత్తుజుండు భీమసేనున కిట్లనియె॥

౧౯ చ॥ విరవాంతసత్వుడయ్యె ప్రతివీరుడు వీని నశేష ధారుణీ।
శ్వరనికరాపకారునతి సాహాసికున్ వధియించ్చి నీభుజబ।

స్థిరత వెలుంగ నయ్యనిలదేవు బలంబ్బు నునేబలంబ్బుశా
సులు ముగ వారికు బూపము విశుద్ధయశోనిధి మా
రుతాత్మజా॥

౨౨౦ వ॥ అని ప్రబోధించ్చి పవికి ననవిల తనయుం డనిల దేవుం
డలంచ్చి తత్ప్రసాదంబ్బు ననధిక సత్వసమాన్వితుండై॥

౨౨౧ ఆ॥ అతని బట్టి యెత్తి విభుతా విశాంత వీరుడు వాని ము
క్కునక్కి॥ గా॥

వాతను గన్నె రంధ్రముల వారక శోణిత ధారలొల్ల
వాతసుతుండు వైచెత వారముల ధృతచండ్ర వాతసం
ఘాత విపత్తిమాన తృణ ఖండ్రసముండగు చుండ్ర
మాంగధుడ్॥

౨౨౨ వ॥ మరి యును॥

౨౨౩ క॥ వెరచ చరవ బట్టు కాని పది
బరచి జరాసంధు సంధి సంధుల యుమ్మే
విరిచి వధియించ్చి యున్నైనను
వరలగ భీముండు భువన వలయం బద్యవ్॥

౨౨౪ వ॥ అయ్యవసరంబ్బునా॥

౨౨౫ చ॥ అవని తలంబు ప్రస్సెసె వా మాంచల శృంగము భగ్నమయ్యెనో
శ్రవణ విధారుణంబైన శబ్దము దానిది యెమి యెక్కడై
రవమ్ము యివించె నంచ్చును బురంబ్బున వారు భయంబ్బు వొండ్డిర
య్యవ విదలగ భీమ ప్రగావెను క్రణగెక్ మగధేశు సైన్యముల్॥

౨౨౬ వ॥ ఇట్లు భీమసేనుండు జరాసంధుం జంపి వాని వధియించ్చు పం
జగ ధ్వనితంబ్బుగా దదియ్య గృహద్వార తోరణ సమీపంబ్బునం
దత్తైశై బరంబ్బు వైచి సర్వజన భయంక్కరుండై యున్న తత్సనాదితో దయం
బ్బునా॥

౨౨౭ సీ॥ గరుడ ధ్వజుండు పురుగరుణా సమేతుడై
యుష్మాగధుల తెల్లన భయము మచ్చి
యెని జరాసంధుచె నిగృహీతులై యున్న
పృథ్వీపతుల విడిపించ్చి పెర్మి
మోక్షితులైన సర్వక్షత్రియులచేత
సం శుద్ధ రత్న పుంజ్జముల జెలి

ప్రాభవుండై తనతేజంబు వెలుఁగంగ

సహాదేవుని జరాసంధు డనంయు।

౨౨౮ ఆ॥ సోమకుండ్ను మని తదుస్థితరాజ్యంబు

నందు నిలిపి హృదయ వారివిధు।

రత్నరాజిమండిరంబైన మగధేశు

రథము దెరబంచ్చె రమణి తోడ॥

౨౨౯ వ॥ తొల్లి తారకాసుర సంగ్రామంబున నింద్రారూఢంబైన

దానినింద్రు వలన వసువసూరాంబు వడసె। వాని వలన బృహ

ద్రథుండు వడసె ననితదీయ్య రథప్రభావంబు చెప్పుచు జే

మాంజ్జనసమేతుండై దానినెక్కి చత్రధరుండై ఖిలరాజ

చక్రంబుతో నింద్రప్రస్థగమనోన్ముఖుండై గరుడనిం ధ్రులం

ప్రదక్షిణంబు॥

౨౩౦ క॥ అనల ప్రభా భిశాభిత।

ఘనతర తను దీప్తులొప్పగా వచ్చి వడిన్।

వినుతా తనయుతు వనయా।

వన తారు శిరస్ఫురద్రత్న వసభూషణుఁ డనకున్॥

౨౩౧ వ॥ యిట్లు వచ్చిన వైనతేయుండు దదీయస్వరథసారథ్యంబు నందున్నియో

గించ్చి మనోవేగంబు నంగ్యష్టభీమార్జునులు యింద్రప్రస్థపుర

ప్రవేశంబు చేశిరంత॥

౨౩౨ మ॥ జనసంత్రాసకరున్ మదాధ్యతు జరాసంధున్ హరిప్రేరణం।

బ్బున భంజించ్చి ప్రభంజనాత్మజుడు భూభృద్వీరులందానిరో।

ధననిర్ముక్తుల జేసె నిక్కజుతులంతొక్షోణి కిన్ ధర్మనం।

దనుసామ్రాజ్యము పూజ్యమయ్యె వని మోదంబుం దిరుల్ జనుల్॥

౨౩౩ క॥ ఆయుధనిహతుడుగాని యు।

జేయు జరాసంధు భీమసేనుడు శిర।

శ్రీయొసగ నొప్పైగానిక।

తాయని భుజశక్తి మెరుల కలవియొయొంగ్జున్॥

౨౩౪ వ॥ అని॥

౧౩౫ క॥ పురజనులాశ్చర్యంబున
గరము నురాగమున బరమ కౌతుకమున్నబూ
చిరి భూరిస్తవచ్చి వృకా
దళదాంభోదర సురేంద్ర తనయుల బ్రీతిన్॥

౧౩౬ వ॥ కృష్ణ భీమ విజయులిట్లు విభాసితులై వచ్చి ధర్మరాజు
నకు మ్రొక్కి జరాసంధు బంధనంబు వలనందమచేత-
మోక్షితులైన మహీపతులం జూపినన్॥

౧౩౭ క॥ సవినయుల తాత్త మాంగ్యుల
నవనీశుల నందఱను యథార్హప్రియగౌ
రవమున బూజించి కరు
ప్రవరుడు తద్దేశములకు బరువడి బుచ్చెన్॥

౧౩౮ వ॥ నారాయణుండును బాండవుల వీడ్కొని తద్విప్రరథా
రూఢుండై ద్వారావతీ పురంబునకరిగినన్॥

౧౩౯ చ॥ భరతకులైక భూషణుడు భాసుర తేజుడు ధర్మనం
దనుం
కపా॥
డురు భుజ విక్రమంబున జయోన్నతి బొల్పుగ వీరులో

లురు యని భీము పార్థునకు నకుల సహదేవుని బంచె దూర్పు
త్తరమును బశ్చిమంబు మరి దక్షిణమున్ వరుసన్ జయింపగాన్।

౧౪౦ వ॥ ఇట్లు పంచిన నలువురును నపార చతురంగబల సమేతులై
నాలుగు సముద్రంబుల పైనడుచు నపూర్వ సముద్రంబులుం
బోలె నాలుగు దిక్కుల కరిగి రనిన విని జనమేజయుండు వైశం-
పాయనున కిట్లనియె॥

౧౪౧ క॥ నరపతులెవ్వరు దిక్కుల
కరిగి మహీపతుల చేత నరిగాని ధనముల్
దెరల గడించిన మార్గము
బరువడి వెరిగింపు నాకు పరమ మునీంద్రా॥

౧౪౨ వ॥ అని యడిగిన వైశంపాయనుండు జనమేజయున కిట్లనియె॥

౧౪౩ సీ॥ అగ్నిదత్తంబైన యద్దివ్యరథ మెక్కి
గాండీవ ధరుడతి ఘర్మసమయ
ఘర్మాంశుడును బోలె గాంచర దివ్యజ

యాధర్మము గ్రుప్రతాపోన్నతెలు గ।
౨౪౩ బాని పాళింద్రా పదీశ్వరు నొప్పి ప్రతిబింధ్యు
యను వానిని సోతింప్పి యుత్రు మనునా।
మరి యఖిల ధృపమండ్ల వేశుల నెల్ల
వశ విధేయుల జేసి వారు దన్న।
౨౪౪ ఆ॥ జక్తి గాల్చి రాంగ ప్రాగ్జ్యోతి షంబ్బుతై
విది నెవ తప్పురంబ్బు విభుడు సంత్రు।
బలము తోడ బన్ని భగదత్తు డె తెంచ్చి
విజయు దాంకె నెమర విజయు కాంక్షు॥
౨౪౫ వ॥ యిట్లు సంగరా నొంప వాసుడైన యోంధ వీర బలం
బ్బుతో బన్ని భగవంత్తుండు పాండునితా నెనిమిది దివ
సంబ్బులు మహాయుద్ధం బ్బు చేశి తదియ్య బాణ భగ్నుం
డై పాండునకష్ణనియె॥
౨౪౬ క॥ యొమింద్రుసఖుడ నీవును
భూనాథ సురాధినాథవు త్రుండ్రువన్।

తోనని శేంగుపయుచితమె।
యొనొడుడు చెప్పుమెది యిష్టము నీకున్॥
౨౪౭ వ॥ దాని న చెయుమన నిన విని అర్జునుండు భగదత్తునకిట్లనియె
౨౪౮ క॥ సురవిభుడు రాజసూయం।
బ్బరమొనరింప్పంగ దంగ్గె ధర్మజుడు నిరం।
తర ధర్మసేయి దాతని।
కరివెట్టుము రమ్ము ప్రీతి నమ్మఖమునకున్॥
౨౪౯ వ॥ అని యాభగదత్తుచేత నపరిమిత ధనరాసులుగాని
ధనంజ్జయుండు ధనవ దిశాభిముఖుండై యరిగె॥
౨౫౦ క॥ అతుల చెతురంగ సేనా।
యుతుడై తద్గిరి బహిర్గిరాపరిమిత భూ।
పతులనని నొంచ్చి శౌర్యా।
న్నతి గాని యొను వారిచేత సాధనముతో॥

౨౪౧ వ॥ మరియు సుంగ్గ్యూంత దేశోధిపతియగు బృహ
ద్బలుం బరాజితుం జేశి। యుత్తరకులాంత హేమ
దేవ గోదావరీసు నామసంస్థలంబ్బులను రాజు
ల బయించ్చి। దేవిప్రష్టంబ్బున సేనాబంధ్దు సోండ్డిం
చ్చి విశ్వదశ్యుండ్డను రాజు విక్రమంబ్బు నాంచ్చి। పా
ర్వతేయుల గర్వంబ్బు డిపి। బర్బర పారసీయుతు
రష్టపతుల వశగతులం జేశి। చాంద్ర కాశ్మీర లా
హాత త్రికర్త సుధన్వ గాంధారి కాంభోజప
తుల చేత విచిత్ర వస్తువాహన నివహంబ్బులు గాని
కృత్రాంయుధ రక్షితంబైన సింహపురంబ్బు రాజు
లన్నిబయించ్చి। సింహసనాసేనుడైన వనచర నా
థుల వశవర్తులం జేశి। శ్వేత పర్వతంబతిక్రమించ్చి
బలిముఖ చరుల వ్యశ్వలగువారి జయించ్చి భోజ-
కంఠుండ్డను రాజు చేత బూజితుండై। హాంపకే

దేశంబ్బున మహామానస సరోవరంబ్బును కొలను। గుహకుల్లంబ్బు
సుంబ్బాచుచు। నంద్దులరాజు చేతం దత్తోర కల్మాష। మంత్ర
కౌక్షి మయూర కంఠ శుకవర్ణాశ్వంబ్బులైన హయంబ్బులను।
పర్వత సన్నిభంబ్బులైన యిభంబ్బులుం గ్గాని యుత్తర కురు దేశం
బ్బులు సొచ్చి యుండు హరినివాసంబ్బను పురంబ్బు పై విడిసినా

౨౪౨ సీ॥ తద్వార పాలకు వీరుణాకారుల
హార బలాఢ్యుల తప్ప ధునకదను।
జనుదెంచ్చి సురరాజ సన్నిభు నర్జునను
జూచింయుచ్చిరు పదిశూరు వెంద్దు।
నీయుష్ట వారి యో నృప వీర్య పరాప్త
మయ్యెనే విజయ వీర్యాతిశయము
వసుమతీ నాధు వెవ్వరు నిష్టు బలిమి వ్వైప
నిప వచ్చి రెత్తాళ్లి యెయు గమున।

౨౪౩ ఆ॥ సున్నత ప్రతాపయుత్తర కురుభూము।

లంత్యజనులు దీనిన వనిచరుల।
కదియరు గోచరంబు లిందు సాధించియు।
యల్పవిదియు గాన గవేరుయవనిపతులు॥
౨౫౪ వ॥ అయిననునీవచనంబు నేయుంగలవారము
పనుపుండునిన నర్జునుం డిట్లనియె॥
౨౫౫ తె॥ రాజసూయాధ్వరము ధర్మరాజు సేయ।
సుత్సహించిన వాఁడు తదుత్సవమున।
గొండ్రు మీయందు గల వస్తు విత్తమైన।
నమ్మహీనాథు సాంద్రాజ్య మతిశయముగ॥
౨౫౬ వ॥ అనిననయ్యుత్తరకురుదేశంబులరాజులె
ల్లనర్జునున కతిప్రీతులైయమూల్యంబులైన
యపరిమితంబులైన దివ్యాంబరంబులు। దివ్యర
త్నాభరణంబులు। దివ్యాయుధంబులు దెచ్చియి
చ్చినా॥

తరల॥
౨౫౭ తరణిసన్నిభు ధర్మపుత్రుసుధారతేజుము గారుజా।
స్వరబలంబును సంపదర్చబలశాసనంబును నిష్ఠయు
త్తరనృపాలురు దాంపు యుత్తరధారుణీశులు వశ్యులై
కలధనంబులు దెచ్చియిచ్చిరి గౌరవంబున రమ్యమై॥
౨౫౮ వ॥ అప్పు భీమసేనుండును పరచక్రమర్దనంబైన బలచక్రం
బుతోడ పూర్వదిక్కున కరిగి పాంచాలపతిచేత సత్కృతుం
డై విదేహరాజుల ననుండ్రను వానిసోంతించి। దాశా
ర్ణపతియైన సుధన్వుతోడ మహాయుద్ధంబు చేసి। తత్
ప్రరాక్రమంబునకు మెచ్చి వానిం దనకు సేనాధిపతిం జే
సి। అశ్వరధారూఢుడై నరోచమానుననుజసహితుం
గా వశ్యునింజేసి। ఛేది విషయంబు నకుం జనినా॥
౨౫౯ చ॥ అతని నతిప్రతాపు నిలాత్మజు గాన గవచ్చె ధభూ
పతిశిశుపాలుడెంత్తయు నుత్కృపరుండయు రాజసూ
యము।

స్తుతి సేసె దరింప్ప నన్నయము నంద్దనుయత్న మెరింగ్గి
రత్నశో(దంబ్బునకు॥
ఖ్యాతధన రాసు లిచ్చె గడు ప్రీతి మమ న్వితుండై మ
౯౬౦ వ॥ భీమసేనుండ్డును శశుపాలు పురంబ్బునం గాన్ని
దినంబ్బులుండ్ది పూర్వ దిక్కునకరిగి। పుళిండ పురం
బ్బునను కుమారులను। కుమార విషయంబ్బునత్రె
ణి మంత్రును। గాసల దేశంబ్బున బృహద్బలును। న
యోధ్యాపురంబ్బున దీర్ఘ ప్రజ్ఞును। గోసి రాజ్జు
నును పార్శ్వునును। గజపతి య్యైన కౌశ్వును। మత్స్య
మాళవ పతులను మదింపచ్చి మగధపతి య్యైన జరా
సంధు తనయు సహదేవునా శ్వాసించ్చి దక్షిణామ
ల్లుల ధ్వంచ్చి హిమవత్పర్వతంబ్బునకరగ్గి దంబ్బున
దేశంబ్బును। పాటక దేశంబ్బు నగుత్రిమ త్పర్వత దే
శంబ్బును నిద్రపర్వత దేశంబ్బును। గిరాతపతుల
నెద్దుర సు శాకు కులను సవర్ణా దాత్రులన్నుం చంద్ర

సెనసము ద్రసేనులను। కర్ణవత్స పతులను। పౌండ్రక వాసుదేవు
లను వశగతులుంజేశె॥

ఉత్సాహ॥

౯౬౧ అతుల శౌర్య ధనిలతనయుఁ దమిలవాహిని పహా(
హాంతి ధరిత్రి గదలనిష్ఠులరిగి పూర్వదిగ్గహీ(
పతుల చేత రత్నరజిత ధర్మ తతులు గాని యొ ఖూ
మత యశుండ్డు వేరు వేరసూరు గాష్ఠ సంఖ్యలన్॥
౯౬౨ వ॥ మరియు సహదేవుండ్డు దక్షిణదిక్కునకరిగి। సుమిత్రసూర
సేనను దత్త విచిత్రులనుగా శృంగ్గని వాసులను జయించ్చి సుంత్ర
భోజుని చేతం బ్రియంబ్బునసత్కృతుండై॥
౯౬౩ ఆ॥ బలజనాభు పగతు జుంభకుండ్డు నహాని।
భూరి బల సమేతు బారిలోన।
నెదిచి వాని చేత సుత్రమ గజ హయ।
రత్న తతులు గాని పరాక్రమమున॥

౨౬౪ వ॥ నర్మదాతీరసమీపంబ్బున నవంత్రిపతులవిం
ద్రానువిందుల నిద్దరను మర్దించ్చి చని మహిష్మతీ
పురంబ్బుపై విడిసె నా॥

౨౬౫ క॥ వీరుడు తత్పురి విభుడు।
ప్రారి విమర్దనుడు నీలు-డను వాడు మహా।
దారుణబలుడై సమర।
ప్రారంభసమగ్రు డయ్యె బాండ్రవు తోడన్॥

౨౬౬ వ॥ అంత్త॥

౨౬౭ క॥ దరికొని దహనుండ్రై గసేను।
వరుసను సహదేవు సకల.వాహినిపై ర
థ్తరులపై తురగచయులపై।
వరరధములపై బదాతి వర్గములపైన్॥

౨౬౮ వ॥ అనిన జనమేజయుండు వైశంపాయునకిట్లనియె॥
౨౬౯ ఆ॥ కనవినియు నెఱుగమి కారణము నసహా।

దేవుసేనపై నతి ప్రచండ్ర।
శిఖలు గప్పెదాని చెప్పు మెప్పునద గనా।
కనఘువినగ వేత్తయుయ్యునదియు॥

౨౭౦ వ॥ అని యడిగిన వానికి వైశంపాయనుం డిట్లనిచెప్పె॥ ని
నీలు వంశంబ్బున నిషధుండను రాజు రాజ్యంబ్బున బూత
వెడుండ్ర। వేదాధ్యయనంబ్బు సేయుచు విప్రుండై మహిష్మతి
పురంబ్బునను౦డ్రియుండ్రు ప్రమాదంబ్బునం పరదారరతుండైన
నెరిగ్గి రాజు నియుక్తులైన తలవరులు వానిం బట్టుకొని రా
జు సమక్షంబ్బున కుంగాని పోయి శాస్త్రవిహిత దండంబ్బున
దండింప్పం బోయినా॥

౨౭౧ క॥ అవమానదుఃఖితుండై।
పావకుండు రోషానలంబ్బు పొడమ వెలుంగన్ 44
పవన సఖుడు గ్రక్కణాముఖు।
నెవయు గతన పొడవు చూపె నరఘుని ప్రోలన్॥

౨౨౨ వ॥ వాండును గరుడోత్తముండై యగ్నిదేవున కనుమనస్కారంబు చేసి
మహాపురుషా నా యజ్ఞానంబ్బు సహింప్పవలయు నని
మునుశి తకరకమలుండైన వానికి వైశ్వానరుండు ప్రసన్నుం
డై నీ కోరిన వరం బిచ్చెద వేండుమనిన వాండు యిట్లనియె॥

౨౨౩ తే॥ యిప్పురంబు జయింప్పగా నెవ్వరేని।
వత్తురుద్ధతులై శత్రువరులు వారు।
దర్పమెందినీ చేతను దగ్ధులైరి।
ప్రాణులగు నట్లుగా వరమిమ్ము నాకు॥

౨౨౪ వ॥ అట్టి నవినరాజునకు నగ్నిదేవుండు నభిమతంబైన వరంబిచ్చి।
మరియు నీపురాకమంబయిం బ్బు సేయుము యిప్పురంబు
ననింతు వెంత యుధనసాజరాగిణులు। వీరలకు స్వైరిణ-
వృత్తియుల్లనాలంబ్బును సహింప్పవలయు నని యరిగినవా
పంగ్నావెము పొష్మతీపురంబ్బున నున్న స్త్రీలకు స్వైరిణవృత్తి య
ల్లనాలంబ్బునకు నదోషంబయ్యె। నగ్నిదేవుండును నప్పురం
బ్బుపైవచ్చిన వారినెల్ల దగ్ధులై నస్తలం జేయుచు। దాని దక్షిం

బ్బు పం. జేసి పరరాష్ట్రపతులగ్నిభయంబ్బున నప్పురంబు పరిహరిం
చు రిది గారణంబ్బుగా సహదేవు స్సైన్యం బెన్న నగ్ని దగ్ధం బైనంజూ
చి యింప్పుడు సహదేవుం డుతుచి యై దభ్రశయనంబ్బున నుండ్రి యగ
గ్ని సూక్తంబ్బుల నగ్నిభట్టారకు నిట్లని స్తుతియించె॥

౨౨౫ సీ॥ నీ తద్ధరంబ్బు వైనిఖిల వేదంబ్బులు
పత్త్రీఞ్జల్లా లోకపావన ములగుచు।
పావనంబ్బుల లోన పావనుండ వుదీవ
యజ్ఞంబ్బులును నీవ హవ్యవాహా।
ధర్మనిష్ఠుండైన ధర్మరాజూ నరించు
క్రతువు జీవ ప్రవృత్తికరము గాదె।
దానికి విఘ్నంబ్బు దలచుట ధర్మమె
వరద వైశ్వానర వాయు మిత్ర।

౨౨౬ ఆ॥ యనిన నగ్నిదేవు డతని కిప్రీతుడై
యతని సేన కెల్ల నగ్నిభయము।
బాసె దాని నెరిగి బృతుని దైనీలుండు
గారవంబు ననుజుగాన వచ్చె॥

క॥ దేవప్రభావుండగు సహా।
దేవునకు హాయిద్వి పెంద్రుదివ్యాంబ్బరనాళి।
నాంది ధ్రరత్నము హారభర।
జ్ఞాతయులను దెచ్చియిచ్చె నధికప్రీతిన్॥

౧౨౮ వ॥ ఇట్లు మహాష్పతి పురంబ్బు సాధించ్చి నేలుని చేత నది
గాని సహదేవుండు సౌరాష్ట్ర దేశంబ్బు నరుగ్గి కర్ణాటక।ద్రం
త్రిక।సూర్పరక।నాయకుల చేత దూతము ఖంబ్బున నసంఖ్యా
తధనంబ్బులుగాని।సాగర ద్వీపవాసులైన నిషాదులంగ్గా
కముఖుల।గణక ప్రవరులను।రాక్షస యానులను।ఏకప
దులను ద్రావిడుల తామ్ర ద్వీపజయంతశీరని వాసులను వశ
వర్తులం జేసి॥

౧౨౯ క॥ తాళధర వానిర్య కేరళ।
కాళింగ్గ ద్రవిళ యవన కరహాటక భూ।
పాలకుల సొమ్ముకదిష్టిణ।
పేలావన భూములందు విధిశెం గణకన్॥

౧౩౦ చ॥ కురువిభు రాజసూయమున కున్ధనమిచ్చిరి రాజు
వెల్లనా।
ధరమున నత్రతి సేయు నదిదానసుద ప్రకనంచ్చు లం క్రికె।

వైరమ్ము గబ్బు దూంతల ప్రసిద్ధి గనుంత।విభీషణుండున్ దగె।
వైరసహాదేవ్ర శాసనము జేకాని చేసె గరంబ్బు నెమ్మితోన్॥

౧౩౧ ము॥ పరగం దక్షిణ దిగ్విజయ వప్పులచె పౌలస్త్యుచె నిట్లు గు।
ర్వర శక్తిం సహదేవుడర్థములు రత్న ప్రాకముల్ బండ్డునా।
గరుడ స్త్రాదులు గప్పములు గాని యెవడ్డిర్గా సురద్వారా।
మరలక్కైకరుడైన ధర్మసుతు సామ్రాజ్యంబ్బు పూజ్యంబుగన్॥

౧౩౨ క॥ నకులుడు పశ్చిమ దిక్కున।
కకుభుల శౌర్యంబ్బు తోడ నదిగెన రాంది।
ప్రకర జయానకసేనా।
ధికుడై నిజ తేజమెల్ల దిక్కుల వెలయన్॥ 46

౧౩౩ ఉ॥ యౌధుల సింహనాదములు ధాత్రి వారణ బృంహితంబ్బువే।
గాధిక వాజి హేషి తము హరవముర్ధరనేమి ఘోషముల్।
బాధిత కర్ణరంధ్రమయి పర్వి దిగంత ముకెల్ల ప్రాయనం।
భోదిర పంబ్బు వోలె గురుపురగ్గవునచ్చు తురంగ్గ వాహిన్॥

౧౩౪ వ॥ ఇట్లతి శాత్రవంబ్బున మాత్రయుండు మహాసేనాన్వితుండై
యరిగి।మహాసేనారక్షితంబైన మహాత విషయంబ్బు నదత్తుర

మయూరవాది శత్రులతోంగ యస్సంబ్బు చేసి। మరుమాళ
వ కరకంప కర్ణాట పారసీయ్య దేశంబ్బులు జయించ్చి। బబ్బర
ర గౌరిక దేశంబ్బులు గడచి పుష్కరారణ్య వాసులైన యవనగూ
ర్జర గణంబ్బులను। సరస్వతీ సింధు కూలాశ్రితులైన శ్రావ
ణేయులను। మధుర పర్వత నివాసులను। వశగతులం జేశి
వాసుదేవునకు నిభాగమున ప్రకారం బ్బొరింగ్గించ్చి॥

౧౫౬ సీ॥ శాకల్య పురమున శల్య పుత్రుద్వరు
దనపేన మామను త్తము బలాఢ్యు।
గాంధార నరిగి సత్వార పూర్వకమున
వస్తు వాహనములు వానిచేత।
గాని పశ్చిమాంబ్బు నికుక్షి నివాసుల
పరమదారుణుల బబ్బర కిరాత।
వీరుల సాధించ్చి విభుదిష్టు వరుణేంద్ర
పాలిత దిగ్మహా పతుల చేత।

౧౫౭ ఆ॥ బలిమి గాని నధనము పడివే ఖులార్ప్రయత।
పెరిగి రాంగ వైరిభీకరుండ్రు
వచ్చినకులుద ఖిలవాహినీ పదహాతి।
దక్షిదిక్షు చుండ్రు ధరణి తలము॥

47

౨ వ॥ యిట్లు భీమాజ్జునసకులసహదేవులు పరాక్రమంబ్బున దిగ్విజ
యంబ్బు చేసి ధేవురుడు ధవలయమహాతలంబ్బు నంగ్గ రాజుల
చేత నసంఖ్యాత వస్తు వాహనానివహంబ్బులు గాని వచ్చి ధేరువేరధ
ర్మరాజునకుం జూపి నా॥

౫౮ క॥ పురుతర విశుద్ధరత్నో
త్కర నానా ధన సమృద్ధి గడు నర్థి కుంత్రై
కురువృషభుడు గద్దరచెను।
వరుణ ధనేశ్వరుల విభవ వైభవ యుక్తుల్॥

౫౯ సీ॥ మరియు ధర్మ్మ వాణిత ప్రవృత్తి తంబ్బునైనమహోదనంబ్బులు
పాత్ర ప్రతిపాదనంబ్బున నియోగింప్పసమకట్టు రాజసూయా
రంభని వేశిత బుద్ధిస్థైయుస్న నయ్యుధిష్ఠిరున భిప్రాయంబ్బు
న కసుగుణంబ్బు గా నాప్తమంత్రులిష్టనిరి॥

౧౬౦ సీ॥ కురువీరనీ ధర్మ్మపరిపాలనంబ్బున
నీ గుణ సంపద నీ విశుద్ధ।
చారిత్రమునం జేశి ధారుణి ప్రజలెల్ల
నభివృద్ధి యుమాన్వె నెయ్యంబ్బు తోడ।
రాజవంశములయ్యు రాజ వల్లభులయ్యు

తత్పరతా బాధలు దరికి రువ్వాయు
జాగయును భయమును వగయును గరువును
నాదిగాంగల యుగ్గులణంగ జరుగు
౨౧ ఆ॥ సగ్గులాప్పి పర గెనవనీ శు వెల్లనీ
యును జ వీర్య విజి తుత్తైత దేయ్యు
శాసనస్తు వైరి జగతీశయిది యనీ
యజ్ఞ కార్య మున సమనవసరంబు॥

౨౨ వ॥ మరియు నపరిమిత పదార్థ రత్న రజత స్వర్ణ పరిపూర్ణంబులై మేరుశైలంబు సన్నిహితంబైనయట్లు యక్షేశ్వరుని నవ నిధులు ప్రత్యక్షంబైనయట్లు భాండాగారంబులు సమృద్ధంబైనయవి మరియు ఘృత లవణ తైల తండుల ధాన్యాది సమస్త వస్తు విశ్రుతంబైన కోష్ఠాగారంబున సకల సంపూర్ణంబై సకల సంకల్పసిద్ధికరంబై కల్పద్రుమంబు ననుకరించుచున్న యది వేదంబులన్నియు మూర్తివంతంబులైన మహాయజ్ఞములైన మహా సుర వరులు నీయజ్ఞ దయంబు యజమానం డ్రెంచు

న స్వామిగాంపున ధర్మజ సూయయజ్ఞంబదసేయుమనే నేయమని
పలుకుచున్న సమయంబునా॥

౨౩ క॥ ద్వారవతీనుండి జగదా
ధారుడు శ్రీకృష్ణుండు వచ్చె ధర్మజు దర్శ్యా
ప్రారంభుని డప్పు సుత్తము
భూరి ధనంబులను రత్నములం బూజించెన్॥

౨౪ వ॥ ధర్మజుండును జగద్గురుండైన నచ్యుతున పూర్ణాది విధులనర్చించె తమ్ములయు ద్వైపాయనాదులయు ఋత్విజులయు నాప్త మంత్రులయు సమక్షమంబున నధ్వర్యము నశిష్టుని యెను॥

మత్తకోకిల॥

౨౫ ధారుణీధర ధర్మతత్త్వ నిధాన దానవ దర్పన సం
హార వారిజనాభ బంధు జనానురంజన కారణా
కారణంబున జేసి చూపె జగంబులోగల భూపతుల్
భూరి విక్రమ శస్త్ర వైరి విభుత్వ మొప్పుచుమున్గగాన్॥

౯౬ క॥ క్షితిపతుల వలన సముద్ధా।
ర్జితమైన ధనంబు కాలం బిచె ప్పగ వాచ।
స్థితి కెన శక్యము దేనిం।
ప్రతిపాదిం పంగ వలయుం బాత్రవశమునన్॥

౯౭ వ॥ దేవ ముఖుండైన యగ్ని దేవు ముఖంబున విద్వత్సం
బ్బగాం వేచ్చి। దేవత పూజనంబుల యథోక్త దక్షిణల న
భీష్ట దానంబుల మహా దేవతర్పణలు చేయవలయు।
గో పునర్ధనంబున శిష్టంబైన యజ్ఞంబు చేసినాతడు సులో
కంబునకుం బ్రియంబు సేయుమెుండి నన్నరా బ్రూ
యా శ్వర విధానంబు నని యోగింబ్బి యెంను గ్రహింపుమెుం
డి। ననిపలికి నయుధిష్ఠిరునకు నారాయణుం డిట్లనియె॥

౯౮ ఆ॥ పూజ్య యిత్తి వెల్లవంశముల భూపతులం బునుధర్మని
ర్మల।
ప్రాజ్ఞ విభూతి నద్విజ పాలకుల ప్రొద నీకు నె ప్పుసాం
ప్రాజ్యము దైవ సంపద యు మానుష సంపద పెర్మిగావునన్।
పూజ్యుల విప్రనివహ భాషిత దీపిత ధర్మ సంపదన్॥

౯౯ క॥ పంపగ తగ దగదని శం।
కింపక యిష్టంబ్బు పై సత్యత్వములని యో
గింపుము నన్నభవ ఘ్నణ।
సంస్తుత్యవరుల సుస సుజ జనుల జూసే శా॥

౧౦౦ చ॥ అనిననుపెంద్రువాక్యమునన్యమృతంబున జశి ధర్మనం
దను డుముదంబు బొంది విదితంబుగ నాదు మనోరథంబు వే
ల్లను సమకూరె నిప్పుడు సఫలత్వము బొంద్దెను యోగ మెుస్పేనం
చ్చను మది నిశ్చయించి మధుసూదన దేవున ను గ్రహంబునన్॥

౧౦౧ వ॥ యిట్లు నారాయణు చేతనను జ్ఞాతుండై ధర్మతనయుం డు
తమ్ముల యుధామన్యుద్రుపాయనాదులయను మతంబున రా
జసూయంబు సేయను ప్రక్రమించి సహదేవుం బ్బాంచి నే వ
ధామాన్న ప దిష్టతంబు బైన యజ్ఞోపకరణ ద్రవ్యంబులు దెరం-
పి ఇంద్రసేనాదుల సేసున సారధి యైన ఘరుత్మను సమస్నుచ్చి।
యజ్ఞ యత్నంబున నానా దేశాగతులైన రాజులకు నివేశనం
బులు సేయించి నిఖిల మహోత్సలంబునం గల బ్రాహ్మణకు ప్రి

౨౯ ర్యుల నెల్లను రావింపని యనుపుమని పనిచిన నా
తం డ్తును తద్వాక్యానంతరంబున నింద్రసేన ప్రము
ఖులనేక శిల్పివరుల రావించి నియోగించినాఁ॥

౩౦౧ సీ॥ శాస్త్రోపదిష్టప్రశస్త ప్రమాణాల
క్షణముల యిష్టోపకరణతతులు।
యజ్ఞాయతనములనతిరమణీయంబు
లై యొప్పం జేసెనరించు రంధ్ర సర్వ।
సంభారములు నించి సర్వదిక్కుల వారి
ప్రస్తుంబు పుచ్చిన వార భూమి।
బహువిధాగారములు ప్రమదవనంబుల
బావుల దీర్ఘికావలులం జేసి।

౩౦౨ ఆ॥ యాజ్య తైల తండులాది నానావస్తు।
పూరితంబులైన విభూతి దనరె।
జనసుతుండు పెద్ద సహదేవు దపరభూ।
తలము బోలె నుండె తత్పురంబు॥

వ॥ మరియు సహదేవు శాసనంబున। పుత్ర పౌత్ర భ్రాతృ
మిత్ర సమేతులై విరాట ద్రుపద శిశుపాల। గాంధారాది రాజులు
ను। ప్రాగ్జ్యోతిషపురంబున భగదత్తుండును। శకయవన బర్బ
రుల చంద్రసేన చిత్రసేన సముద్రసేన కుంతి భోజ పాండ్య క్షేమాను
ధవులును। బలదేవాది యాదవులును యదు వృష్ణి భోజాంధక కు
కురులును। అంగ వంగ కళింగ కాశ్మీర కాంభోజ కాళ సింహళ కేరళ
మరాళ కుంతల ద్రవిళపతులును। పార్వతీయులును। సాగరా
నూపవాసులును। నానాదిగాగత చతుస్సముద్రముద్రితధరా
చక్రంబు నంగల రాజచక్రంబును। సమస్త వేద వేదాంగ విదులై
న యగ్రజన్ములును। స్వకర్మ నిరతులైన వైశ్య శూద్రులును। వచ్చి
యధోపరి క్లృప్త సన్నివేశంబుల నుండి రంత। ధర్మపుత్రుండు
భీష్మాది బంధుల ను ధాత్రని తెరఁగు పురంబున నమునుంబం-
చినాఁ॥

౩౦౪ క॥ అనుపమధన రాసులు గని।
మునిశిత మతుల పుర రాజసూయ మఖాలో।
కన కౌతూహలమెసఁగం।
జనుదెంచిరి భీష్మ దాంక్ష్ట సప్తం ఘువరుల్॥

౯

౩౦౬ వ॥ యిట్లు వచ్చిన భీష్మ ధృతరాష్ట్ర విదుర కృప ద్రోణ అశ్వ
త్థామ సోమదత్త కర్ణ భూరిశ్రవ శల్య శకుని సైంధవ
దుర్యోధన దుశ్శాసన దుర్ముఖ వింశతి వికర్ణాదుల నె
ల్లం బ్రియ సత్కారంబున సంభావించి ధర్మరాజు ఋష్టిని యె॥

౩౦౭ ఆ॥ ~~ఆ~~ యనుగ్రహమున నెయ్యమెనగడంగి।
నిమ్మనా పురంబు నెమ్మితోడ।
దేవసంఘములుసమానంబుగా బూని
పెంపుతోడ నిల్వ పెంపు వలయు॥

౩౦౮ వ॥ అనిపారి యనుగ్రహంబు వడశి పారణ్య రత్న
దక్షిణా దానవిషయంబులందు గృహ చోర్యసం
గ్రహ కృతపరిజ్ఞానంబు నందు భీష్మ ద్రోణులను సకల
వస్తునిచయంబులందు విదురుని నానా దేశా
గతులైన రాజులు దెచ్చిన యుపాయనంబులు గైకొనను
సైంధవుని ద్విజభోజనాది నియోగంబుల దుశ్శాసను
ని యోగించె॥

౩౦౯ క॥ ప్రాజ్ఞుడు విశేష ధర్మవి
దిజ్ఞుడు ధర్మజుడు యజ్ఞదీక్షితుడైవి।

ప్రజ్ఞాతి పరి వృతుండై యుయ్యె।
యజ్ఞాయతనమున కరిగె నధిక విభూతిన్॥

౩౧౦ ఆ॥ సమ్మదమున్ది చూచిరి ధ్వజంబున భూజను లెల్ల బ్రహ్మతే
జమ్మును రాజతేజమును సర్వవిభూషణ రత్నరాజితే
జమ్మును విస్తరించుమని జన్నవతి సెప్పంగ ముఖ్యమైన
ధర్మమును బాయని సగుణ మంత్రిత దీక్షితు ధర్మనందనున్॥

౩౧౧ క॥ బ్రహ్మవిదులైన నిఖిల।
బ్రాహ్మణ సత్తములచేత బరివేష్టితుడై।
బ్రహ్మణ్యదాప్యసురపతి।
బ్రహ్మర్షిసమేతుడైన బ్రహ్మయు పోలెన్॥

౩౧౨ క॥ వేదని నాద మున్నత।
నాద వినాదంబునెక వాదిత్ర మహా।
నాదంబులు బలగ నన్నని।
నాదమ్ము జనమ్ములకు విన గరాకుండెన్॥

౩౧౩ వ॥ అంత నా సంతత వేదమయుండైన పాలద్రాష్ట్రలు పో తె

బగా। యాజ్ఞవల్క్యాదుల్ ప్లంఢ్యుగా। వైశ్వా

యనుండ్లు బ్రహ్మగా। సోమయాజులు హోతగా।

వేరల పుత్ర శిష్య గణంబ్బుల క్రమంబ్బున మైత్రా

వరుణుండ్లు। సవ్యాలయు నచ్చావాకయు గ్రావ

స్తోతయు। ప్రతిస్తోతయు। నేష్టయు నేతయు।

బ్రహ్మణాచ్ఛంశియు। నాగ్నిధ్రుండ్లు నుద్గాతయు

విధాతయు। ప్రతిహర్తయు। సుబ్రహ్మణ్యుండ్లు

నురు ఋత్విక్కులుగా నారదాదిమహామునులు। జైష్ణవి-

రాజ ఋషులు సదస్యులుగా। సర్వక్రియా సమగ్రంబై। షో

డంగ సమృద్ధంబై। సంపూర్ణ దక్షిణాసనాదంబై సకల

జన నయనానందంబై రాజసూయ మహాయజ్ఞం

బతి రమణీయంబై నా॥

౧౫ సీ॥ బ్రహ్మహా మఖమునందు బ్రహ్మ ఋద్భుంబ్బున

విపుల మంత్రావలి విధుల జేసి।

సకల దేవతలను సంపూర్ణ దక్షిణ

దా ... ంబ్బున ధర్మజ్ఞ సురలు।

సముచిత సత్కార శత సహస్రంబ్బుల

నఖిల రాజన్యుల యభిమతాన్న।

దానంబ్బు పెంపున ధారుణీజనుల వెల్ల

తద్దయు తృప్తులై ధర్మచరితు।

౧౬ ఆ॥ ననఘు ధర్మతనయుననుజనము న్నితు।

సంస్తుతించ్చి రధిక సమ్మదమున।

నిని కురుప్రవరు నకష్ట వైశంపాయ

సౌరకృపైన కథ రసామృతము॥

౧౭ క॥ భూరి గుణాకర త్న భూషణ।

నారాయణమూర్తిరాజ నారాయణకం

ఠీర పవిత్రమ శారద।

వీర దవీ వార వార నిభ శుభ కీర్తి॥

మానిని యను వృత్తము॥

౧౮ రాజకులోత్తమ రాజమహేంద్ర రాజిత మూర్తి సభాం

త్తరవి।

భ్రాజిత సద్గుణ శార్ఙ్గ శోభిత కరా [illegible] బంధుజనా।
౧ భోజమణి ద్యుమణి మణికాంచన వస్త్రవిభూషిత భూ
రిమరు।   రికేశవరా।
త్రాజగమాన పరాక్రమ భూసుర రాజసరోజనయనా

గద్య॥

౩౧౮ ఇతిసకల సుకవి జన వినుత నన్నయ భట్ట ప్రణీతంబైన శ్రీమహాభారతంబునందు సభాపర్వంబునందు ధర్మరాజునకు సభాప్రాప్తియు। కింకర దర్శనంబును। నారదు వలన సకల లోకపాల సభా శ్రవణంబును। రాజసూయారంభంబును। జరాసంధువధయును। గిరివ్రజ నిరుద్ధులైన రాజులం గృష్ణుండు విడిపించుటయు దిగ్విజయంబును రాజసూయంబును నన్నది ప్రథమాశ్వాసము॥

శ్రీపరాంబాయైనమః

౧ క॥ శ్రీరమణీప్రియ ధర్మవి।
శారద నీరాభ్ర తార సారయశ గుణా।
హార భుజ శైల సుందర।
ధీర శ్రీరమ్య బుధ వివేక నిధానా॥

౨౦ వ॥ ఉగ్రశ్రవసుండు శౌనకాది మహామునులకుం జెప్పినట్లు రాజసూయ మహాధ్వరంబున నొప్పుచున్న ధర్మరాజు ధర్మనిత్యస్తుతియుం జూచి నారదుండు సభాసమయంబున సకలరాజసమూహంబు రాజులోకంబులో మనుష్యసామాన్యుండై యున్న జగన్నాథు జనార్దనుం జూచి తొల్లి బ్రహ్మాదిసురగణప్రార్థి

తుండై యున్నల మహిం భారతవర్షాధీశుండు సారా
యణాంశుండై యదువంశంబున జన్మించ్చునపుడు యనర్వ్యా
త్రు(తి) యుకులంబుల యుండ్సురదైత్యదానవయ
క్షరాక్షస గంధర్వుల యుంశావతారంబులు దలం
చి భవిష్యద్వార తరణంబునకు బ్రహ్మాష్ట వ్యాపయుం
తై నంత్తా॥

౩౨౧ క॥ శాంతను నపుడు భీష్ముండు ప్ర।
శాంతను డు ద(త్ర)నువు చూచి సంతుష్టుండై।
యుంత్వ కత నాబున కు ధృతి।
మంత్రు నకత్వంతి ధర్మమతి శిష్ట నియోగ॥

మత్తకోకిల॥

౩౨౨ స్వాతకుండును బుద్ధిబుండును సద్గుణాండును
బుణ్యవరుండ।
వీరిలో।
భూపతేశ దుసంయుక్తుండును ప్రాజ్ఞ నియుక్తులు
బ్రతినె ఖ్వరుసద్గుణాంబుల పెద్దలయ్యు మహాత్ములి।
జ్ఞానపు బూబితు బాయు మొక్కనింగారవాన్వయ
వర్ధనా॥

౩ వ॥ అని శష్టి వారై వృథగా దు తెరుం ...ళ్ళుండ్లని నధర్మరాజును నను
ష్యుం భీష్మనియో॥

౪ సీ॥ రాజసేవ పారంబు రుచిరాంశుగతి జైశి।
యశ్వుండు వెలిగింప్పు నష్టు నవృత।
సంద్రోహాన్నిష్యుండు ధీం ద్రికం జైశీ
తాంశుడు వెలింగించ్చునష్టసకల।
బునుల నుద నదైన సదమల ధ్యుతి జైశి
తనరంగ్గ తెబుంబ్బు తనపు దాన।
నయుచు నున్న తేష్ప ష్ఫుం డు పుండ్రరీ
కాక్షు డ ధో క్షజు డ చ్యుతుండు

౧౫ ఆ॥ యజ్ఞనాభుడు ండ్రు నఘ్నంబ్బున కునిండ్ర।
నవాయి లారులు గలరె యజ్ఞపురుషు।
న ఖిలలోక పూజ్యు నచ్యుతు బూజింప్పు।
మధిప యది యుచూవె యజ్ఞఫలము॥

౧౬ వ॥ అనిన నా భీష్ము వచనంబు ననపుడు సహదేవోప నీతంబైన
యజ్ఞంబ్బునకు నర్ఘ్యనీయుండైన వాసుదేవునకు శాస్త్రోపదిష్ట

SH

విధానంబ్బున ధర్మతనయుం డిచ్చిన గంబూంచి స హాంప్పు కశి
శుపాలుండ్డు హాలంబున పరుండై యుధోక్షజు నాక్షేపించ్చు
చు ధర్మరాజున కిట్లనియె॥

౩౨ మ॥ అవనీనాథుల నేకులుండ్డగ విశిష్టారాధ్యుఁ లార్యులెం
మహా।
దివిజులే పూజ్యులు పెద్దరుండ్డగ హరి త్రిస్నాధ గాంగ్నేయు డు।
ప్ప వసాయుంబ్బున గృష్ణు గష్టు చరితుఁ వాస్నేయు బూజిం
చ్చితే।
యుచి తేకం బెరు గ్గించ్చి తిం ద్దరకు దాశార్ కార్యం ద్దు పూజా వాయఁ దే॥

౩౩ చ॥ కరు కాని ధర్మతత్వ మెరుగంగ్ల నశక్యము ధర్మ బాంధవ్యనిం
యొదబడ నిష్ట రైతరపెయుత్త ములుండ్డగ వాసుదేవు దేఁ।
బుడువకు బూజ వివ్పని విచార విదూరుడు భీష్ము డెంత్త
యుఁ।
వెఱ గుడ నంబునఁ బాడిచె వృద్ధుల బుద్ధులసంచ్చరింప్పవే॥

౩౪ చ॥ ఇతనికి గూర్తు రెని ధనమిత్తుర బిక్షములైన కార్యము
లే।
మతి మెనరింత్తు రతని నిమస్తు రుగారక మహాత్ములైన భూ।

పతుల సువిప్రముఖ్యులస భ్యవిధి వృద్ధ విశిష్ట పూజనా। ౫౦
యుతికిని నర్హుఁడ నర్హుఁడ నియచ్చుతు నచ్చునశేష బోధయె॥

సీ॥ యాతని వృద్ధుని యరిగి పూజించ్చితే
వసుదేవు డుండ్డంగ్ల వసుమతీశ।
బుత్విజుండ్డని విచారించ్చి పూజించ్చితే
ద్వైపాయు నుండుండ్డ ధర్మయుక్తి।
నాచార్యుదని వినయమున బూజించ్చితే
కృతమతులెత్తోణుండు కృపుడు నుండ్డ।
భూనాధుడని యెడు బుద్ధి బూజించ్చితే
యూందపుల్ రాజు వెయువని వాండ్।

౩౫ ఆ॥ పూజనీయులైన పురుషుల లోపల।
నెవ్వ దయ్యె కృష్ణుదవని పైని।
పూజ్యులైన వారి బూజింప్ప నొల్లరే।
భీష్ము పనుపు చేసి బెలవైతి॥

౩౬ చ॥ పురుష విశేష విత్తముడు పూజ్యు డురాజులలోన నియ్యది।

విస్త్రీరు దనినే గుణా విప్రుక మొంచ్చువన స్ములనప్పధారుణా।
స్వరుప జివనృఖంబ్బునకు వచ్చినసంధ్యరనిర్భదంబ్బునన్।
బరగనవబ్జ్ఞ శేయుమంది పాడిరా ధర్మమె ధర్మనంధ్యవా॥

౩౩౩ క॥ నీవెరుగక యిచ్చినయది।
నావిషయ మెయనిమనంబ్బునంద్దల వకలు।
జ్ఞావిర పాతు త్రైంయ పృథ్వీవము।
గోవిందుడు గానిరాం దనకుగానుమచితంబ్బై॥

౩౩౪ క॥ చన జాడికి ధారత్రియు।
యొను జావిటు కి మధురగతి యొను బోకు నక।
ష్నేను ప సుర చాపదర్శన।
మును జాయు వపోవె గృష్ణు బూంబంచ్చుమయన్॥

౩౩౫ ఉ॥ యూ యువ వీశ్వర ప్రవరు విండ్రుని స్నానగంగ్గ నెల్లా నిన్।
జేయుపు ధర్మరాజును విశేషసమూజ్య నిరర్ధకంబ్బుగా।
దెయనియుంచ్చు ధర్మజున దీసుతు గృష్ణుల నెగ్గులాడుచున్।
బాయుసబంద్ధు వెల్పతి సపుత్ర బయుండ్ర యుక్తైద్దుసుదల్ల
తోన్॥

౬ ఉ॥ శిశుపాలు పెరుంధన యంతిక కృష్ణు చెనయుంచ్చుపాని
యవచనంబ్బులన సూనయుంచ్చు చు నిష్ఠానిపాలి॥

౭ క॥ భూరిగుణోన్నతులనదగు।
వారికి స్పైరులకు ధరణివల్లభులమిపా
క్షాపురుషములునన్నామహా।
దారుణమది విషము కంటె దహనము కంటెన్॥

౮ ఉ॥ ఆదిబుద్దైన బ్రహ్మయు దయంబ్బున కాస్పద... స్తైనపాండవే।
చాతిసమస్త వాజ్ఞ్మయములం స్తుప్రశంసితుడై సపాంతులో।
కాది త్రిలోక పూజ్యుడని యాంత్మ నెరింగ్గి పితామహాయుండ్డుపో।
మొందరు జెప్పె పూజ్యుడని యుక్తము కాదిది యేమిదోషమో॥

౯ క॥ పరమార్థ ప్రతిబింబ్బితు।
వారినచ్చూరు జ్ఞెష్ఠ్యుడరు గుణజ్ఞ్యురు నగన్।
కరిది శిశుపాలు పెద్దల।
చేతిడంబ్బులకు నెరుంగ శక్యమె యుద్దున్॥

౭

కం॥ గురుఁ డని సేసుస్తు లాన్నో ।
త్రురుప నిన్ కంప్లై వృద్ధి తనవైనన రె
శ్వరుల చ్యుతుసచ్చున నయుడు ।
గరపు జనంత్రిం వృనే మగాండన ఢగునే॥

౩౪౧ వ॥ అని శిశుపాలుం బిష్టు వరచుచున్న ధర్మరాజునకు భీ
ష్మం డిట్లనియె॥

౩౪౨ ఆ॥ పాలిత దుస్సహయుండయ్యె శిశుపాలుఁడు బాలిశుఁడు పేని
నేలజూరా ।
పాలక సేను బష్టు వరవసే మరిధర్మ పెరుంగ్గవి వివేక ।
బాలునెరాగకోపపరిభూతమున స్సన కల్ప రాజ్యపు ।
స్త్రీలలనాంధ్ర బుద్ధి కనిమిత్త హాత స్వరి పాదశీ వివేక॥

౩౪౩ వ॥ అని ధర్మరాజును వారించి భీష్ముండు శిశుపాలుం జూ
చి యిట్లనియె॥

౩౪౪ చ॥ (అ) వినయము బుద్ధి నైతారిని న ఘ్నన వయోగ్య మయం
ష్టి వేవ్వుడూ ।
న సున్నయూ ।
:....ఖన వృ శిశుపాలయుంక్తపలుక స్వల సెన్ సభలో

యువని పుతెల్లనా తసకియుం బరిమనస్సులువాని చేతనా ।
హం వ బితుల బంధ వియ్యు శరణాగతులుగాం కారుల య్యను చెప్పువరా॥

౩౪౫ తె॥ ఆత్మ జ్ఞాన బుద్ధిని అండ్డే నేని ।
బాలుర యిట్లను పూజ్యుండయ్యె బ్రాహ్మణుండయ్యె
క్షత్రియుడు బూజ్యుడౌను విక్రమున వృద్ధి ।
వైశ్య పతుల లోనధికుడై యుండ్రేనేని॥

౩౪౬ క॥ యీ రెండ్ల కారణములను ।
రారాతి యయుయ ఘన్న మునకు న వాలక్, దుబుగదా ।
భారుండు హరికావున ।
దారా ధనుడు విష్ణుపత్రయా వాసులకున్॥

౩౪౭ క॥ వృద్ధులోక లక్షయున్నను ।
బుద్ధియె యెవ్వరికి వాని బూజింపం గా
నిద్ధర జ్ఞానులలో గుణ ।
వృద్ధుని పూజింతురి తుత్రి విక్రమ బుద్ధిన్॥

౩౭౯ క॥ భూజాతములు తపస్వులగుదురు।
భూ:జను లారులచ్చ్యుతుండు భూజాతుడగుదున్।
తేజమున జగత్రితయము।
భూజాత ప్రవృత్తి బాంధవ పుణ్యసమృద్ధిన్॥

౩౮౦ సీ॥ బుద్ధియు మనమును పురుషుండున్నసక్తి
మగుచున్న ప్రకృతియు నంబరంబు।
తరణియుదకానంబు ధరణియుచంద్రుండు
గంధంబును దిక్కులు కాలములును।
వానర్ధంబు గ్రమమున వరాత్మకమైన
సకల భూతప్రపంచంబు వెల్ల।
తనదివ్యశక్తి పైదాల్చిన సర్వాత్ము
సర్వభూతేశ్వరు సర్వవంద్యు।

౩౮౧ ఆ॥ నధికయోగనిష్ఠితాత్ములగువారి
యోగివరులు తత్త్వయుక్తి జేసి।
యెరిగి నష్ఠనెరుగంగజాలనె
యనుచుపెద్దలు [illegible] న్నయవసరమున॥

౧ క॥ యోగపరయు పల్యన్ సుశ్రుతున కిశ్వుతి విచ్చిన దినితెం నెన్నదం।
బద మునిదుజ్జన త్వములచ్చిద్ర పారలమస్తకంబునై।
నిరిరయొదనంచ్చుతిచ్చరణిమెత్తె సభ్రంసహాదేవుదష్టుబో।
నుదిగి సభాసదులు బలుక కుండిరి తద్వయు జేతిచత్తుత్తైన॥

౨ చ॥ చెలువుగ బుష్పవృష్టి గురిసెన్ సహదేవునిపైదివంబునన్।
వెలయంగ సాధువాదములు వించె సభాసదు వెల్లవిస్మయా।
కులితమనస్కులైరి తనకుంచ్చెయు కృష్ణుప్రగాఢసంబ్రమున్।
బలువురువించుచున్ కలవాబంధురునారదుదాద్దెవదుకన్॥

౩ వ॥ అంత్ర శిశుపాలుసేనాపతిసునిశితుండ్డ సహాంధుడత్తీరోష
పరుషవచసుండ్తై యపతుత్రియుల నల్లనెక్కంత్త చెసు [illegible] నిశి
శుపాలునెను మరంబ్బు ననవరసన్నద్ధుంతై యున్నయవసరంబ్బున

౩౮౪ చ॥ రయవిచలత్తురంగమతరంగములైమదనాగనక్రసం।
చ్ఛయములసంచలత్పటులసైనికపత్త్వములన్ భయంకరం।
బయి యదుభోజవృష్టికురుపాండవవారినిధుల్ గలంగ్నని।
దన్ యుతరరోషమారుతని తాంత్తసమీరణమైకనంబ్బునన్॥

౫౭ వ॥ అట్టి సకల క్షత్రియ సంఘంబుఁ జూచి భయ సంభ్ర
మాక్రాంత హృదయుండై ధర్మరాజు భీష్మున కిట్లనియె॥

తరల॥

౩౫౩ ధరణిలోఁ గల రాజులెల్లను దారుణాకృతియై కాలసా|
గరములట్ల గలంగిరి ఖ్మమ్మ ప్రయోగము విఘ్నమౌ|
బారయు మంత్రం (బు) బూపరాధము పుట్టకుండంగఁ జేయుజా|
ప్పురపితామహ యిది శిష్టుఁడ జాత శాంతి యొనర్పవే॥

౩౫౪ వ॥ అనిన ధర్మరాజునకు భీష్ముండిట్లనియె॥

౩౫౫ క॥ వెరవకుము యజ్ఞమునకు విఘ్నము|
సెయ నెవ్వఁడు నోపు రెయురుటు బూతద్వైత్యదునా|
రాయణుఁ డుయజ్ఞ పురుషుఁ డ|
జేయఁ బరాక్రముఁడు దీని జేకొని కావఁ॥

౩౫౬ సీ॥ వెడనుది నైనపూని సన్నద్ధులై యున్న
యీ రాజులం దరు నెమ్ముగాంచి|
వారి యగ్ని చూచి సనంతశాల యమున
కరిగెడు వారు పైరాహవమున|

దవ మహోష్ణాంశులు దమ దర్పమేపుర
యుడుగ గడు గడు జీకటుల దెప్పు గుక్షి|
విభవముఁ బెడశి ప్రతిష్ఠ నిష్ఠుర నము|
పరుడగు వారి మీఁద మొరగి రెయివి|

ఆ॥ శ్రీ యశోద పుత్ర కృష్ణసింహ ప్రరాక్రమం
బెరుగ కున్నవారు యెల్లవారు|
లనిన భీష్మ పలుకుల వికస్వర శాలంబులై
నైన సౌధి నాడు దాల్చి వారింపు॥

ఉ॥ యిప్పుడి వేల్పు వీని పరమేశ్వరుగా గని యాంది ధర్మత|
త్వమ్ములు పాండవేయ యుసుడాసుసగాని తెయిరుంగర యప్పుడో|
మమ్మున నెల్లవారి నవమాన్యల జేసిన మాన్యుదంచ్చురా|
త్రమ్మున భీష్మ జూచిబల గర్వతు డిట్లని పైనలత్తైన॥

౩౬౧ ఆ॥ నెప్పుని ధర్మనందనుఁడు నిం న్నవలం బ్బుము చేశి వారత|
గప్పున పేలి కొసగ త గర్వము సంగడు దూరె కృష్ణు చె|
పష్టు తి భీష్మ యీఁ ధరణి పాలురనెల్లను జేశి తెగ్గ నే|
యిప్పుడు రాత్రులుం గ్గలర యంత్ర యయు భీరు వెధారు నోపతు|

౬౩ సీ॥ పూంతనా పూంతంబు చేత నెతనకైన
శకటంబు త్రొపను జరణ నవాతి।
వీ. క తాగదు పూ. చు ప్రాకుల విరుపును
వత్మక హొంత్ర పర్వత పునైత్రి।
కాన లాంపుగల డువి తని నేదు దివసంబు
లునికి యు వృష వధ యును ననంగ।
పెరిగిన కృష్ణుని జరంబు పొగడుచు
నున్నని నాయక నెక్క పంయు।

౬౪ ఆ॥ త్రయ్య వలయు నూరు ప్రయ్యలుగా గన।
క్లైన గాని జూల వతని బాగత।
నెల్లదాని నేను నెరుగు డునంద్రు వీ
తపస్వి దాన యోగ్యత యెప్ప చెపుమ॥

౬౫ వ॥ స్త్రీలను గా బ్రాహ్మణుల ను గూర్చు పెట్టి న వారి విశ్వసించి
న వారిని వధియించుట మహాపాతకంబని పెద్దలు చెప్పుదు
రు యోగా విం ద్దుండ్రు గా వధియు ను తానే వధియించు జె
నే వుక డు ధర్మం బెరింగ్గిదువా తప్తైవాని కష్టంబు పెంచి
తది యుసుంగ్గాక నన్ను కాంత్రమైన నంబయును రస్సకనవు

దెచ్చి నన్నే తమ్ముడు విచిత్రవీర్యుం డత్తిని గ్ని ధర్మ వృకలవాండుగా
వున దానివి డిచి పుచ్చె॥

క॥ జననిం బ్రతిమగు నీయం।
డ్డు నపత్య ఉయుసు న ధర్మ మది యెయండ్డ్రు గద।
23 ర్మని విందు సచ్చరిత్రుత।
యుసు శాసన మెప్పు నమ్ము నగు జనములకున్॥

౬౬ వ॥ తొల్లి సముద్ర తీరంబున నొక్క వృద్ధ హంస సమస్త ధర్మంబులు చె
ప్పుచు ధర్మ మార్గంబున వర్తిల్లు చుండ్రు నీ పక్షులనెల్ల శిక్షించుచు
బ్రాహ్మణ హంస నేయక తపోవృత్తి నున్నదానికి సముద్ర జలచరు
లైన పత్తులు రుచ్యంబులైన భక్ష్యంబులు దెచ్చి పెట్టుచు తత్సమా
పంబున దమ యండ్రంబులు నిక్షేపించి భక్ష్యేభ్యం బతి దూరం
బు రిగి నని ప యా వృద్ధ హంస యు న య్యండ్రంబుల నెల్ల భక్షించి
న దాని నొక్క పక్షి జూచి పక్షుల కెల్లం జెప్పిన నవి డుఖించి యా వృ
ద్ధ హంసను వధియించె। నన్నే పుసున ధర్మచిత్తుండ్రు వైద ధర్మశే ష-
నే యుచు కారవుల కావు దయా పాదింపుచున్నావు ందవు॥

౩౬౮ క॥ విదితముగ సధిక బలస్థం|
ప్రదనై నాచ్యుతుని పేంద్రుతవని పాలురననుచున్|
మది బోధది తినాయెరుగవి|
యెదియొ జనార్దనుబలంబ్బునతప్పస్తతి యుర్||

౩౬౯ తే॥ సకలక్షత్ర్ర భయంకరు|
నతుబాహశౌర్య ధికినని మెునను మాస్థానమెూ|
పకవెలిర్పైపారతియో|
ముకుందుడరు భయాతిరేకమున బదిమారుల్||

౩౭౦ వ॥ అంత్యపాసత్ప జరాసంధుం బరమబ్రహ్మణ్యు
బ్రాహ్మణ వేషంబ్బున భీమార్జునులం దోడుచేసుకొని
మాయోపాయంబ్బుల వధియించ్చె(నవియుట్లం ద్రి
విక్రమ పరాక్రమంబ్బులుగాసంగడున త్రాంత్తవచ
నుండ్రనై||

౩౭౧ ఆ॥ బూతు వాగదిన ప్లశా* దిదివాగదంగ
వలయునేనిసుగుణవంతుపైన|
కర్ణశల్యలాది గాంగల వీరుల
వాగడుచుండ్రుగా దెప్రుడ్పవోక||

సీ॥ ఆత్మకీర్తనంబ్బు|నస్వనిందయుదన్న
బగర బ్బాగదివొలుబ్బ్బి కొలు|
నాపగాంతనూజుయోర్వ వృత్తములుగా|
వనిరిచిని నార్సువైనమునులు||

౩౭౩ వ॥ అనిరూక్షణవచనంబ్బుల నధోక్షజునధిక్షేపించ్చుచున్న
శిశుపాలుంబూచి సహింప్పక భీమసేనుండ్రుతి రౌద్రాకారంబ్బు
ననలిగి||

౩౭౪ చ॥ ప్రకటితకోపవేగమున బద్ధదశాయుతనేత్రము భయం|
నకతరలీల దాల్చె నరుణ ద్యుతి నద్భుతమైత్రిశాఖమై|
భ్రుకుటులలాటదేశమున బోప్పత్రికూపతపత్రమార్గగా|
నుకృతి ప్రభంజ్జన ప్రియసూను నకంత్ర కమూర్తి కక్చ్యుచున్||

౩౭౫ వ॥ యిట్లు సకలక్షత్రియ సుత్రాస జననంబ్బుగా నలిగినంత్రసం
దష్టోష్ఠ దారుణముఖుండై శిశుపాలునిరుద్యాలనాభిలసంరంభం
బ్బునను్న భీమసేనుని వారించ్చి భీష్ముండిట్లని చెప్పె నిద్దురాత్ముం
డు చైదివంశంబ్బునదమఘోషుండను వానికి సాత్వతికిం బు

వుత్రుఁడు భలతాంపు సేత్రంబ్బులతో సుదయించ్చిమపో

వంబ్బ నెత్తుచున్నం బూచి వినతల్లి దంత్రులు భేరి

విస్మయానంద సమాన మానసులైన వారలకు నెంత్ర

యుశరరర భూంతం బి ప్లనియెను॥

౩౨౩ ఆ॥ వీని నెరుయు సంప్పగాం నెరాప రెవ్వరు

నెవ్వరైన వీని నెత్తి కోసు. దు।

మిగిలి యున్న బాహులయుగళంబ్బు గన్నను

సణాంగు నతదు వీని కంత్రి కుండ్జు॥

౩౨౪ వ॥ అనిన నయ్యసురరరి పలుకులు విని వారును నా

శ్రుర్త్యంబ్బుంద్డి యుక్స్ శ్రవణరుని బూడ వచ్చిన వారి

కెల్లం కౌతుకము నెత్తి కోసని చెప్పుచుండ్ర నంత్రా॥

౩౨౫ చ॥ అతివికృత స్వరూప ధరుడైనను మారకు త్రితి

తొడసాం(రియుక్సుత।

శ్రుతి దమ మేన యుత్తను ముదంబ్బున బూంద గగా

ప్రతిభుల రాకము కేశవులు పన్నగనే గిరిఛేది ధారుణీ।

పతి పురికోర్కనా దఖిల బాంధవ మంత్రసు హృత్స

మేతుమై॥

సా త్రుతి యును నబాన్యులకు జెప్పు చేతి కెత్తియనంత

ంబ్బనారాయణుమ చేతి కెత్తినా॥

క॥ అక్రూడుకు నబ్జనాభుం।

దక్ర బ్బమగ నెత్తి కొను దునన్ద్రరు బూంధన్।

గ్రక్కున నెక్కపనణిగెను।

మిక్కిలి చేతులు సవాని మిక్కిలి కన్నన్॥

వ॥ వానిం బ్బూచి సాత్రుతి యుద్భుత చిత్తయై యశరరి వచ

నంబ్బులు దలంచ్చి తన పుత్రునకు మురవైరి వలన మరణంబ్బుని

శ్చయించ్చి యున్న నిరెను॥

౩౨౬ క॥ కుపద పవి త్రుండ్డగు వీ।

దపన యువుని శిశవిష్టు దైనను. గరుణా।

నిపుణు దత్తైని మురదిరి।

నపరాధ శతంబ్బు సైపుమయ్య యుపేంద్రా॥

౩౨౭ వ॥ అని వీనితల్లి తొల్లి జగద్విఖ్యాతుండైన జనార్దనుం బ్రార్థిం

చ్చి తత్ప్రసాదంబ్బున వరంబ్బు వదయుంజేసి శతాపరా దం

బ్బుయి సంధ్యనంత్రకు వి డన్నల చేతన ప్రతిహత
దృష్టి విశుంఠి ప్పుడు కృష్ణు చేతన హతుండగు నదిగా
రణంబ్బునా॥

౩౫౪ చ॥ యితనికి యిష్టునన్నరకనెగ్గులు పల్కగ బాలె
గాకయు।   వని।
ధృతమతి నన్ను దీతని విధంబ్బున బల్కి మదించ్చు చా
గ్గ్ర తపహతీ ప్రమార్గణని కాయపయోధి మునుం
గ్గకెష్ణుడ।   త్త్యబా॥
ల్రిమిడయి పోవనే చ్చ్యునెగజ్రె ర పరాక్రమమారు హా.

౩౫౫ వ॥ అని పలుకుచున్న భీష్ముని భీమసేనుని నతిక్రమించ్చి
శిశుపాలుండు జనార్దనునకభిముఖుండై యిట్లనియె॥

౩౫౬ మ॥ అవమాన్యుల సభలోన మాన్యదని హావక్రంబ్బు
సంగారవ।   చ్చుర।
స్వవిప్ర ప్రేరణ నిన్నుబాంధ్యుతనయులీ దప్పంగ్గ బూజిం
చ్చిరి వివేకాస్పదు లైన వాండ్రు పలుమో వారింధ్యుం ధ్యు-
భీష్ముం ధ్యుతే।   విసే॥
శవనే హైన గతం గ్గనాకునెదురై సంగ్రామ రంగ్గంబ్బు

క్రని శిశుపాలుండు గర్వంబ్బుపలికిన ఇత్రుధిరుండ్రు నిల రాజు
త్రం ఛెల్ల వినని క్ష్లనియె॥

౫ సీ॥ ప్రాబ్బ్రతిషంబ్బున భగదత్తుపైనెము
హోగు ననీ తరస్నేయు వృత్తి।
నిప బాల వృద్ధుల కెల్ల భయంబ్బుగాం
ద్వారకాపురి గాల్చి వీరుడైన।
భోజరాజు న్నిలు బాలతులతొ దనై
వత కాద్రి క్రీడా బిరతిప్రమత్తు
లైయున్న వారల నదయుడై వధియించ్చె
దేవా భుడగు వసుదేవు చేయు॥

౫౮ ఆ॥ నశ్వమేధమున కు నచి తంబ్బైన హా।
యుంబ్బున పహరించ్చియజ్ఞమునకు
విఘ్న మాచరించ్చె వీ దతిపాపుడై
బభృభార్యదనకు భార్య జేసె॥

౬౦ వ॥ మరియు వాండ్ర్వషయుంబ్బునై నయపకారంబ్బులు పె
క్కుచేసె। మాయత్తసాత్వతి నన్నుం బ్రార్థించ్చు పంజె

శి యద్దురా త్మ్యుం డ్తు చేశిన యపకారంబ్బు

పైన్న సహింప్పతి, యిప్పుడు మీరింద్దురు నెరు।

గ్గ నాయుండ్దు నః రణ వ్యతిక్రమంబ్బు పత్రము।

చ్చి। వీ డుత్ప్యంత శత్రుం దయ్యె ననినవిని శిశుపా

లుండ్తతి రోష పరుష వచనుండ్తు గుచు పురుషో త్త

మున కిట్లనియె॥

౩౬౧ క॥నీ కూర్త్మియు నేరయుకయు।

నాకవియె మిమిత్ర దుగ్ధనణ ప్రియమొదలక్।

నాకని యిచ్చిన కన్యక।

జైకొని నీ విట్లు పలుక శిగ్గను వెదె॥

౩౬౨ చ॥అనిశిశుపాలు డెంత్తయు ననప్రియములే వె

స బల్కు మన్నచో। బాలోకమె।

ననలశిఖా విదూలు దను జాంత్తకు చక్రము రా

ల్లిన భయమండ మూర్ధ్ని వికలంబ్బుగ నప్పుడు

చేశె ఖైదినం। దికాల్లింగక॥

ఘునత సు వ్రు బ్బహా ద్రు ధిర ధారలు భోరునమా

ప్రల్లద వెదియిట్లు శిశుపాలుడు వభ్రుపాత్రితు

ల్లుంతై। ౮౦।

త్రిల్లెడు వాని తైన ప్పథు దేహముపెల్వాది తెజుమంబ్బు

వెల్లవెలుంగ్గ వచ్చి పరమేశ్వరు దేహము చొచ్చె విస్మయా।

త్పుల్లవిశాల నేత్రులయి భూపతులందరు జూచుచుండ్తగ॥

౬౪ క॥ఘన జాలము వేకయుచె।

ప్పన పెను గుల తోడివా నవైదుసూనివాసం।

బ్బున గురిసె సముద్రము వహా।

ద్రిని కాయము తాఘరిత్ర దిధ్రీరదిరిగెన్॥

౬౫ క॥జయ జయ నినాదములన।

వ్వయునంబ్బు జనాభు భువనవంద్యుఁను పెంద్రున్।

బ్రయమున బాగడెడి జనములు।

దయిన మహాధ్వనియు జులు గెనతితు ములంబై॥

౬౬ వ॥అంత్తననంత శయనుండు శిశుపాలుసంహరింప్పంబనిచి

వాని కొడుకును నది రాజ్యంబ్బున కభిషిక్తుం జేసి

నష్ట ప్రశాంతుండైన సకల సుఖ సంపాదనార

ఘంబై ప్రభూత భక్తిని స్వధర్మ పాలన సమన్వితం

బై జగంనాథ రక్షితంబై రాజసూయ మహాధ్వ

రంబ్బు సమాప్త ప్రయోగంబైనా॥

౩౮౬ ఆ॥ దేవగురు ద్విజన్మజన తృప్తికరుండై వరరాజసూ

యయు। జుగ।

బ్బావభృథాభిషేక విమలాంగ విశుద్ధియు శౌనిధిన్

తాపవను ధర్మనందను శుభస్థితిం జూచి ముదంబ్బు

బొంద్విరిం। త్రరాష్ట్రుం

భ్రాతృవర బాంధవ మిత్రులు సుహర్షము బొంద్విరి ధా

౩౮౭ వ॥ ఇట్లు మహావిభూతి నున్న ధర్మరాజు వద్దను

నానాదేశాగతులైన రాజులు వెళ్ళి నవచ్చి యుండిరి॥

మాలిని॥

౩౮౮ జగదభినుత సాంమ్రాజ్య సమ్మతానెప్పినియు।

స్వగణిత గుణ యుక్తంబైన ధర్మప్రవృత్తిన్।

౹ వి నెలిగె నా జ్ఞామాంధు వంశంబ్బు విశ్వ౹

గ్గగన తపన సర్వ క్షత్రవంశంబ్బు నందున్॥

వ॥ ఇట్లు యుధిష్ఠిర రాజసూయ మహోత్సవ దర్శ

నంబ్బున। భువనత్రిత సత్కారగౌరవంబ్బు నందే కృతార్థుని

లై త్రిభువన మహామహీశంబ్బుల వెంబోయి వచ్చెద మని వీడ్కొని

చనిరంత నప్పుడు ధర్మరాజు వచనంబ్బున భీష్మ ధృతరా

ష్ట్రులను భీమసేనుండును యుయుత్సు సేనుని బుద్ధినను। సపుత్రకుం

డైన శల్య సాబలుల నమయుండును। కృపద్రోణాశ్వత్థాముల

సహదేవుండును। విరాట భగదత్తుల ధృష్టద్యు

మ్న పార్వతేయులైన రాజుల సాత్యకి ద్రుపదేయుల న

తి ప్రీతిన నిచి రంత్తా॥

౪౦౧ క॥ సతత ధనదానములు బూ।

జితుల యి తృప్తులయి గుణవిశిష్టమహీ।

పతులు మునులు ధర్మజు మహా।

నితయుశు దీవించి చనిరి నిజ గృహముల కున్॥

౪౦౨ వ॥ నారాయణుం డట్లను బాండవులం గ్రమంబున
నకౌగిలించి ద్వారావతికిం బోవుచుండ ధర్మరాజు
నకిట్లనియె॥

౪౦౩ తే॥ సకల భూతసంఘములు భజనస్వభక్తి
సమితి బహుఫల వృక్షంబుల మరువింద్రు
నని శమును నను బలె వింబ్బు నట్లు బంధు
జనులు నినును బోవింప్త మనుపు నెట్లు॥

౪౦౪ వ॥ మరియు నప్రమత్తుండవై యఖిల ప్రజారక్ష
ణంబ్బు సేయు మని సంగృష్టునకు ధర్మరాజిట్లనియె॥

౪౦౫ ఉ॥ నీకరుణాంగరంబ్బు రమణీయ్య వరంబయి సర్వ
రక్షణమా॥ బ్బభూ॥
లోకవ్రత మయి సమాప్తి నొసరెక్ ధరణీధరయుష్మకుం
లోకము లోన నేను సుత్రిలోక నమస్కృత కీర్తిక్ బర్వ్రతిక్
నాకుల మునెంపలింగ్ల సుగుణంబ్బుల కాంప్సద వై
పవిత్ర నై॥

౪౦౬ క॥ ద్వారావతి సుంద్రియుని
గారవయుం డక్కనది దానవాంతకలోకా
ధారసమీరావస్ధు దకై
ధారం బ్బున సుం క్షీరయు సుపుతు భుంగబు మాకస్॥

౪౦౭ వ॥ నినుం బోసినిము షంతి నినిర్పవాంప్ప నెరమని ధర్మ
తనయుం డ్లయెుష్ట కేలకు గరుడగమనును గమనంబ్బు
నకాదంబదినా॥

౪౦౮ చ॥ అనిలజ వాశ్వయుక్తమయి వాంపకరత్నవిచి
త్ర తాత్స్యకే॥ వ్య తాం॥
తన మయి మెఘునాదమయి దారకసారధిమైనది
వ్యన రథ మెక్కి తత్క్షణము శాశ్వత సుం జ్జురు దెంగబత్తినా॥
తని నని చెక్ యు ధిష్ఠిరుడు దమ్ములు దానును బాదచా
రిరమ్మె॥

౪౦౯ క॥ పగిలివిలోచనగోచర
మగు నంత్తకరు దృష్టి నిలిపి యుపవార్ప్రదయుంబ్బు
మ్ముగ నిలిపి యుట్టి కేలను
మగుదిరి వారినని చివినయు మతి పాండుసుతుల్॥

౪౧౦ వ॥ నిట్లు దుర్యోధనుండు శకునిసహితుండై యాస
భావిభవంబులు చూచుచు వేడుక నందుఁ గొన్ని దివస
ంబు లుండి దాని యపూర్వ రమణీయతకు విస్మయ
మాన మానసుం డగుచు నయ్యై ప్రదేశంబులం గ్ర
మ్మరుచు న్నవాఁడు వివృతంబైన ద్వారదేశంబు
సంవృతంబుగాఁ దలఁచి చొరనొల్లక నిల్చెను సంవృ
తంబైన దాని వివృతంబుగాఁ దలఁచి చొరం బోయి
లలాటఘట్టితగృహద్వారుండై సముద్ర దేశంబు
స్థలంబుగాఁ దలఁచి యెక్కసమకట్టి నేలసిద్ధిగేఁ త
రుచిరంబైన విమలస్ఫటికమణిస్థలంబు జలాశయం
బుగాఁ దలఁచి పరిధానంబెత్తి క్రోచుకొని జలాశయంబు
సమస్థలంబుగాఁ దలఁచి కట్టిన పుట్టంబులు తడియం
బొచ్చి కృష్ణారిన వారిం జూచి పాండవరాజకుమా
రులు నగిరంత॥
౪౧౧ ఆ॥ దానిం దెరిగి ధర్మతనయుండు ధృతరాష్ట్ర
తనయున కుసమార తనయు చేత

స్త్రీ వస్త్రములను దివ్యభూషణములు
నిచ్చి పుచ్చె ప్రీతి యొప్పఁ దంత ॥

౨ క॥ దుర్యోధనుండు సభాప్రదేశంబున కులజ్ఞుతుండై
పాండవుల విభవోన్నిగజపురంబున కరిగి ధర్మరాజు తా
జు సూయంబు తనకసూయజనసంబు గుప్సు సకల
జనన యనమహోత్సవంబైన తపోభాల త్రిత నము సో
నయనంబుల కన్నీళ్లపైమరవా దాపంబుస్సేయు
ప రియు సు సంతప్తహృదయుండై నిదాఘసమయంబు
ననిం త్రితరుగున ల్పజలాశయంబు సుంబ్బొలె తద్దయుం-
దురిగినా॥
౪౧౩ క॥ కంద్దుగల పశిరి గా: చిన
గండి దివస్నే మయి నష్ణు గార వరాయం
బాంద్దు గ వివస్నే ప్లై కదు
వండి మన స్తాప హాస్యవహోహాముననే॥
౪౧౪ క॥ అవనీరాజ్య స్పూర్తి వరా
రవివాసుం డైసు పాప్యరపాజు సుత్తా

శవహాంససుంత్సప్రాపు|
స్వపసాంయమునందు బుద్ధి వదలక నిలిపెన్॥
౪౧౫ తే॥ యిట్లు సకల సుఖోపభోగ విముఖుండై యుత్తరి
తో దంబులు కతుస్న దుర్సాధనుం బూంచి శతపని-
యిట్లనియె॥
౪౧౬ ఆ॥ యిన్ని దినములయ్యెయెలనాతొదను
యిభపురేశ పలుక విట్టు వేల|
నేము ఖంబ్బు దీర్ఘనిశ్వాసభూమసం|
హంతులజైక కలుషమైనయదియు॥
౪౧౭ క॥ నాకైరుగింపుము దనికి|
నేవార్త్రనత బాంధ్ర నేల యేసుండ్రగన|
వాసకుల భవ(త్ర)తాపన|
రాకవషులు ధరిత్రిలోని రాజులు నీకున్॥
౪౧౮ తే॥ యింత సంతాపింప నేల యని యడిగిన శ
కునికి ధుర్యాధనుండిట్లనియె॥

(నేపను బూంచితిన్ప్రసభ నేత్ర్మి వినంబ్బదదే యుగంబ్బులు:
భూపాల ఘనంబ్బులా నదియు పూర్వమనూ బట్టతనె ప్పి
యిష్టభో| సం|
గాంవ హాంమె త్రియం బడసె నయ్య్య మహాత్ముడు దాని నేమి-
భావిత భాగ్య దయ్యె నెత్రు భాకర తెజుడు ధర్మజుండ్రిలన్॥
౪౩౦ చ॥ కడు భయమంద్రి వానికి డగన్ మరి వైశ్యుల హాలె వశ్యులై
వై| లే|
పుడమిన తి ప్రసిద్ధులగు భూపతు లెల్ల మహాధనావలు
తడయక తెచ్చి యిచ్చి రతిదానము సేయుచు బాంధవత్వ
మె| నెల్ల చూన్॥
పరదియె బృధాగ్రపుత్రునకు పాండ్రవ తేజము పర్వె
౪౩౧ ఆ॥ యాదవు చేతి చక్రము భయంకరమై శిశుపాలు మస్త
కా|
ఖైదము చేసి సంగడు ప్రసిద్ధులు శూరులునైన రాజుల|
యాస్వదపు ముండ్రపన్ బుయు బుయు ద్విజ చేసిరి గాని వారికి
భాంధయ శత్రు కప్పెదుర సాంపరు యుద్ధరు విక్రమంప్పుగన్॥

౭౨ వ॥ అతుల పరాక్రమార్జితములైన ధనంబుల పెక్కి
శయు।   సం।
న్నతులసుచున్న పాండునందన సాధన సామగ్రులు లక్ష్మీనాక
స్మృతము యి ప్రదమై పెవి. గె మాంసుల మానధనా
ఢ్యులైన భూ।   త్పాలియున్॥
పతియు సహింప నోపునె సపత్నుల వృద్ధి యునా
౭౩ వ॥ యొమిసెయుదు నెవ్విధంబున పాండునందనుల ల
క్ష్మి యపహరింతు నెవ్విధంబున మనకుం గాన దగు
నని నాదుర్యోధనుం డనుటకు శకుని యిట్లనియె॥
౭౪ క॥ దీనికి ధృతరాష్ట్రు ననుమ।
జ్ఞానము వడయుదు సుఖీకుసమ కారుభరి।
త్రినాధ భవ దభి ప్రా।
యానుగుణమ్మైనవతి శయంబుగ చుంద్దక్॥
౭౫ వ॥ అని యిట్లు శకుని దుర్యోధనుం దోడ్కొని ధృతరా
ష్ట్రు పాలికిం జని యతని కరరపాన్పుని మైవర్ణంబులు
చెప్పి నవిని యతని పతి ధృతరాష్ట్రుండు కొడుకు నెదుట
తవి చూచి దుఃఖితుండై యిట్లనియె॥

...ర వైశ్వర్యంబు గౌరవంబును సత్కు
ప్పింపు తినేయుండ నీకేతోర।
ననుజులు మిత్రులు ననుచరులును నీకు
శ్రీతులుగాని యతులయుల్లు వేరు।
వివిధోప భోగములు దివిజేశున కగల
యట్టి కలవు నీకు ననుభవింప।
సకల భూమి పతులు బాయక భక్తి యుక్తులై
యొలశి సేవ నుపసేయుదురు నెప్పు।
౭౬ ఆ॥ నే మి కొఱత యున్నదిట్టి తయ్యెగదను।
చాయ దరిగి యుండ్డు సకల ధరణి।
రాజ్య భోగ సుఖపరాఙ్ముఖత్వము బొంద్దు।
నేల నీకు గురు కుమేశ్వరుండ॥
౭౭ వ॥ అనిన ధృతరాష్ట్రునకు దుర్యోధనుం డిట్లనియె॥
౭౮ క॥ పాండవుల విభవమది యా।
ఖండలు విభవమును గొంచపరచు మిక్కిలియై

GOVERNMENT ORIENTAL MANUSCRIPTS LIBRARY, MADRAS

యొంట్లాండ్లు సర్వే విశ్వుల్
నింద్రియత్వయప్రతాపనిర్మలరుచితోఁ॥
౨౩౦ క॥ సామాన్యమె యుత్తరమగు
భరామలు మొదలుగ సమస్త భరామలు విజయ
శ్రీ మహిమను సాధించె త్రి
ధామ పరాక్రముడు శత్రు తనయుడు బలిమిఁ॥
౨౩౧ తే॥ సఖ్యసంబంధమున జేశి చక్రధరుడు
ద్రుపదుడు సుదక్షిణ దక్షిన సత్యపతుల వెళ్లి
నరియు వెప్పని వారు వెరఖిల బలది
వలయిత క్షోణిలో బాంధవుల కుప్రీతి॥
౨౩౨ తే॥ శైలతానన సత్వ్రప శాల మైన
వసుమతీ చక్రమంత్రయు వారివశము
రెమెసునార రాజసుతులనై యెప్లదని
జూడ నొప్పు ద్రుపద బగవ నూన్నసత్యల్॥
౨౩౩ తే॥ నన్నురత్న పరిగ్రహణంబ్బు నండ్ల

ండ్ర పుండ్ర నిరోగన్నే పొద్దే నెండ్ర
ప్ర రత్నాకరైక ప్రశస్త కత్ర
పుంజ్జములకాత్రు యయమ ధర్మపుత్ర నగరు॥
౨౩౪ తే॥ యడ బ్బానితృప్తి తుర్తై యుస్న యుమసు తుసకు
నప్రుడు కాంభోజ పతుల మెయ ప్రవార
కర్ణాట కంబళములు సు సువర్ణ వాహా
నివహాములు దెచ్చి యిచ్చిరి నెమ్మి తోడ॥
౨౩౫ ఉ॥ సాగర చారు వారిరుహ శాంతిక మాంత్రిక విద్రుమ ముద్రుమై
లాంగరు చంద్ర సంబ్బులు ప్రియంబ్బున నిచ్చిరి దెచ్చి యున్నత
శ్రీ గుణ యుక్తి పైతంబర గు సింహళ కేరళ చోళ పాండ్య దే
శాగత రాజపుత్రులు మహా గుణశాలి కజాతవైరికిఁ॥
౨౩౬ ఉ॥ క్రంద్రిత సూర్య రశ్మి రుచిర స్వర్ణ చారు చయంబ్బు తోగవా
స్సాంద్ర మగంధ వాసబుల సంగతి నొప్పిన వాని దెచ్చి
నందను దిష్టి ప్రీతి పదునాలుగు వేలుగ జుంబ్బులం బ్బనా
నంద్రిత కీర్తి రమ్యనయమనాథ తనూజున కిష్టమిత్రుండై॥

౩౨ క॥ వారియు సుగిరి మ్మియు మనెం|
ద్రాటుల యభీష్టములు సల్పుచుండ్రుట సంద్ధ|
య్యారు పురు వేకాత్ములు ఖన|
శరణ్యులుత్తములు నిత్య సాంగత్యములకే॥

౩౩ వ॥ మరియు నయ్యుధిష్ఠిరునకు ససురస్వర్ణాత్రై విరాటుం
డు రెండువేల గజంబులు నిచ్చె ద్రుపదుండు రెండువే
ల గజంబులు పదివేల హయంబులు పదునాలు
గు వేల విలాసినులు పదివేల దాసీజనంబుల నిచ్చె|
కురుకులూత కాశ్మీర గాంధార కేకయ మగధ ద్రవి
డాంధ్ర పాంచాల వంగ కాళింగ కర్ణాట సెంకర్ణాట కళింగాం
గ వంగ కోసలాది మహీపతులును ప్రాగ్జ్యోతిషంబున
భగదత్తుండును కురుకుల నివాసులును ప్రబానె యు
బాంహ్లిక పాణిపారశీయ దేశంబుల బుచింబ్బన
హయంబులును పర్వత నిభంబులైన యిభంబులు
ను దివ్యాంబరాభరణ భూషితలైన యోషిత్పృహ

బ్బులును నపరిమితంబులైన కంబళాది గోమహిషా
రణ్యరజత రత్నకంబళ ఖాంబరాభరణంబులు నిచ్చిరి|
యు మేరుమందర కోచక మత్స్య కైకేయ వనవాసులైన పుళింద
బర్బర తురుష్క కర్ణాట పతులును వశగతులై హిమశైల కుసు
మ మైత్ర క్షుద్ర పాత్రంబులైన దివ్యౌషధంబులును దివ్యా
యుధంబులు పాత్రస్యందనంబులు నింద్రనెంద్రగో
పక చంద్ర క్షీర వర్ణ మధురాస్వాగమన తురంగంబులు|
సౌవర్ణ కరిపి పక్ష్మ బాంధవంబులు గోతదేశగుణని స్త్రీంశంబు
లు మణికాంచన ఖచిత గజదంత మయ శిబికాసనంబు
లు నిచ్చిరి| వాసవసఖుండైన గంధర్వపతి విచిత్రరథుండు నూరా
రు నూరు గంధర్వ హయంబుల నిచ్చెనా॥

౩౮ ఆ॥ ప్రావి పురోత నాద్య ఖిల పార్థివ లక్ష్ములు పాండవేయు
ల
శ్రీ విభవంబు తోడను పమింపునవంబులు గావనేకరా|
బ్బావలి లోనన నష్టదిక్కులైన సపత్నుల పెల్లి చూచియు|
బూవె సపింపు సోపక ర్య శుండు విపన్నత నైతినెంత్రయు॥

౩౨ ...క్షత్త్రి భూసురోత్తముల్ గుఱిచిన।

మొనశిత నరకు దానవప్రాయ శంబ్బు

మొక్కని ముఖమేని సుదు గఠ ప్రాకెన।

యిప్పుడు రాత్రి వంబున నిస్సాను॥

౧౮౧ సీ॥ జన్నంబు చూడంగ సర్వ భూములనుండి

వచ్చిన రాజు న్యవరుల నవని।

సురలను వైశ్యుల శూద్రుల నాత్మయు

బంధుసుహృద్వర భద్ర నియోగ:

జనులను పేదల సాధుల నిత్యంబు

దాన పరితుష్టి తగ వెలింగి।

యున్నంబు దగ బెట్టి యందరు గుఱిచిన

వసుమత్యయు ధర్మ రాత్రంబునందు।

౧౮౨ ఆ॥ కానికొని వదస్యక మహాత్ర ప్రొపచి

యదియు గాక నమ్మహాధ్వరమున।

నధము డొయ్యనగ త్రియంబు నన బెబ్బి।

కుం తడు గాని వాంఛితమున్దేందు॥

క॥ ధరణీవరి ఖ్యం వృతీఖ్యా।

సుర యుక్త్తై చెనై రాజసూయం బ్బిదియుక్।

పరిగా దనియు పమింప్పరు।

సురుచిర విభవమున వాంఛితసుతు బున్నము తొ॥

౧౮౪ వ॥ అప్పు రాజసూయాధ్వరంబు నందు వభృథమయంబు నందు బ్రహ్మర్షి రాజర్షి పరివృతుండైన మహేంద్రుండుస్తుం బ్బోవె। నున్న ధర్మతనయుం బర్వత నారద వ్యాస శర్మాది మహాముని పరివృతుండై ద్వైపాయనుండు శేషతీర్థ బులంబుల నభిషేకించినా॥

౧౮౫ సీ॥ అభిషిక్తుడైన యయ్యమరాజుసుతు నకు।

స్వాత్మకి పెరాక్ర క ఛత్రము పెప్ప।

పట్టె భీముండును పాండుండిద్దరు మిహరింపు

దండ్రు చామరధారులైరి।

కమలనాభుండు సుగవలును ద్రుపదేశ

పుత్రుండు వెచ్చర భరామి పతులు।

భిక్షుకుల రక్షించుచుండ్రి
దర్పంబు వెలయంగ దాని బూంచి।
౪౪౬ ఆ॥ యెనుబది మొదలు గాంపతులు వెల్లను।
దీప్తి దరగి యున్న దివిరి మధ్యు।
నగిని కృష్ణ పాండ్యు నంద్రిన ద్రౌపది
సాంత్వకులుగ రంబ్బు సంత్రసమున ॥
౪౪౭ వ॥ మరియు నయ్యుధిష్ఠిరుండు॥
౪౪౮ సీ॥ అనఘుడై యనబది యేనిమిది వేవుర
బ్రాహ్మణ ప్రవరుల బ్రహ్మవిదుల।
వెలయంగ సన్మానించి విడిపి ప్రత్యేకంబ్బు
ముష్టాన్న దాదుల నొప్ప నిచ్చి।
ముదము తో రక్షించె బదివేవురుత్తము
భూసురుల తనయంతఃపురమున
గలద్రౌపది మయ పాత్రముల ప్రతిదినమును
గుడువను ముదువనుదాదుగ గప్పె।
౪౪౯ ఆ॥ ననుభవింప గలుగు పదియేమివురు శాంభ।

మయ్యగ్గపురుషునల్లి దగిని।
రులక విమచూచు చుండ్రి సోంపుదు నెనె
ననిన బలికె విప్పులనే యొకటను ॥
క॥ భూసుప్రభులగు పాండ్యులు।
శ్రీనాథోత్తములలక్ష్మి నెల్లను నికరం।
దానప పాలించ్చి యుత్తుధ।
రాసుత మాయా దురాదర న్యాయమునన్॥
౪౫౦ వ॥ ధర్మతనయుం డీ బ్బూధం బ్బు నకు బ్రియుండై గుంగ్గాని
యుం ద్పుల కౌశలంబెరుంగ్గ దు॥ యెనక్కు విద్య యుండతి ద-
త్తుం: దనాతనిన శ్రమం బ్బున సాధించి తదీయ రాజ్యం
బ్బు నికి చ్చెదవగ వకుండ్యు మనిన శకుని పలుకులకు సంత్రశిల్లి
దుర్యోధనుండు తండ్రి పాదంబ్బుల పైంబడి ప్రొక్కి శకుని పల
ుకులక్రాదం బర వలయు ననిన కొడుకునకు ధృతరాష్ట్రుం డి
ట్లనియె॥
౪౫౧ క॥ ధీరమతి విదురు డాదవి।
బారింత్రము పాండు నయవిశారదుడు కదా।

పారగుఁడు దీర్ఘదర్శి యగు
పారశవాతారంబు దుర్జయపక్షంబులకును॥

౪౫౩ వ॥ సురపతి గురుండైన బృహస్పతి చేసిన యట్టి నీతి
శాస్త్ర రహస్యంబులందుఁ దురికర్తయై విదురుండు ప్రశాం
తచిత్తుండై తన బుద్ధి బలంబున సుయోధనుని బాహు
బలంబునం జేసి యారాజ్యంబు పుత్త్రుల కిచ్చుటయది
గావున విదురాఖ్య సుమతంబున నెగడు పలుగని పలికిన
విని దుర్యోధనుం డిట్లనియె॥

౪౫౪ తే॥ పాండుపుత్త్రుల కెప్పుడు పక్షపాతి
విదురుఁ డనిశమ్మును జెప్పవిందుమే నే
నెరిగి వారించుచుఁగాక తలఁచునె శకుని
కార్యముల నెల్ల యెఱిఁగెడు క్రూరవంత్ర॥

౪౫౫ తే॥ దీనికై తడబడు కాదు బఱపెనిన్నె తఁ
డాత్మనామ సర్వజ్ఞత్వము చే భక్తిముండై
నగుడు దెల్ల మెనక్కైన వగయుడక్కై
విదురుఁడును నేపునుండెమ్ము విమనుసెండై॥

క॥ అని కడునడయిగ వచ్చిన
ని ధృతరాష్ట్రుండు ముఖ్య వివశాత్ముండై
యనునెడ నది యుచితముగా
దని వగచుచు నాత్మ బునకు నాహ్లాదమునన్॥

వ॥ అప్పుడు తనపురుషులచే ర్పుటరావించి కనకరచిత
స్తంభ సహస్రంబును వివిధరత్న విచిత్ర రచిత ప్రదేశం
బులనుం జేసి రమ్యంబుగా నొక్క సభ నిర్మించి యొక్క
నాఁడు ఏకాంతంబున శకుని దుర్యోధనుల యభిప్రా
యం బెరింగించిన విస్మితుండై కలియుగ ద్వాపరసం
ధి సమయంబగుటయు। భూదంబక్కి ప్రభూతయు కా
రణంబుగు పరిగ్రింగి విదురుండు ధృతరాష్ట్రున కిట్లనియె॥

౪౫౭ ఆ॥ యిట్టి కార్యము నకు నేను పక్షంబును
నెదబడంగ్గ నోపయు క్షవముగ
సుతుల తోడ నెల సుతులకు భేదంబు
నెయుగడని దీపు చేసు యనక॥

౪౫౮ తె॥ వాలకినే పుత్త్రు వెల్ల నెండ్లోరుల తోడ।

నెల్లరతం బతిరయుం డ్రు ధుర్యష్టి నెయు|
వలయు దమలోన బూందంబ్బు వాదు నగుపు|
కలహా వయూలంబ్బు యెర్వ్చి శాంతులకు నైన
౪౬౦ వ॥ నీ నేడుఁ విధంబ్బున శకుని దుర్యోధనుల దుష్ట
వహాయుంబ్బు దీపింప్పి యుమ్మరు వంశంబు కత్తిం
పు మని న విదురు నకు ధృతరాష్ట్రుం డిట్లనియె॥
౪౬౧ ఉ॥ పుత్రుల కెలభెదము గు భూను తయెనను నీవు జా
హ్నవీ|
నాకునా|
పుత్రుడు నుండ్డు గాన పాతవుఁ భయముఁ దారకా నై
పుత్రులకుఁ బ్రసాద కృత బుద్ధులు వెల్పు లుగాన ది
నికి|
నేయుదెన॥
స్త్రిత్ర నిధి యొదంబ్బుదు మమిన్న కేసరాశయు మంత
౪౬౩ వ॥ వతిగల తుశంగ్గంబ్బులం బ్బానినర ధంబకైయుం త్రు
ప్ర స్టపు రంబ్బునకుం బ్బని యుండ్డులకుం ధర్మ సంస్థనుం
దాప్తాని రవ్మని పంప్పిన నతండ్డు నునాప గయు నకం
త్రయు నెరింగ్గించ్చిన యుదియకె బుఁం బ్బునుచుం డ్డని
ప ధృతరాష్ట్రుం డ్డును దను నిర్మింప్పిన సబ్బ దుర్యోధ

నుం బ్బాపి యుతని కై కా ర్రింబ్బున నిట్లనియె॥
క॥ బూంద మిది యూల దీనను|
భేదము మాంలోన బుట్టు బెట్టునే యుటు ష్ట|
ఖైదమున జేశి యుగ్రు
తావ దిల్లు ధరిత్రి బు జకు భయుబున కంబై॥
౪౬౪ ఉ॥ యుమ్మహానీ వృబాంత్రి వులు యెప్పుడు యుష్టపరస్పరానురా|
గమ్మున నేలుచున్న యుదితా ర్యము పాండ్రవలత్రిని కసం
వ్వమ్మ ననేల వంప్పున పరాధఁ పరిత్రవా బుధ్ధి జేశ పా|
పమ్ము గు పాప తారు లకు బాయున వస్ప్రము నఘ ధర్మ వృతీ॥
౪౬౫ వ॥ ధరాన్మధ్ధఁ విధుంత్రైన విదురున కెది సమ్మతంబ్బు గాదు ధర్మ బు
ధ్ధిని సంప్పద కంష్టి నేను మణాంగ్గులు సంప్పదనేకుం గ్గల దు వానిజే
శినయ బ్బంబ్బు కంష్ఠి విశేషంబ్బు గా మిక్కిలి దక్షిణా విచ్చి నీ కిష్టం
బైన యుబ్బంబ్బు సెయుము నీకును భూలోకంబ్బు నంగ్గలరా
జులెల్లను తమ సర్వస్వంబ్బులు దెచ్చి యుత్తురని నవిని దుర్యోధనుం
డు ధృతరాష్ట్రునకిట్లనియె॥

క॥ యిష్టులదృష్ట ఖుతాభూ।
దష్టాడగగాం స్వనాను ధరణి స్వకే యు।
జ్జిష్టాది యుసముస్త్రే శ్వే।
ర్వ ష్ముులు పదయు. గ. నుపాయు మిచ్చి వాంతబుద్ధిన్॥

౪౬౨ క॥ వారింద్రుల కింద్రురు జను।
దేర. గనెనంద్రు యుండ్రితి ని సభభూం దన।
ధారుణ్ని నష్టు విచిత్ర స।
భారవనలు విన. గ బూంధ బధ వెవ్వరి వినెన్॥

౪౬౩ వ॥ నిర్మల స్ఫుటిక శిలా నిర్మితంబై। శశప్రభా ప్రాకారంబై। వివి
ధ రత్న సువర్ణ మయ ప్రభా భాసురంబై। యున్న యాస
భ యొప్పు చూచుచు గృహ్మురు వార్తె। అవినేల బద్ధస్థి స్థ
మణి స్థలంబ్బు చూచి బాల శయుంబని పరిధానోత్త
రణంబ్బు చేశి। నిర్మల శిలాబు ద్విసుదకే పరిపూర్ణంబైన
బావిసూచి కష్టు నపుష్పంబ్బులు దరియు వెళ్లినన ముఖ్యాచి
వృకో దరుం డట్టు నగియొ।నంత్త ధర్మరాంబుచేత ప్రతిష్ఠో
ధితువైన కింకరులు నాకు పరిధానంబ్బులు తెచ్చి యిచ్చిరి

మ విన్యత ద్వార దేశంబ్బు సంవృతంబ్బుగా పగచి బా-
మ ఘుడుత ద్వారంబ్బు వివృతంబ్బుగా వగచిచ రంబ్బోయు
వేరు ద్వారం ఫుటుత శిలా ఘటిత ఫలమయంత్ర నైన నన్ను చూచి
కసవాప్రలాపించి నీ పరివృత ద్వారయున్న ద్రౌపది నగియొ।నం
పెత్తి నకులసహదేవులు పరతెంచ్చి యిది వాకిలి యిటవచ్చు నది
మని నన్నుం దోడ్కొని చనిరి ఇష్ట సభా ప్రలంబ్బుంబ్బు నాకు వ్యాధియ
ప్రత్యంబైన యుది॥

క॥ పెద్దల్లు వానిత జాండ్రిరి।
౩॥౮ యి పాసులు సమృద్ధి దనరిరి నియమం।
బెద్ది విధిని యొగ ముక్కసు।
వాత్త ద్రూపన్నతు లచూచి యొప్పు సపాంతుల్॥

౪౭౦ క॥ పరమసుఖోపాయంబ్బున।
పరసంప్రద చెకొనంగ్గ బదునేని నరో।
శ్వరయుంత్త కంప్లె వెంత్రెవి।
పురుషార్థంబ్బుం డగ్గు గలదె ధరానాథుసకున్॥

కా॥ నమ్ముచియునదను ? నుకుంత్రుత।
ప్తము చెయుచు నున్న దాని బల మర్జునుడధ।
ర్మమున వర్తించ్చె నుడి ప్రసం।
ఘ్రము నెవ్విధి నైన జెరుప గాశవ లయయు మతి కే॥
౭౨౨ ఆ॥ ఆల్పు దయ్యె నది కుత్తై పరాత్రు మమున
షెర్మితర తరంబ్బు పెరుగుచున్న।
వాడు ప్రాను మొదలి వమ్మీక మట్రాను।
చెరుచు నష్టకర గి చెరుచు బగర॥
౭౨౩ తె॥ అహాతవృత్తిను పెక్తం బ్బు వెన్రయు వాయు। బ్రైః
మగు మహా వ్యాధి యును జూవె నదియు సాంధ్యు। యయ
మైయు పెక్తు నని రూత్మా వితాంగ్ల భేయు।
గానవాండ్ర్ల వ్రయు పెక్తం బ్బు గాదు॥
౭౨౪ వు॥ దాని నెవ్విధం బ్బున నైన నపహరింపవలయు (నట్లుగాని
నాడు నాప్పా దయు రోగమున ను పశమునం బ్బుగా ం డినిన
సుయోధను నకు శక్తియుల్లని యొ॥
ఋబ్బురి

గ్ధాం శ్యసన్నావాహ మె సే శ్యుకర।
యొద్ధ్రనంబ్బులు దీర్పు కు భయ యు నైన్య।
వీరుల వరముల వివిధాయుధం బ్బుల
నస్త్రాస్త్ర సంఘ్లుష్టి నాశర వంబ్బు।
వెసగంగ్ర సంగ్రామ మెప్పుడ జేయుక
యుక్షు ముల్ దాలిచి యే నశ్రమమున।
ప్రతిపక్ష తతుల సంప్పదలు జయింబ్బనే
కిబ్బెద వగవ గానేల ధర్మ।
ఆ॥ రాబు ప్రీతి తోడ రావింబ్బు యుతని తో।
గణగు బూందవారదగౌరవేంద్ర।
నాం ధృష్టబాపి బాంధ్ర వాస్తతి వెల్పులు।
నైనన పవారింప్పనలవి గాదు॥
అనిన ధృతరాష్ట్రుం డ్డుదాని కాదం బడ నొల్లక నతిక్రమించ్చి
యును తాపంబ్బు శేయ శిష్టుడు బూరంబ్బు డుగుప కార్యంబ్బు నిన
సైంధవుం డిట్లనియె॥

క॥ తన కార్యమెరుల మతమున
నానరింపఁగ నేరనగునె యొరుని మతంబున్
దనమతము నెఱయఁ గానేరా
ప్పె చెప్పెర నిశ్చయింపఁ బోలునె దానిన్॥

౮౨ ఆ॥ విదురు మతము పాండ్రవేయ హితార్థంబు
వాని బుద్ధి నెగడ వలవదన్న
పక్షపాత బుద్ధి బరగుచు నుండ్రెడు
నట్టివాని నోప్రు తనగదగదు॥

౮౩ వ॥ విను మూఢంబు పురాణంబుల యందును విన
బ్బడు దేవదోషంబు వేదు సువర్ణ ద్యూతంబున పిత్రాదే
ములు దేవసాయుజ్యంబు పదయుదురుగా వునదీని
ప్రవర్తింపు శకుని కానతిచ్చి యుంద్యులకు ధర్మ న
ప్పనరాపింప వలయునని ధృతరాష్ట్రుండు పెద్దు
ప్రొద్దు చింతించి యుప్పకెలకు దాని కోడంబరి వి
చి విపించి యతని శిష్యనియె॥

అనుపమ రత్నకాంచన మయాంచిత మాసభ దీని దర్శనా
ద్భుత నఘుంఠృత మ్ములను దానుసు నిందుఁ గూడెంచి
చినగదు సంతసంబుగు విశిష్టజన స్తుత సేవ పాని దో॥
ర్యోనిజసుతము భూసురసఖుఁడే బుధ బంధు జనానురంజన
వ॥ యవ్విచిత్ర సభావేదికోతలంబున నాతండు దుర్యోధను
తోడ ప్రాద్యుపోక సువర్ణ ద్యూతంబు ప్రవర్తించును నది యుచిత
విని విదురుండు విషణ్ణహృదయుండై మహాభయాదు కోదరంబు
విరోధకారణంబని చింతించి దీని నుడిగిన నుభయపక్షంబు
లకులగ్గగునని పెక్కు ప్రకారులు విచారించి వారింప నేరక॥

క॥ అవిలంబ్యని యప్పుడు
దేవసాయుజంబనుచు సత్య వచనుడు ధర్మా
ర్థ విదుండు నప్పుడు ధృతరా
ష్ట్రు విధానంబని యోగమున కాదంబడియె మదిన్॥

ఆ॥ యింద్రప్రస్థపురంబున
కింద్రగురుప్రతిమ! దరిగి యిం(ద్ర)సమానుం
డింద్ర యశుఁ డనుజసహితుఁడ
రేంద్రుఁడు ధర్మసుతుఁ గాంచె నెంతయుఁ బ్రీతిన్॥

౪౫౫. వ॥ అతనిచేత నభ్యర్చితుండై కుశలంబడిగి నిజాంగణం
బు ప్రయోజనం బెఱింగించినవిని విదురునకు ధర్మతన
యుం డిట్లనియె॥

౪౫౬ సీ॥ పుత్ర వత్సలుఁడు విచిత్ర వీర్యాత్మజుం
డార్యుం డిప్పు ధృతరాష్ట్ర ధరణిఁ దెంచి
నిన్ను నియోగింపె నన్న రావలెనని తెర
వేవున వచ్చితి నెమ్మితోడ|
లాలిత పూర్వ సభాలోకనంబును
నందఱు జూదంబు గార్యంబు సెప్పి|
జూదంబు కతమున భేదంబు గాకుండ
నేరుదు మాలోన ననిన యోగ|

౪౫౭ ఆ॥ మనసు మాఁకలంచమ్ము వైన ధృతరాష్ట్రు|
పనుపు మాకుఁ జేయుఁ బాడియుదియు|
ననుచు విధిని యుక్తుఁడై యరుఁగు విదురుతో|
నె. గనిశ్చ యింపు యింపుఁ దకులు దు॥

క॥ అనుజులు ద్రుపదాత్మజయును|
ననుచర వర్గములు నుతామ్య దాదిగ విట్టి|
జ్జనులుసఁదో బునదేర గ|
నసన్నిభ తేజు దరిగె నిభపురము నకున్॥

వ॥ అందు దుర్యోధన దుశ్శాసనాది పుత్రశతంబుతో భీష్మకర్ణుని
సైంధవ కర్ణ గౌతమ ద్రోణాశ్వత్థామ సోమదత్త భూరిశ్రవస సహి
తుండై యున్న ధృతరాష్ట్రునకును బుద్ధిమతి సుషమాత్రుప్యాతి
ప్రకాశ పతివ్రతయైన రోహిణియును బోలెనున్న గాంధారి
కి నిగురు వృద్ధజనంబులకు నతి వినయంబున ననుజసహితుం
డై ధర్మతనయుండు మ్రొక్కి నంత ద్రుపదరాజనందన గాంధారికి
మ్రొక్కిన నక్కోమలిం బ్రాంచి గాంధారి హృదంత్రల్లం దమలోన విన్నదు॥

తే॥ అఖిల లావణ్య పుంజంబు నబ్జభవుఁడు
మెలుగ నీదీని యంబు నిర్మించె నెంతొ।
కాని నాఁ డిట్టి కాంతి యే కాంతలందు
నెలకొలదంబు సాహాసఁ వ్రాదయువైరి॥

౮౯౧ వ॥ యిట్లు హోంత్తు నా రవులతి ప్రియంబు నందు
యుద్దీపితసంబ్బుసలిపి రంత్ర ప్రభాతంబు గుపయు

౮౯౨ ఉ॥ అద్భుత రాష్ట్ర చేశి నయు నవున్న మణిప్రవరా
బద్ధ శో। ...ంద్ర ద
భాద్యతి సెప్పు నష్టు సభ పాదిక్షీవయుఖ్యుడు భ్ర
సైంధసు దర్శి బుప్ప గ సహోదరవీరులు తాను
చిల। భూతి
స్త్రీ ధవ మూంత్రీయుంత్రయును మెచ్చి మనంబ్బున

౮౯౩ వ॥ అయ్య పూర్వసభా విరచిత మణి కుట్టిమంబ
సంద్రురుసుభాశానై యిష్ట సంభాషణ క్రీడా విసె
బ్బునను ప్పయువసరంబ్బున దుర్యోధనుం డ్లు యుధి
ష్ఠిరు నియె॥

౮౯౪ క॥ అనఘాత్మ సుహృత్ప్రశాంతం।
బానరింత్రము ప్రాదద రోక యున్నది ద్వాంతం।
బ్బునకు ప్రియంద్రు వృదతుఁ ద॥
వని విందు మునీస్న చ్రుతి నత్యు బ్బులచే॥

వ॥ అనిన వాని వై ధర్మతనయుం డిట్లనియె॥

తే॥ శ్రోత్రనతి విక్రము మెలుగా వ్రస్తూవి।
నిశ్చవి యయును బూండము నుధర్మనిష్ఠ నైన।
వాంఛి కెని రెండు పంచఁప్ప కలయు నెపుడు।
పాపవృత్తుంబ్బు బుంధంబ్బు పొధికపునకు॥

క॥ కుమిల మాగ్గకైన నచ్చిత కితవులు।
పెద పాలరి బుంద మాందదగదు।
దానిజె కి యుధిర్మ విక జూఁడు।
లగుడు రెట్టి వారు బగతి యుండు॥

వ॥ మరియు మాం దూతంబ్బున జయించుట మహాపాతి

బు॥ ... యను। ధర్మ ధ్వాంతంబ్బున బయింబ్బుపడ్డు
యుద్ధంబ్బున జయింబ్బు నంత్రాయ పుణ్యాం బ్బనియు
సు(నశితుం త్తైన దెవలుం ఖ్తు చెప్పిన వినవయ్యు ధిప్పిరు
నకు శకుని యిర్యనియె॥

౪౯౯ క॥ దుర్వ్యతక ళాకుశలుండ్రగు।
నాంతకులోక బ్బ్నతుసు వుపామతియువి।
ఖ్యాతుం ఢ్డ్రాబు నీతి వి।
నీతుండ్రుగునేని నేలనిం ప్పింపృం గ్గనే॥

౫౦౦ క॥ బలవాంసువైన వారలు।
బలవంతులమెదుచు నపుడు బహువిధ వూయా।
బలములు సేయుచుయుండ్దనసు
గలయది యెడి యుక్తి కాదె కత్తఁ వ్వవిలనే॥

౫౦౧ వ॥ బూందంబ్బున వారు దేని యుగుమని నధర్మతనయు
తిష్టానియె॥

౫౦౨ క॥ బలవదుర్వ్యతా ధనముగాక
బలువంబడి మగుడ నగునె పెక్కులు పలుకుల
పలుకంగ్రనెల లయెనింఘ్న
తులఘుడు ధర్మ జుడు బూందవరా . తప్పాటంగ్నే॥

౫౦౩ వ॥ యుద్ధ బూందంబ్బున నయెద్దు దోషం బ్బెరింగ్గియు
దైవాను శాసనం బ్బునధర్మ తనయుండ్త్రవానికభిముఖుం
డై। చంద్రన కర్పూర రా భ పరిష్కతంబ్బైన ధ్వాంతరంగ్గంబ్బునం
దు వుండ్రుర గంధ పుష్పవుబ్రితంబైన యుక్షం బ్బులు పుబ్బు
కాని। దుర్యొధన దుశ్శాసన సౌబల వివింశతి చిత్రసెన వికర్ణా
దులం బ్బాచి వరిలో నెవ్వం డ్తునా తోడ బూందం బాడువాండనిన-
దుర్యొధనుం డిట్లనియె॥

తె॥ అనఘ మా మాము శకుని నాకై కదంగ్గి।
బూందమాడెడి నీతోడ కాదనాక।
యితని నెదిరిసి నధన రోస్కు వెవ్వి దెయ్యైన।
పో తిగానీ కుచ్ఛ గలవాండ వెను॥

వ॥ అని తన చేతి యున ఘర్నరత్నకపకంబ్బులో ద్రిన యున్న
లక్రై యున్నలు బూందంబ్బాదుపయుంత్తయు విరుద్ధింబని
యును। ధర్మ బుండ్తు సాగరో పత్తసంభవంబ్బు వైవవరా

స్వర్ణమణిహారంబు లగ్నిశిఖలసు వ్యాప్తాంతంబు
త్రపత్త్రిగ్లుచున్న దివ్యంబైన సభయందు ధృతరాష్ట్ర భీ
ష్మ విదుర ద్రోణాదులు వచ్చి విచిత్రాసనస్థులైన వా
నిం జూచుచు సువ్యాప్త వ్యాధయ్యై యుం ద్యూతంత్రా
౨౦౯ తే॥ అభిమతార్థము లెదావిచి మాయావిదుండు
సుబలరాజాత్మజుడు ధర్మసుతు జయించె।
నెడుతును నే నింక నని పెంచ్చియును గడంగె।
శకునితో జూదమాడంగ శకులుండెడి।
౨౧౦ వ॥ యిట్లు యుధిష్ఠిరుండు బద్ధమత్సరుండై పెరిగి యె
డ్డుచుని సహస్ర భరితానేకాయుతాయుతకం
మంత్రితంబులైన స్వర్ణభాండాగారంబులు। వజ్ర
ర్య మరకత మౌక్తిక నీల మణి ప్రవాళ పద్మరాగాది
ద విశుద్ధ విపుల రత్న భాండాగారంబులు ప్రత్యేకం
పంచవర్ణకాంచనా సమన్వితంబులైన చతుశ్శత
లును। నిర్మల మణికింకిణీ మాలాలంకృతంబులైన

ప శ్వేత జాత తురగవరయోజిత గాంధిని యూధంబు
నవకోట్ల్య సంఖ్యర సన్నాహంబులైన మహాంధగంధసింధురస
వ హస్రంబులు వరాభరణ రత్నాభరణ భూషితంబులైన యో
షిత సహస్రంబులును। నానావిధ భోజన పాత్రహస్తు
లైన శతసహస్ర పరిచారకులును అర్జునునకు చిత్రరథుండ
ను గంధర్వపతి యిచ్చిన గంధర్వహయంబులను ద్రుతగమన
శాలి తండుల చణకాది ధాన్యంబులం జెలి। పెరుగుచున్న జా
తి శ్వాయుత శతంబులు। అజాదిగోమహిష ఖర రాస
భ నివహంబులాకాక్షయెద్దునకాయు పదిన నం జూచి విదురుం
డు ధృతరాష్ట్రునకు రహస్యంబున విన్నవించె॥

క॥ ఖలుడీ దుర్యోధనుడె।
గ్గల తోడ నెయ్యు ద్యవిల్లిగోమాయురవం।
బులుగాక ఘోరకోలాహలం।
బ్బులు పెక్కులు పుట్టెవిని పుట్టిన వే ళకె॥
ఉ॥ తొల్లి యరణ్యం దున్ను బాపంబ్బునం బారయ నిత్ర దీపకంతన

జే ష్మ కులంబ్బు య్యాం దుర్యో ధను కారణంబ్బు నష్ట
ప్రాప్తంబయు యుక్తంబ్బుగా నున్న యది (యెుక్క
కారణంబ్బున కులంబ్బుకెగ్గగు నని వాని దూషి
చ్చి కులంబ్బు రక్షించ్చుచు ధర్మంబ్బు నిశ్చయింద్దె
కుల రక్షణార్థంబ్బు యుదు బ్రత్తి పరులు క్షత్త్రియ
యోగించ్చి కుల దూషకుండైన కంసు వధియించ్చి
గాపునా॥

మత్తశ్లో కం॥

౪౧ం వాసపాత్మజు బంధ్ఫు మిప్పుడ వా దుర్బత్వ దుంద్సుడి
శాసనంబ్బున నిగ్రహించ్చు విచార ధూరు సుయెూ
ధనుండ॥
భూసత్తీశ్వర దేవనేకుల మున్న వాత్రుబుయుక్ బుగ
త్రాస వృత్తిసుఖంబ్బు బాంధవ్వ ప్రధాన విగ్రహమెూ
౪౨ అ॥ యిమ్మనుబాంధముక్ గుణావిహా నుబ వాత్స్ప్రుత
శధర్మమా॥ కుల
గ్గమ్మున గారవా న్వయము గా వ్రుము పాంఙ్గవ

ప ష్మైస గంగ్గ నేలువిది పట్ట ముగు నెృక నక్ష నిఙ్బిసిం॥
వా ష్మల విశ్రికోలుపుది యున్న వెవారలు కౌరవేశ్వరా॥

ఆక్షరయు

అంగ్గారవములు గాను వెఠ బుప్ప ఫలావల విత॥
తుంగ్గ ద్రుమ ప్రకరంబ్బుం గరుణా విదూరుద్రై కాల్చు॥
సంగ్గార కారుండ్రు వారె సమకట్టె నధర్మలోభము॥
సంగ్గగు కుల వాని కారుత్తై ధారుణి నాంధ నెసుతుడు॥
ఆ॥ అధిక దర్పయుక్తమైయుండ్రి బూరంబ్బు॥
నాంగముల స్వధారుణంబ్బు సేయు॥
గాధి బ్రన్న సత్తగడుబలాంధ్యులవార
యెుంచ్చి విడదు విగ్రహంబ్బు దేవ॥
౪౫ యింక్కైన నువెత్తింప్ప కయాదు ష్టధ్యూతంబ్బు వారిం
ప్పు మనిన పుత్ర స్నేహంబ్బుననెట్టియుం జేయనేరక ధృత
రాష్ట్రుం డూరకుండెనంత విదురుండు దుర్యోధనున కబ్బి
ముఖుండై యిట్లనియె॥

చే క॥ నీవింతయుం బ్బు విడిచి సాజలు। ౭
మహాఘనాం ధుష్పథ మున బాహుబలి వైభవతో।
న్యాయముల గు బాంధవ వేయుల।
(శ్రీ) యమ్మయు గాని నన్నచ్చేయుద నరేజనుల్॥
౨౧౬ క॥ ధృతి మంతుల భుజ విక్రమ।
జితశత్రుల బాంధవ వేయు సింహాసనులమహో।
ద్యుతి నిబరా జితులుగజే।
శతి వారికి నిప్పుని కృతి సేయుచెలన్గె॥
౨౧౭ వ॥ అని విని విదురుడను నలిగి దుర్యోధనుండిట్లనియె।
౨౧౮ సీ॥ పరుల గుణంబ్బులు పలువారు గతిరంతు
పక్షంబ్బు పలుకుదు పాండవులకు।
ధాత్రీశ రాష్ట్రుల సతతంబ్బు నిందింతువు
కడచిన యంట్టికి కారత చేతు।
వృత్తాంగ్గ తలవయిన వృద్ధ విశోరగం
బ్బున్న ట్లనీవు మాయాదృయునికి।
పరుల సంస్పద సు ఖామాయ బలంబ్బున
గానుప భూపతుల కుగుణామతాడె।

౭ ఆ॥ అదుగక యనుగజుకమతికస్తువైచెప్పు
౮ నతని వాడ దగిసేనదియ మమ్ము।
నిష్టసంగ్గ నెల యమ్ముల దగనుండి।
కారత బుద్ధి చెప్పకుండు మాకు॥
౧౦ వ॥ అనిన విని దుర్యోధనునకు విదురుండిట్లనియె॥
క॥ చెడగరుపు వారు యండ్రను।
కడుకాని నకెట్టి వారు ఖజుకంబ్బులుచె।
పైరు వారుగాక నేకును।
మదపక మాయట్టి వారి మాటలు గారయ॥
౧ తే॥ ప్రియము పలికెనవారి నపెద్ద మెత్తు।
రప్రియంబ్బున పథ్యంబ్బు నైన పలుకు।
తగిలి వినగాని రెవ్వరు దాని గాన।
పలుకరెవ్వరు నుత్త మ ప్రభువులయ్య॥
౨ తే॥ మొదల నప్రియ మయ్యును తుది మేలగంబ్బు
పథ్యమో పల్కి హితులకు బలివి నైన।
పలుకగలయును మోమోల కాలకి నట్టి।
వాడు తగు సహాయం బుఖావళ్ల భునకు॥

వ॥ యనిన పుత్రకుండై నవైచిత్రవీర్యుఁ డార్యుం బ్లనను
పాంతుం డైనైన గరుడు (నష్టునన్న నన్న ధారు బుద్ధి నొల్ల
నిష్ప ప్రితవి। పాండవుల తో విగ్రహంబుల గ్గగాదని-
విదురుండ్డు విగత వచనుండై యొప్ప నంత॥
౨౬౫ ఆ॥ యొల్ల ధనంబు సోమపతి తండ్రు కువేర్వరనిత్య
యొందగా।
నొడ్డగా।
నొల్లము మాకు జూపుమని ముండ్డరి సారెలు ద్రోశ
నొల్లక యున్న నాబలు నకున్నత చిత్రుడు ధారుణీశ
బెల్లిన నొడ్డి యొం టుపతి యన్ బలవ ద్వ్యసనా ఖి
తుండై॥
౨౬౬ వ॥ యొల్ల దేవభోగ బ్రాహ్మణ వృత్తులు దక్క దక్షినము వి
తలంబు సోమపతి। బ్రాహ్మణులు దక్క దక్షినస
ప్రకృతి జనంబ్బులు సురాజు పుత్రులను యొక్కొ
డ్డిన సోయు పతి వెండియు॥
౨౬౭ సీ॥ తమ్ములనత్తం త్త ధర్మసమేతుల।

నాభూను బాంధవుల్కాం జి జయుల।
నా దివ్య తెజుల నాది భూపాలక
చరితుల నభిమాన సత్వ చేరుల।
సహదేవ నకుల వాస వసుత భీముల
క్రమమున నలువుర గారవేంద్రు।
ధార్త రాష్ట్రు యొడ్డన నొడ్డుచు తన్నను
యొడ్డి యొడ్డు వమున సోయు పదిన।
ఆ॥ నతని జూచి శకుని యని యొనీ విష్ణెల।
నిన్ను నొడ్డి తధి పనీకు నొంతట!
గలదు మరచి తె ప్లు గమ్మె లాంత్రి పాంచాల।
కన్యనిధనం బ్బుగాదె యుని న॥
చ॥ అలయక వెంట్టి యుంగ్గ దంగి యక్కు ధరుండు ద్రౌపది
స్వాం। సా।
త్పల దళచారు నేత్రి గుల భామ పణం బ్బుగజేశి యొడ్డి
బలు షుయు చెత సోయుపతి పాండుసుతుండు తిసెక్ధనం
బ్బుల। డై॥
గ్గలముగ నొడ్డు వెమి గత గర్వము నంగ్గదు దీన వక్త్రు

శ్రీ

సీ॥ అతని జూచి ద్రోణాచార్యుండ్ కృపభీష్ము
లవిరళ స్వేదాంగులగుచు చూర్తు|
జనులును దారుని శ్శజ్ఞ నిరంతర
ముఖులైరి విదురుండు మొగము వాంచెను|
నితరుల వాంఛిత స్సేరుక ధర్మ్యము
దై యుండ్రె తప్పిన యాంసద స్సను|
లంద్రరు ప్రబల బాష్పంబు ధారాకులి
తాక్షులై రచ్చోత స్ఫై పంపెంద్రి|
౫౩౧ ఆ॥ పయుర వాభ స్ఫైన భాష్ట్రభ మంబెన్నడు|
శ్వాస నుండ్లగ స్రాసైంధవులు ను|
నధిక హర్షవికసి తాస్యంబు లొప్పనెం
ద్రాలు బూంచి నగుచునుండ్రిరంత॥
౫౩౨ వ॥ ధృతరాష్ట్రుం డ్సను నది యెఱిఁగి భాష్ట్రోభం బె
వ్వరెవ్వరి వస్తువలోదిరనవిదురునడుగుచుండె| న
ష్టి సమయం బ్బున దుర్యోధనుండ్లు పాండవులం ద
నకు దాసులుగా నొంచిన వాండై పెరిగి॥

క॥ వరువృష్ణి గలశి తమమయము|
పరువడి దుష్టు వంగ్గ గ్యాష్ణి బనుచు వగను భా
సుర రాజ్య గర్వ మున వి|
దురుజెమ్మ్యైరబని చెదాని దాత్మని తెరన్॥
౮ క॥ దానిస హింప్రక విదురుం|
డ్యానర పతికె ఘ్నులని యెన బుద్ధానులతో|
నేనేనయు నెరుని ఘ్యము|
వా నిష్ఠురవృత్తి బనుప నగునే నన్సన్॥
క॥ మదమలిన మనస్కుడు దు|
ర్మదుడు నృశంసుడగ్రన బరగు మనుజునకు నుసం
పృద పెదల యుసున రతని|
మొదవి యసంపదలతోన మొనిమాయయెగున్॥
క॥ అవనీతల సామ్రాజ్య|
త్సవ ముసకు ననుయోగ్య నసతి ద్రౌపది హాం|
ద్దేశ ధర్మ పత్నినిచె|
నవమానము జాంధనంత్రనన హాంత్రిత మెు॥

సత్ప్రవిసా ౦చాప్రి

౭॥ యొల్లయ్యాంశి విషంబ్బులయొరగిదయెరగి|
మొంజు౯ దీన మొన రింబ్బెదు మెనశయొరుల|
ధనవయునిశెవతి . గానుమిది ధర్మ్మ మగునె|
శకుని మతమున బాంపంబ్బుసన్నె శేయు॥

౬౨౫ క॥ బూందం బ్బున నైన ఫలంబ్బు వేదుయెగ్గ ప్రొప్పు దీనసైన
ఫలంబ్బువెణు ఫలం బ్బు నుంబ్బొవె సహాయుల వినాశంబ్బు
నకు నిమిత్తం బైన యదిందుని ననప్పిదురుండ్యాలనాడె
తిగాంబి యను మహానిం జిలిచి యుప్పిదురుండ్బు యెప్పు డ
అనిష్టం బ్బు ల కాని పలుకం దుత్రాంద్రు ప్రుల కు వెరచు
నపుడాయి ద్రౌపదిం దాశ్యానిరమ్మనిపనిచినా॥

౬౨౬ ఆ॥ అవనినాంథు చేత నాబ్బాపితుం డైన
సూంత నంద్రు నుండ్రు ప్రాతి గారమి|
పాండ్రువాగ్ర మహిషి పాలికి జనిభక్తి|
వినుతు . డగుచునప్పులనియె నతికి॥

తరువజ॥

౬౨౭ భవన సంప్పదలు నిజు ధరణోరాం జ్యం బ్బు దనయుల దమ
దన్నను నిన్న| సోంయు పదిర
తనర జూందం బ్బాది ధార్తరాష్ట్రు నకు ధర్మ్మ తనూ జుండ్రు

బూంష్టి కౌరవేశ్వరుదు ప్రతిశ్రవదిని దాశ్యానిప్త వచ్చుతిన
వి సదెమ్ము కురుకుల శ్వేరుకడక నిన జలబూంయుతాంష్టి పాంచాల
ని యుష్ణని యుష్ణని యెమ్మ॥

॥ యెయుగం బ్బునంఢ్రు నెప్పుదున్నీత ప్రుండ్ర
భార్య నెత్తి యెూంము పదినవా . కు|
గలదె యిది విసంగ్గగరున పూం ర్వం బయెన్వ|
నెప్ప్ల శెయు నెత్రా యిం ద్బ్బ కులుదు॥

తె॥ మున్న తదు నోంయు పది మథన స్నసెాటు|
పదిమి
సోంనస్న మునెస్నా ము పది వి ధుండ్రు|
గ్రస్నద నెస్నా ము ఫది యు నోం యస్ననాకు|
వెరు . గ జెప్పుము దిని నోవెరుగు దేనే॥

౬ క॥ యెరుంగ్గవేని నక్కిత పు నెప్పుద నదిగి వచ్చి మరినన్నుం దాశ్యానై
పోవన గునేని దాశ్యానై పొమ్మని న ప్రాతిగామి ద్రుమ్మరి వచ్చి పాంచాల
లి పలుకులు ధర్మ్మరాంబు నకు జెప్పిన నాంతండున్ను దురావరప
రాంజిత దుబ్బతుండ్రగుచుజై శిన చేత నర తియుల బ్బుద్రతివవ
నుండ్రు యెన్న నంత్రునాం ప్రాతి గాంమికి దుర్యోధనుండ్రిప్పినియె|

క॥ సంధిష్ణు ప్రైన యర్థం౦।
చంద్రుర సన్నిధి న యుతిని యొంత యు నెరుగుక।
సుంద్దరి పాం౦ చ్చాలెంత్రు సు।
తం తా త్మా నిరమ్ము పా మ్ము తథ యక యునిన॥

౨౮౨ వ॥ వాం౦ తు ద్రౌపది పాం౦ చిశం బో యి దెవనే వతిగిన యర్ధం౦బ్బు
ని స్నగ యుం బ్బు వార్తై సభ్యులు నిస్సరాం బ నిచరి। రమ్ము
న దుర్యోధనుడు దుశ్చేష్టి తంబ్బు లకు ధర్మరాజాం నుగత్య
బ్బునతల నలిగి యత్నై మువిత్రాంతి గాం మిపి రుంధ్దు నేక వస్త్ర
యు। న ధోవేణియు। నవిర ళగళిత నయ నొందక చిం ద్దు
సంధ్యాపాం నిష్పం ధి వరిషిక్త మూంన భినస్తు న పరిధాం నాం
త్రయు నగుచు సభ కుం బును దెచ్చి। కురువృద్ధుల లోని చ
శ్వరు సమాంశం బ్బు న సుందోష్ఠి నం తృనాం ద్రౌపదిం బూ౦
మొల్లరు లజ్జితు వై। దుఃఖ దీన మానసు వై తలయు వా
చ్చి యున్న పాం౦ డువుల వైల క్ష్యం బుప లక్షించి సం
శల్లి దుర్యోధనుం డ్తు దుశ్శాసనుం బ్బాచి యూంత్రా దము
థిర
ంధ్రు

ఆ॥ విపు కాం దరు న కల వెరచ్చు నీవు పాయి ద్రౌపదిం౦డి
విగ్నునిషం బ్బినా॥

౨౯॥ నిధన యుాం త్మ్య బాంధ నిరతు దుశ్శాసను।
బనుచు వెరిని గృ ష్ణ పంక్తి బూంష్టి।
౨౦ గడంపి భయం బ్బు నెం ద్దిగాం౦ధారి యొుద్ధకు।
న రిగె వణికి వణికిన తిరయు తును॥

౭ వ॥ తదయుకతారవాం సను బుడు దాంని పిరుం ద్దిన పాంరియుం క్రైనే।
క్తడి కరు గం న్న బోలు బులు కం బ్బును వెమ్మిప హాబలుం డ్డు ని।
౮ స్నాతి చెదు రాదరం బ్బు నగురూం త్రషు నర్ఘ మవై తిని స్సను౧
బుతమి యుదమ్ము గాల్చు తిరిపోల -- భవ త్సుతు నైన పాం౦ డ్డుపుత్॥
౯ వ॥ ఆనచుండాంను వచ్చిన నెమర బుస్పలను నస్స ముప్పకుం తద్
ము నేక వస్త్ర నైయున్న దాం నగురు బంధు బుసాం ధిక్షిత ంబైన సభ
౨౨ కు నెప్లు రాన త్మున నవిన। నవెక వస్త్రనై తి వేమి విగత వస్త్రనై
తి వేమి నన్నెప్లనుంధాత్మా ని హావక హావనని బలత్కారం బ్బునాం॥
౭ ఆ॥ అవన బూంననం గురుకు లాంధముదెపుగణం గ్గి రాబుసూం।
యరాం వ బ్బధం బ్బు నంద్దు వసుధాం వర మంత్ర పవిత్ర వాం౦ ధా।

ంచలి భీతి పావనములైన శిరోజములం బట్టి మట్టిపా
పావ వాఁడద్రి తెచ్చె సభకుం ద్రురు విస్మయమంది చూడగ॥

౭౨౦ వ॥ ఇట్లు హాహావరూంతంబైన పెతాకయుం బట్టి
శాసనావిక్రీష్ణయ్యై ద్రౌపది వికీర్ణకేశయు ద్రావణ్నవ
యునై। కర్ణ దుర్యోధన శకుని సైంధవాది దుష్టచతుష్టయుభూం
యిష్టంబైన సభకుం బ్బను తెంచ్చి కోపలజ్జాపరివృతయ్యై॥

౭౨౧ చ॥ అనుపమదైవయోగవాఘుర యున్నన వన్యము ధర్మస
ప్పదకే।
దనరుసాగాక ధర్మజుడు ధన్యుడు ధర్మపదంబ్బు దప్పత్రా।
క్కవైకల రుకుఖ్ఖ్యలాకరభ్యకతోపను తీతడు నన్నవె
లదు। దంబ్బనక॥
జ్జునుతి పకీర్తి తెచ్చెన విచారపరుండ్రొయి దుర్ల

౭౨౨ శా॥ యిచ్చియు చిత్తంబ్బగాదనక యిక్కురుముఖ్యులుచు
చుండ్రదుల స
ర్లదుదయివింధు నన్ననవహూనితు జెశె సుసర్వ
వ్విదులననస్న యూభరతవీరుల వంశము నేఁడు ధర్మ
ప్రదనతి నింద్యమయ్యెనని భామిని కృష్ణ దలంచి భీతయ్యై

ఇట్లు జగత్త్రయరక్షణాభిఖ్యుడు విర్పసనాధునై
విగియు। నసాధయ్యుంబాణె పాంచ్చాలరాజపుత్రి
య్యె అత్త జనకరణ్యుండైన జగన్నాథుబునాథనుం
బంచ్చుకు కపటద్యూతము నన్న త్యుండైన ధర్మపుత్రుని మిత్రం
బ్బు ననుద్ధతంబైన పాండవపరాయణ దహనంబ్బునకు ధన
రూపాత్రోపణ ప్రవణాంబ్బున బ్రవర్తిల్లఁ జేయుచున్నవాని
బూంచి దుష్టదుంతె భీమసేనుం డ్రు ధర్మరాజు నరిష్టనిదెను॥

౨౪ క॥ ధనకనక తురగగజవా।
హనధరణీరాజ్యములను మహాయుధములు మ।
మ్మున యొహాయిపదు పయుచితము।
యి భయిన్నియక్కినీవయీంశుప వగుఁ పక॥

౨౫ క॥ ద్రుపదతనూజుకాంబ్బగ।
కపటద్యూతమున జేయుగాం బుసునె బునా।
ధితయీదుష్టద్యూతము।
నెపమున బరిభూతమయ్యె నిష్ఠురుణాలచెక॥

కరుని వితథవు నైత వంచ్చు రింగ్గి యొరిగి పాప మున్సతం బు
బ్రవర్తింపం జ్చి యు ధర్మ పుత్త్రుం డిట్లైతి వి గావున భవ దా
దాహం బ్బు సెయ వలయు నని కోపించ్చి పలికిన పవన తన
నయు న బ్బుర నుం డి ష్ట్నిరె ము॥

ఉ॥ ధర్మ తనూజుం డిట్లు ధర్మువు దప్పిన
ధరణి తలంబెల్ల తల్లడిం చ్బు।
ద గిలి సు వ్యా దు న్వత ధర్మ యుద్ధ ములకు
బరుల చె బిలు వంగ్గ బది వి భుం డిట్లు
కణక తోవిము ఖుండ్డుగా జనర వి గాంచ
క్షత్ర ధర్మం బ్బులోకం బ్బు నం దు।
ని వి పె దా న ధి పతి నేర కుం డె త్తైన
వైపరి త్యం బైన వగుల దగునె।

కం॥ గురుల ధర్మపరుల గాపించి బ్రదరుల।
వి క్రమం తు లైతది యుండ్లు।
ధర్మ గౌరవం బ్బు ధార్మికులగుచున్న
వతుల చేత బెరుపబడియె నేడు॥

సుచు ముఖ్యతలనై యున్న శ్రాంతం పులును దుశ్శాసన
ద్రౌపది సభా ంతరంబ్బు న నున్న ద్రౌపదిం జూచి వికర్ణుం డ్డి
రియు శ్రవణ వికర్ణులై మిన్న కున్న సభ్యుల కిట్లనియె॥

క॥ సమ చిత్త వ్రేత్తులకు బు।
ద్ధి మంతులకిప్పుడు ద్రౌపది ప్రశ్న విచా।
రము సెయవలయు న విచా।
రమున బ్రవర్తిల్లు పదిన రక్త పాతు వగున్॥

వ॥ కురు వృద్ధులైన భీష్మ ధృతరాష్ట్ర విదుర ద్రోణ కృపాచార్యు
లు బలుకరైరి యున్న సభాసదులైనం గాము ద్రోధం బ్బులు దక్కి దీని
విచారించి చెప్పుం డ్డని నా నెవ్వరుం బలుకకున్న నేనిం డ్డుధర్మని
ర్ణయంబ్బు చెశెద నెల్ల వారును వినుం డ్డు జూదంబ్బును
వేంట యు పానంబ్బును బహు భక్షణ యు ననునాలుగు దు
ర్వ్యసనంబ్బులం దగిలి పురుషుండ్డు ధర్మువు దప్పి వర్తిల్లు నట్టి
వాని కర్త్వంబు చె కానం డ్డుగదు ద్యూత వ్యసనుండై వర్తిం

39.A

సపరాభవుండైన పాండవాగ్రజుండును వా
తండ్రరకు సుదారుణంబైన పాంచాలి బన్నంబు చె
వున ద్రౌపది యుధర్మ విజితనిక్రోమలి నెరె వస్త్రనిషే
ద్ధాని తెచ్చుపయన్యాయంబున వికర్ణుండ పలుకుల కోరం
క వకర్ణుం డ్రువాని తిట్టిని యె॥

౭౬౨ ఆ॥ యొల్లవారు నెరుగ నెల్లనిర్ధుర్మువే।
బెలనీకు నెరుగనెల తెలసె।
చెరుత వానికింత తనుసంధి వుంత మది
సన్న బుద్ధి జనములున్న సభల।

౭౬౩ వ॥ నీ ద్రౌపదిన ధర్మవిజిత యని పలికితి(సభాసదులెల్ల
నెరుంగ ధర్మజుండు తన సర్వస్వమ్ములు నొడ్డి యోడె
దిన యొప్పుర యిదివారినికె వెలి గాదు గావున ధర్మవిజి
యుల్లగాని నా ఉ వష్పుం డ్రున్దను విందురుచేని ధర్మ
జిత గానేల యొడంబడు దురు(పురి యొక వస్త్రయ్యె
న్నదవి సభకుం దాద్దానితెచ్చుట ధర్మువు గాదంట్రి భ
కుధర్మవిదితుండైన భర్త యుండదును నొక్కరుండు।

ల వ భర్తనెగాని పొసచ్చుటకు యునంబడునట్టి
త వస్త్రముం గ్లౌశనైప్పునను ధర్మవిరోధంబు వెదని లస్స
వికర్ణు వచనంబులు కుప్రత్తావైనము బ్బుచేశనలినిదుర్యో
ధనుండ్రు సంత్రకిల్లి దుశ్శాసనుం బిలిచి యుపాండవులయు
ద్రౌపదియును వస్త్రంబులు నపహరింపుమని పంచిన వాని నె
రింగి॥

౪ క॥ కిరదవ్య వవారకవరా।
జులగుపంచ్చేశి బవిమ చెది పాండుసుతుల్
ధృతి తమపై పుట్టములా।
యుత కత్తురులు మున్న పెట్టి యాసభను మ్మన్॥

౫ సీ॥ యిది సేయగాదని మదివిచారించక
సద్దవాడ తుండ్రు దుశ్శాసనుండ్రు।
నెప్పిన ద్రౌపది కట్టిన పుట్టంబు
సభలోన సొలిబె దాశంక లేక।
యుడుగక యొలువంగబడి యుపమున్నపనిత
పైన తవ్వుస్త్రంబు నట్టి వలువ।

ప్రకాశాంగ్ని బహుప్రన మంత్రులమున బాయక

యొప్పుచునున్న యయ్యవివరఁ జూచి।

౨౬౪ ఆ॥ సభ్యులెల్ల నుదితసమ్మదము నైరి దు

శ్శాసనుండు ధృతశస్త్రచయము పర్వ

తోపమాన మైనఁ బాలు వంగ సొంపరి

యదిగిలబ్బు బాండ్రియుష్య దరిగె॥

౨౬౫ క॥ అప్పుడు సమయంబ్బున ద్రుపదరాజుపుత్త్రికి దుశ్శా

సనుండన్న చేసిన యవమానంబ్బు చూచి భీమసేనుం

డత్యంతకోపరక్తాంతనయనుండగుచు నంత్యకాలా

రంబ్బునదంత్తసందష్టోష్ఠుండగుచు నెల్లవారును విననిట్లనిర

౨౬౬ మ॥ కురువృద్ధుల్గురువృద్ధబాంధవులనేకుల్ చూచుచుండ

డుమ్మదో

ద్ధురుడై ద్రౌపది నిట్లు చేసిన ఖలున్ దుశ్శాసనున్ లాక ధ్రా

శరశేల స్ఫురియంబ్బు తద్విపులవక్షశ్శైలరక్తాపని।

ర్ఝరముల్ వారలు చూచుచుండఁ నని నాస్వాదింతు

గ్రా కృతిన్॥

౨౬౭ వ॥ యిట్లు నెయ్యనైతి నేని నస్మత్పూర్వపితామహులగ

తిగెం దప్పినవాండ నగుదు నని న। వాని యతిమాను

ప్రవేశ మహాప్రవశాంయంబ్బున కలనప్పృతంబగ్గి

స్ఫురిత మహాఖులగుచుప్పపుత్త్రకుండైన ధృతరాష్ట్రునింద్రి

౦ ద్రుపదరాజుపుత్త్రి వాక్యంబ్బులు విన్నయం ప్పకకురువృద్ధ

౦ బులు పత్త్రింబ్బుయుంద్రిరణంత్త నుగ్రత బాహరుండై విదురు

ల్లవారినని వారింబ్బుయుష్టనియె॥

క॥ సముతులు పాంచాలితు।

శ్యమున ధర్మమునే ప్పరకే విచారింప్పుదుపాం।

పము బాంధ్వు ధర్మ సంద్రి।

పాము దర్మనినా దు సభ్యులగు సభ్యులలన్॥

మత్త కోకిల॥

౧ యుక్తికిస్వర్మకు బాలుదరుప్పను నిందురున్పను మాద్దగా।

దేవమంత్త్రియు పౌవెనద్ధమను దెప్పెనతని బుద్ధివిరా।

శేవగింప్పక చెకాసుంద్రి దియుష్ట మెందుగను ధర్మసం।

భావముక్కనికెప్పరింప్ప గబ్రహ్మకైన సుశక్యమె॥

౨ ఆ॥ సభకువచ్చి ధర్మసందేహ మడిగిన।

చెప్పకుండ్రిరేని సభ్యులెల్ల।

కృత దోష ఫలము నంద్రుదగ మందుఁడు।

ఛనిరి సమున వాదులైన వేయనులు॥

౧౨౩ తే॥ సభకు నేతెంచి ధర్మసంసద్ధి నెఱిఁగి।

చెప్పకుండిన సభ్యుల జెందుదోష।

ఫలమునం దర్ధ మందుదు రెల్ల విధర్మ।

దేవతా మూర్తులైన యా విదులు నను॥

౧౨౪ ఆ॥ ధర్మమెరిగి దాని దానెంతయుఁ గాగాని।

లాభ పక్షపాత లోభ బుద్ధి।

సభల నెవ్వఁడేని సభ్యుడై పల్కఁడా

డనృత దోష ఫలము ననుభవించు॥

౧౨౫ వ॥ ఈ యర్థమ్ముల విరోచనమ్ముల యందు వినం

బడు। ప్రహ్లాదుండు కాడుకు విరోచనుండను వాం

డును సుధన్వుండను వాండును స్వకన్యా ప్రతిగ్ర

హ నిమిత్తంబున నెల్లగుణంబుల నేమను పెద్దల మ

ని। ఇద్దరుం దమలో వివాదంబు చేసి ప్రహ్లాదు పా

లికిం జని యందు సుధన్వుండు ప్రహ్లాదున కిట్లనియె

నీవు ధర్మవిదుండవై చెప్పు మీ వాద।

మ॥ ని తీర్పగుణాత్మ్య హ్తు తతతాయెను।

చెప్పుమన్న దాఁ బుద్ధివై చెప్పితేని।

మక్షుప్రకులిశంబున్ ప్రయుక్త నీమస్తకంబున్॥

వ॥ అనిన ప్రహ్లాదుండు భయంబు ప్రదిక్షేపమున ...ంబున

కడకుం జని విరోచన సుధన్వులు తన్న వివాద వినోదంబుం

బడిగిన తెఱంగెఱుంగించి నవానికి గశ్యపుం డిట్లనియె॥

౬ తే॥ సాక్షియయును ధర్మదర్శియయు సాక్షి ధర్మ।

విధుల దప్పంగ జెప్పిన నధముఁ డతఁడు।

వరుణపాశ సహస్రంబు వాని గట్టు।

హాయనకె ప్పుడు నప్పై పత్రోయునతని॥

౨౭ వ॥ ధర్మంబు ధర్మవిధంబైన సభకు వచ్చిన దానిన్నియుఁ జెప్పి

చెప్పకున్న సభ్యుల ధర్మాత్ములగుదురు గావున వాము ప్రశ్నంబు

బులు విడిచియు ధర్మంబు బాందని నాంతయున్న సభ్యులున్న

చాల బ్రాలు భూపతిని పోక పొందంబు కతంబునను
యొకపొందంబు సభ్య సుంభాంధ్ర గాంధ్రున ధ
ర్మము దప్పక చెప్పవలయు నని నష్టంపొందుండేలా
ధర్మము నతి విచారించి తన కొడుకు కంటె గుణి ద్రౌ
పదిం నిగ్రహ సుధర్మంబు చెప్పెను నట్లు పుత్రస్నేహం
బు విడిచి ధర్మము దప్పక చెప్పి తని ప్లంపొందు ప్రశం
సించి సుధర్మంబు రీగ గావున। మీరును ద్రౌప
ది ప్రశ్న యందు ధర్మము దెసయుండు నని విదుర
డు పలికిన దుర్యోధను భయంబున సభ్యులెవ్వ
రుం బలుక కుండిరి। ద్రౌపది యును నట్లు సకలక్షత్రి
య సమక్షమున దుశ్శాసను చేత పరిభవింపం
బడి దుఃఖితయై॥

౯౦ సీ॥ అప్పుడంబుగ సెబ్బి యాస్యయం త్వరము
తఖిలమహీశులు నట్లు చూడ।

దిపొందిక్రూరుల ధర్మపత్నినై గెలిచినదాన
చెలియులనై వీని చేత నిట్లు।
పరిభూత నై యీ సభా మధ్యమున మహి
పతులు చూచుచుండంగ బడితి నింక
పతులు నైన పుడు నావలుకులనె ప్పొరు
ప్రతి వచనంబులు బలుక రయ్యా॥
ఆ॥ ధర్మ్యలోర యనుదాసినో దాసినా।
నెఱుంగ జెప్పవలె నెల్ల దాని।
ననుచు నరుచు చున్న నాపగాసుతుడు రా
తన వృత్తిష్ఠులని యోధ దాని కిట్లని॥

౮ వ॥ ఆపాపి నీ ప్రశ్నంబునకు నుత్తరంబు యుధిష్ఠిరుండ
చెప్పవలయుం గాక యీయర్థంబు సూక్ష్మతయ నెవ్వరికి నెఱుంగం
గ రానంబు। దీని ఫలంబు వెనుక ఫలంబు నంబొప్పై తె వెగం
బు యిక్కురుకుల పాంసకులను భవింతురని పలికేకసు
నక్షమంబు జ్ఞాచినయ్యు చు కన్న కం డ్రీక్షని యె॥

93

...ERNMENT ORIENT...
...USCRIPTS LIBRARY, MA...

తే॥ తరుణి నే మొగుఁడి కంఠస్రైనుక్తరుధిరతఁడు।
మొగసియె మెయిఁ బూదంబ్బునే నాని నేరఁయు।
వదని వాని గాందగుభత్తృ బతయుమింత్ర।
ననుచు రాధేయుఁ దుల్లసవాఁడై నంత॥

౬౭౮ ఉ॥ అమ్మ దితేఁ విచిత్ర హారిణాంగ్ర దనాంరిమభ
షిగెలభా। నెక్కగాం।
రమ్మన నెప్పు దాని దనరమ్మ మ్మ దూయు తలంబ్బు
రమ్మని సన్న చెసె ధృతరాష్ట్రసుతాగ్రణి యుష్ట్రి
నిదూల దుల్ల తె
రమ్మన బూంచి కౌరవ వరుంగ్గ వ్యైనెం(దు)డుల భవు

౬౭౯ క॥ లయుసమయ దండ్రధరని।
దనయకోప సముద్గత ప్రతాపానలవి
స్ఫయ సంభ్రమభీసంభృతు।
లయి వినుచుండ్రంగ్గ విష్ణులనియెఁ సభలోన్॥

౪ ధార్తరాష్ట్రసేనృద మదంబ్బున కామలి గ్ర
ధ్వస్తరం।
భారుని బూరు దేశమున నుండ్గ గబ్బిన యుద్ధరాశ్యదు।
ర్వారమదిద్యు బావ పరిమత్రా తదుండ్రగ దాంబ్రిషూ
తభ।
గ్ర్నుతరారు బౌ యుదు సుయోధను గ్రరణాంతరంబ్బునన్॥

౮ వ॥ అని సర్వజన భయంకరాకారిత ముఖుండై తనయాం
రయుధంబ్బు ఉన్నదిశ్వనతు ధృష్టులు సలుపుచు నగ్రజు
మొగంబ్బు చూంచుచున్న భీమసేను రౌద్రాకారంబ్బు చూ
చి భీష్మ విదురాదులు ది కాపంబ్బున కవసరంబ్బుగాదని యూ
తనిం బ్రశాంతుఁ జేసియున్నంతన్॥

౬౮౫ క॥ ధృతరాష్ట్రున గ్నిహోత్రా।
యతన ముననరచె వరశల్లనగ్నులు శాంతి
ద్భుతులయ్యేనగారవశ్రి।
తతివాద్యములఁదిరశార తప్తములఁ వెల్లన్॥

౧౭౯ క॥ క్రూరాత్ముఁడైన దుష్టుఁడు
వీరతులితను ధార్తరాష్ట్రవరుఁ డయ్యో నీ
గారవము లణఁగ నెంతయు
ఘోరముగాఁ గూఁక ఘూంక ఘూత్కారంబుల్॥

౧౮౦ క॥ అట్టి మహోత్పాతంబులు
పుట్టిన కృప విదుర వరులు భీష్మ శాంతనవుల్
చెప్పిన ధృతరాష్ట్రునకు
పుట్టిన రిష్టంబులనరి పాటులు గ్రహలాకే॥

౧౮౧ వ॥ అంత నంతయు నెఱింగి గాంధారి విదురుండు ధాత్రి
ధృతరాష్ట్రునకు వివరించ నాపాండవుల పరాభవం
బును ద్రౌపది పరిభవ ప్రకారంబును మునిమిత్తా
త్తియుం జెప్పిన విని ధృతరాష్ట్రుండు దుర్యోధనును బ
పించి యిట్లనియె॥

౧౮౨ చ॥ పతివ్రత సతి పతివ్రత పాండవ ధర్మపత్ని

సుతుల నయోని జన్మ కృష్ణ సతి పాంచాలి
ప్పుర వయు పల్లం గ్రాదగు నె బాల్యవయుదకు నెరుణం
పౌరగతి నీవి మిత్రముల పెద్దయు దుప్పేరి పాండవుల్

౧౮౩ వ॥ వారి వల నివిత్రపాంబులగు మునికాదుకమును భంగి
చ్చి సకల బాంధవ హితంబు గాఁదయు దలంచి పాం
త్రౌపది రాంవించి శాంతవచనంబుల నిట్లనియె॥

౧౮౪ క॥ సుందరి నాకోడంట్రులు
యంద్ధ భవ్య చరిత వు నిర్మయంతౌత నవని
కాంద్రుగ ప్రియంబు చెసెద
యుంద్ధవు మఖ్యే దువెట్టియు ప్రొత్తైనన్॥

౧౮౫ వ॥ అనిన ధృతరాష్ట్రునకు ద్రౌపది యిట్లనియె॥

౧౮౬ ఆ॥ కరుణాం తొంద నాకు వరము ప్రసాదింప్ప
బుద్ధి యెని లోకపూజంబుండద్బు
ఘన భుజుండు ధర్మతనయుండు దాస్యంబు
వలన బాసియుపలయు పసు మందె॥

త్రైనంగురుకు మాంఝలు|గురువృద్ధజన లాలితు
డై పెరిగిన ప్రతి విద్వేషంబాని పుత్రులం ద్రుసకలం దృష్ట
కడయు సాంకు నిష్టంబని నిచ్చితి నింక్రైంద్రవ వర
బ్బు వె డువుబొన ద్రౌపదియు ష్ణని రొ॥

౫౯౮ క॥ నె మ్ము నిధర్మ బు నలు ఫురు|
ధమ్ములు దపు యాం యుధ ముయిదపు దివ్యరథా
శ్వమ్ములతొ సర్వ మవి|
తమ్ముగ బాయంగ్గ వల యుదాస్య మువలన॥

౫౯౯ వ॥ అనిన ధృతరాష్ట్రుండ్రు దాని కోరిన వరం బిచ్చి
యుంక్క మూం తగు వరంబ్బు వే డు మనిన పాంచా
లి యుట్లనియె॥

౬౦౦ ఆ॥ వైశ్య సతికి నెంక్క వరము నుక్షత్రియ|
సతికి రెండు శూద్రసతికి మూండు|
విప్రసతికి వెయ్యి వేడంగ్గ బును గాంక
యుంక్క వే డగాండు యుభవు రేశా॥

సీ॥ అనిన ధృతరాష్ట్రుండు కోరిగుణంబ్బులక
రుంగ్గుపు కున సంతోష నిక్షి అనుజు సహా తుంత్రైయున్న య
ధిష్ఠిరురాం విండ్చి నీవు ననర్వ సంపదలు రాజ్యా బ్బ్బునా
ప్పు గాని యుట్లుయుం యుష్ణ యుంత్ర ప్రస్థ పురంబ్బు నను
ఖంబుండ్డు నీకులగ్గ యొప్ప డుననే॥
తె॥ నీవు నిత్యంబ్బు వృద్ధోపసేవ జేసి|
యొరుగు వెల్ల ధర్మంబ్బులు నెరుక వేశ|
కడంగి నీకెగ్గు చెసె నాకాడు మదని|
మరచిన ది నీకునై నొండ్ఱు గరవనెల॥

౬౦౩ క॥ మనవమున వైరమిడల వమి|
యునస సమబుద్ధుండ్రై వగుండ యునుసు సుగుణంబులచె
కాని దోషంబ్బుల విడుచుం|
యును సత్తముతైన పురుషుకు సత్తమ గుణా మువో॥

మనుబుద్ధి లేక యీబంధంబ పెట్టింతి (నల్పబు
స త్తుండ్నైన నన్ను నేవాంతఃస్థిం గాంధారి నిదలంక్షి
స్వాంధనాదుల దుర్జనంబ్బు యుచెకాన కలంత్తు నది।
ర్య శాస్త్ర విశారదుండైన విదురుండు మంత్రిగా।
విదుండ ధర్మమైన నీవు దక్షుండవుగా కురుకులంబ్బున లె
గునని ధర్మరాజుం బాండ్వరాజులాంబ్బుం బ్బునం
సముపించెనా॥

తరలి॥

౬౦౫ తరుణి ద్రౌపది యిష్టు పాండవ ధార్తరాష్ట్రులున్నై
న జ్ఞి।
కర పరస్పర శాపవేగము ప్రసరి బాసె విపత్తు సా।
గర విమగ్నుల నుద్ధరించె ప్రకాశకీర్తుల వెలుగ।
పురుషసింహులు లన్న జేశులపాల విదద్ధ యుద్ధత్ర
లోనై॥

౬౦౬ సీ॥ దానినెంత్తుయు భీమసేనుండు విని రాజ్సు।
సంప్రాప్తి పాండవు సత్తు ములకు।

(సతి కారణంబ్బు నీత్యతి నదర్పనను నంత్త
కంప్పైను గష్టంబ్బు గలదె రెయెంద్రు।
పెర్మిన పత్సంబ్బు ధర్మంబ్బు విద్యయు
నను నివి తెజంబ్బు లప్పితగన।
పురుషులకెంద్ద సుని రతంబ్బు లిత్రి
తెజంబ్బు ధర్మంబ్బుదని విరిచి।

౬౦౭ ఆ॥ అయిగగాదె పురుషుర నిశాపఘూనిత।
రక్త నేత్రుడై పరాక్రమమయు।
శత్రువరులను గ్రసంగ్గరముని బంప్పి।
కుతలరాంబ్బు పెట్టగాంద్ననిరెను॥

౬౦౮ వ॥ అనుచు మృగమధ్యంబ్బున నున్న సింహంబ్బుసుంబో
వె ననుజ మధ్యమ్బున నున్న యుధాంతనిగరంబ్బు వారిం
చ్చి ధర్మరాజు ధృతరాష్ట్రు శాసనంబ్బున తమ్ములుం
ద్రానుసు ద్రౌపది సహితంబ్బు గాంగాంచ్చు నరధారూఢు
లై యింద్రప్రస్థపురంబ్బున కరిగి రిటు మూర్ఖసను చెత.

97

వృత్తాంతంబువిని దుర్యోధనుండును కర్ణ
శకుని సైంధవులతో విచారించి ధృతరాష్ట్రు
నితెంచనియున్ననియె॥

౯౦౮ క॥ ఆ హితులనెల్లవిధంబుల
విహితులగాజేయుకదివివేకవమునమరు
సహితుండన్త చెప్పెనదివురి
బృహస్పతి సురేశ్వరునకుబ్రియహితబుద్ధి

౯౧౦ వ॥ అప్పాండవులు కింత్ర హితంబు చెసి రయుగ
క్రహితులమయ్యెదము యాంశవిషంబులన
గించికంథసమాపంబున కువిధిచినప్పు వారల
విధిచి పుచ్చికజనంబు దప్పితిమా॥

౯౧౧ ఉ॥ భూవిదితప్రతాప పరిభూతవిపక్షకున
పైసాంచిగాం గ్రీహాణ్ణవ
తవముగాన్న భీముడు పరింగ్ల దగాన్నగవల
ర్మావరు ఘోష భాసిత విరావముసుమిత్రమున్నైన
వారలక్ కైసోర్యగ్గ॥
ఉంపెరణంబులోనవిలంప్సుబలాధ్యులైనం

గాపునవారలనింకనుపహతంబునంద
ంజేసి దేశంబు వెడలరించి పిగాఱ్యంబునన ద్రు
పుత్రుండైన్న నియువానితో సుతంబది యున్నతవున
దుర్యోధనంబు ధర్మనందనుడాత్మని తెరప్రాతిగో
మింబంచినవారును విధినియోగంబు సుబుద్ధిని
యోగంబునతనతిక్రమింపనగునేయనినప్పుడుదల

౯౧౩ క॥ నృపవరుడను జులుదానును
ద్రుపదతనూజుయును మదవు హానిరిగిరిహా
సిపురంబున శేషస్య
కృపుబున హృదయంబులకుసంతోషముగ

౯౧౪ వ॥ అంది పృషయున్నను ధృతరాష్ట్ర విశ్రుతసభోన్ను
లై యున్నివిసారందంబులనున్న భీముతాంతుంబుల
నిశకుని కితపుం దప్పి ధర్మరాజునకిష్టనియె

౯౧౫ క॥ ధనసంపదలునురాజ్యము
దనరకతేఖుండును మాకు ధృతరాష్ట్రుడుపెం

ఘనునకు బూజ చేసె గాకవున।
జన వింశ్య సువాని సుత్రి సరిత్రి తింప్పుఁ॥

౬౧౬ వ॥ యిది యపూర్వంబైన ఫణంబ్బు దీని సుత్రి యాంతు
తి నవాతలాజకవల్లలంబ్బులు గప్పు వస్త్రములు ఫలాశ
నై రుంపు చర్యంబ్బు నం బంత్రం తెం ళ్లవనవాసం బ్బ
శి పదములాండ గు నేందు బనపదంబ్బున న జ్ఞాత వా
బ్బు చేసి యుండ్రెరుంగ్గం బడి లేని యు పెండ్రియు పంత్ర
తె ల్లవనవాసం బ్బు సు నె క యు. ద జ్ఞాత వాసం
సుం నెరుకపద సుంస్తేయు వాతి ళ్లో ఫుడురేని సుత్రి
దం బ్బారు మునన। విధి ప్రేరితంబైన దుష్పోతా ఫణం బాప
తుంతై మగుత నగు నేయునే॥

౬౧౭ క॥ ధర్మసుతు దాతి శకుని యు।
ధర్మస్థితి సోయు పతి రెసు దైవము చేత న।
నిర్మిత మైన శుభాశుభ।
కర్మఫలం బెట్లు దేవిగ దువగ నేర్చునే॥

౬౧౮ వ॥ యిట్లు ఘన దుర్నీతి ప్రేరాజితులై పాండవులు తమ
రాజ్యోప భోగంబ్బులు విడిచి సుహృద్బాంధవ జనాన

।వస్త్ర మాసులై వనంబ్బునకుం బోవ సమకట్ట్రి।జ్యే
ప్రి కృపద్రోణాచార్యుల వీడ్కొని నన బాంధ శత్రునవ
దిష్టానియె॥

క॥ వనవాస పరిక్లేశం।
౯ జన కోపదు గాంతి దేవి భోజాత్మజగా।
ఘనమా గృహంమున నుండ్రెతు।
నన వరతము ధైత్రి తో దన జ్ఞస్చునే త యాప్ప॥

౧౦ సీ॥ ధర్మజుం త్రు వునీవు పెర్మి పరాక్రమ
ఘనుడు జ్రీ ముడు యింత్రుతనయుడఖిల।
యుద్ధ విశారదు డిద్ధ తజో నిధి
నకులు దర్జ జున్న ద ప్రకట బుద్ధి।
నెంత్రంయు విజ్ఞానవంతు నంత్రసహదేవు
దతన్నెత్రు విద్వనారాఘున్న తెండ్రు।
నన ఘుం ద్రు ధౌమ్యుండు విను మధ్ధ ధర్మంబు
నందు విచక్షణ సుంధరాంగి।

99

ద్రుపదరాజు తనయ విపులగుణశాలిని
స్వాంత శాంతుల నంగన నప్పుడు ద్వి
నాదరించి శాక బైదింపు సొంపెతు
వారు గలరె విష్ణు ధీరమతులు॥

౬౨౩ వ॥ మఱియు కృష్ణద్వైపాయనుచేత శిక్షితులరు నారాయణుచేత రక్షితులరు మీరిరువురు వింటుండు ధౌమ్యుండు దైవమానుష సంపన్నులరు మా బలపరాక్రమమునం జేసి రాజులము ధర్మవచనంబున సంజేసి రుషులరు మహాత్మ్యంబున సంజేసి కుబేరాదులను జయించిన వారలు మిమ్ము భూమియు గాత్రమున చంద్ర వితన్వులు నెప్పుడు రక్షించుచుండ్రు దశెల్లకార్యంబులు నెయుండునను నత్రమున్నులకై వత్తిరయ్యానది పున దర్శనంబ య్యెడ వుండు గుండ్రని పంచిన గురువృద్ధిజ నానుమతులై తమ తల్లి చరణంబుల కాలిగిన కాడ కులంబూంచి॥

వృకణాం బున్న ... ల నిష్ఠని యెు॥

క॥ ఇకల

సీ॥ అధికలబ్బావగత్తాస్వలనపగతా
భరణాం బరుల ధర్మఫలుల నబిన
నల్పల ధారుల వరమునివేషుల
పాండుకుమారుల భానునిభుల
బూచి దుఃఖతయున్నై సుతులార యుప్పుడు
వ్యాసనెరాపపొంతులై నవారి విమ్ము
బూదకముండ్రసురలోకవునకేగ ని
పాండుభూపతి పుణ్యభాగియయ్యె

౬౨౪ తె॥ చిత్రపతి తాన పాదవందనంబు చేసి
మాద్రియనెల పోవను మండు బాంగ్ల
నైతి నని విలపించుచులాలాత్రి గాంతి
మొచ్చి దుఃఖితుల గుచుండ్రు నెల్లవారు॥

మత్తకోకిల.

౬౨౫ శరవిప్ణయనాథులైముని వృత్తిసుండ్రిదివారెయో
ద్వారకాపురి వాసకేశవ దైత్యభేదిభవత్పదా

100

ద్రుపదరాజతనయ వి[illegible]న్నాలివిన

సీ॥ శ్రితులైన వారల బ్రోవని కావక యుండ్రి
ధారుణిఁ జేకొనిన తప్పు మెంధర్మనిర్మల మానసాం
తరులు॥

౬౨౭ అమితసత్వులు ధర్మముం దెలియగలవారు వ్రతిప్ర
తిముఖులు॥
రుండ్రుగా
ద్రుమమయి తాశనులా వగెయుదు ద్రోణాదులున్ విదు
రాదులు నుండఁగ ధర్మమార్గము దప్పి బాధయొంద
జేశా।
పంచి నన్।
తావుల రణ్యనివాసయోగ్యవై ధార్తరాష్ట్రులు

౬౨౮ క॥ అన్నన సహదేవ నన్నును
సన్నల తానరి గదన్న యంత బలకునన్
వున్ననునా సుతులందరు
నున్నప్పై నాకుఁ జిత్తమూరడి యుండున్॥

౬౨౯ వ॥ అనుచు శోకాక్రాంత యైన గాంధారీదేవి సవిన
యవినమితోత్తమాంగ యైన పాంచాలిం జూచి

ప్రకటంబుగఁ బల్కులనిట్లనియె॥

క॥ దవళాక్షి నీకతంబున
పవిత్రయైన ద్రుపదు కులము పాండవకులంబున్
భువనమున వెలిగె నీవు।
ధృవమ్ముగు పతిభక్తిను శుభస్థితి తోడన్॥

౬౩౦ వ॥ పురుషవృషభులైన నీదు పురుషులతోడనరిగి పరమ శ
త్రుం బరిచరింపుం గ్రనీవ పుణ్యంబు జేసితివి। వారి పాద
కులనుకాంగ వింజ్ఞి దివింజ్ఞి గాంధారీదేవి విదురుగృహం
బునసుండ్రైనంతా॥

౬౩౧ ఆ॥ పతులవిరుద మందగతి ముక్తకేశయై
పోవుదాని ద్రుపదపుత్రిఁ జూచి
రంత కౌరవేంద్రు సంత్రిపురంబులు
వారవెల్లి తలయు వాంచి రదలి॥

౬౩౨ ఆ॥ ధర్మతనయు విరుదదమ్ములు నలువురు
నరుగుచుండ్రి తమ్మ బ్రాంతరము న
జనులు విను చుండ్రు సంభృతక్రోధులై
పలికెరధిక పరుష భాషణములు॥

॥ సాహసమున నమదభ్రపథంగ।
ంతి దుర్యోధనాదులకు శత్రులకు।
త్రోవలఁ జూపుచు దనమ్ము।
ప్రావావనమున వారివారాశేదుల ద్రోవైనఁ॥

౬౩౪ మ॥ కనకోర్వీధర సాను సార రుచి మద్గాంభీర్య నిర్ముక్త ష
త్రినిపీతారుణవారి శేషముబలి త్రిప్రాంతముఁ జేశె నా।
య్యనిరాపోద బుధువర్గ శాబ్దములు మాఁరై పోరు కనా
విధు। రంగంబున
బ్జున సంఘంబులు ముందు ఘోర బలవత్సంగ్రామ

౬౩౫ క॥ మాయాద్యూతంబునని।
జేయులగా ముష్టి చేసి నజయున।
న్యాయపరుశమునినప్పు।
త్పాయకములనిహతు జేశి చంపుదునాజిన్॥

౬౩౬ వ॥ అని భీమార్జున నకుల సహదేవులు విజృంభిం
చి కృతప్రతిజ్ఞులై రిట్లు పాండవులు పరిత్యక్త విభవు
లై గజపురంబు వెడలి రంత॥

సీ॥ ధ్వజరాంశ్రు విభుని ముందర మున నరచుచు
పరచె గోమాయువు పుష్పపగయు।
అప్రదక్షిణముగా నడిచెను ఖ్రాంతు
మతినిర్మలం బైనయంబ్బరముననె।
విద్యుత్ప్రపాతంబు విలసిల్లె మరి రావు
పర్వంబు గానయు భానుఁ బట్టె।
భూకంపము ద్యోవనపు దుసభాంతరమున
నరుదెల్ల పనుచుండెనాతడుం దల్లి।

౬౩౭ ఆ॥ పలికె నద్భుతముగ పదునాలుగగు నేడు।
భారతాబ్దియు గనపారదీరు।
లైన పాండవులు బయలుబడ్డదురు భీమ।
మపువసుతుల విక్రమమున జేశి॥

౬౩౮ వ॥ ధృతరాష్ట్రుండు దాని సంత్రయము విని కారుతులుసే
యము దుర్నయంబుల కెంతయు దుర్దిఫలంబు పుట్టెనని

యని వగచుచు విదురుం బిలిచి, ధౌమ్య ద్రౌపదీసహిత
లైన పాండవులు వెళ్ళిపోయిరని యడిగిన వానికి విదురుం-
డిట్లనియె॥

౬౪౧ సీ॥ వదనసరోజంబు వస్త్రాంతమున గప్పు
కొనియె ధర్మనందనుడు మఱియు।
భీము బాహులు రెండు పెద్దలుగా జూచి
చున సత్వరత్వరు త్రనయు దరిగె।
నిసుము సల్లుచు నమరేంద్రపుత్రుడు వాయె
భూరేణులిప్త శరీరు డగుచు।
నకులుండు చనియె మానకలంబు చేసియు
శ్రీవస్త్రుడై సహదేవు డరిగె।

౬౪౨ ఆ॥ వివృతకేశభరము ద్రెలంగ ద్రౌపది
చనియె రౌద్రయామ్యసామగాన।
ముఖరితాస్యు డగుచు ధౌమ్యుండేగె।
నఖిలజనులు విస్మయంబు లంద॥

వ॥ అని వనమైల వారల వృత్తంబు నవిరళగదయుడై
ధృతరాష్ట్రునకు విదురుం డిట్లనియె॥

౬౪౩ క॥ నీకొడుకులనేమతి కీన।
ప్రాకృతరాజ్యశ్రీకై ధర్మపతిని బరాభవా।
లోకనజనదోషోభయము
ప్పైకలలమతి నరిగె వృష్ణిపాలించ్చి వతికే॥

౬౪౪ క॥ సమరమున భీమబలుదు।
ఘ్నన్నము మెరయుం గ్రంచ్చ్రనుచు బాహువులు సవిశా।
లముగా జేయుచు నరిగెను।
సమీరజుఁ డరాతిజీతబుని తుండ్రుగుచున్॥

౬౪౫ క॥ వెరచరవనంతకంపైసు।
దరచగు బాణంబ్బు వేసి పడయక రిపులన్॥
చెరుతునని నిసుము చల్లుచు।
సురకధనంబ్బుయుదురణాజు యొాన్నతు దరిగెన్॥

మునియుదుశ్శాసను భవంబ్బునకనుచితంబై వసు
రూపంబ్బు చూచి జనులు దుఃఖింపకుండ్రిపరాకిలేరా
రశరీరులైన కలులుండ్బు చనియె। తన వదనంబై తనం
ననంబ్బు చూచిన వారికెల్ల లగ్గగునని తల వాంచ్బి సహదే
వుండ్రరిగె మరియును॥

౬౪౭ చ॥ తదశన యొక వస్త్రపరిధానముతోడ విముక్తకేశియై
కొడరుచు దుఃఖభావమున ద్రౌపది పోయెం మహావంబ్బున
బడినని జౌళమిత్రసుత బంధుజనంబ్బుల శోక వేదనం
గడుకొని యిట్లు వేంగుదురు కౌరవ భామినులట్టిదంబ్బు

౬౪౮ క॥ భారతరణహతులగు కురు
శూరుల పరలోక విధులు సూచించ్బు క్రియన్।
ధీరుడు ధౌమ్యుడు ధర్మవి
చారజ్ఞుడు రౌద్ర సామ పఠనని న్నరిగెన్॥

౬౪౯ వ॥ అనిన విని ధృతరాష్ట్రుండు దుఃఖితుండై యిట్లనియె॥

తరల॥

౬౫౦ సమరశూరులు పాండుపుత్ర బలత శత్రులు స్వల్ప చిత్తులు।

ములు వారలతోడి వైరము క్షయమయ్యెగరంబ్బు
త్రము ప్రజాక్షయకారణంబ్బు నితడే యెన్నిభయ
ఇవశుడై పతియుండ్రి పోయిననివెచ్చు నూంచ్బుచు వినినాము॥

౫౧ వ॥ యిట్లు వగచుచున్న ధృతరాష్ట్రున కిట్లు సంజయుండిట్లనియె

౫౨ సీ॥ పాండుకుమారులు పరమధార్మికులను
వగవక రాష్ట్రంబ్బు వలన బాపి।
వసుపూర్ణమైన యీ వసుమతి చెకొంట్లు
వసుధేశ సేవింక వగవనేల।
కలశజ విదుర గంగాసుత ప్రముఖులు
వారింప సంతతయు వశముగాక।
కర్ణ దుశ్శాసన సౌబల కరుపంగ విని వారి
కపటోరి యయ్యెనే యాత్మబుంధుల్ల

౬౫౩ ఆ॥ వగవక ధిక్కృతైన వారితో వైరంబ్బు
చేసుకొను టకరము చే పనాక।
నీవు నీ సుతుండ్రు నేత్రులుగా కారులే।
యెమికాంయు సొంత్తుగారింద్బువంశ॥

౬౫౪ వ॥ అనిన విదురుండు ధృతరాష్ట్రున కిట్లనియె॥

తరల॥
నీమతి యిం క్తైనను వారలంబిలిపింప్ప యు।
జ్జగతి యుప్పుయు యుష్ల యెయి చుసంత్రసంబ్బు న
మంద్రగా। లే।
జగద ధీశ్వర పంప్పు వంచ్చున జన్నె వారల సంపద
మిగిలి చేసాని యిష్లు చేసిన మెత్తు రె మహా సుత్తముల్॥

౬౫౩ ఆ॥ అనిన విదురు పలుకులా ధృతరాష్ట్రుం డ్డు
విని యు విన ని యట్ల విభిన వాస।
గతుల బాంధవ సుతుల గ్రమ్మరింప్ప కయు పె।
త్రించ్చె బూర్వ కర్మ కిల్మిష మున॥

౬౫౪ వ॥ ద్రోణుం డ్డును బాండవులకు హితుం డ్డయ్యును।
భాష్మి యా జ్ఞోప యా జుల వరంబ్బున నగ్ని కుండ్డంబ్బు
న యుద్భవిల్లిన ద్రుపద రాజా త్మజుండ్డగు ధృష్టద్యు
మ్నుం డ్డు పాండవులకు సంమ్బంధ బంధుం డ్డై ప్రతి వీ
రుం డ్డగుచు నాతని తోడ తనకు సమరంబ్బు గలదని యె
రింగ్గిన వా డ్డై పాండవా నుగ మనం బ్బు సేయు చుండ్లర

జు ప్పుం బ్బున ధృతరాష్ట్రు సొద్దన యుండె... ంచ్చు
పురం బ్బున నిర్ఘము లాడు చుండ్ల రాజ్యం బు చేసి పాండవు యుధిష్ఠి
ర్యాన తపరా జితు వై॥

౬౫౫ క॥ వీరు లిపె పాండ్డు సుతులు మ।
హా రణ్య నివాస నిరతు లై ధరణీ బ్బుం।
డ్డా రక సహా ప్రముల తో।
సార మతులు చనిరి నిత్య సత్య వ్రతులై॥

౬౫౬ క॥ అనియిట్లు సభా పర్వం।
బు నకథ బున మే జంయునకు సొగినై శంపా పా।
యన ముని చెప్పిన యం త్రయు।
మను నిభ చరి త్ర నిత్య మహా వంతి శయా॥

సుం ద్దర వృత్తం॥

౬౬౦ రాజు వంశ రత్న రాజు రాజు దేవ నిత్య ల। మిత్ర
త్ర్మి జయాంబ రామ ధర్మ మిత్ర విద్య దం।
భో జ వన్య యా జ మిత్ర భూరి కీర్తి కాం పయు దే।
రాజు తత్రి లోక నిఖిల రాజు లోక పూం జితా॥

...వతార ధరణీ ।
సుర భూజ గాజ సుంద్రర నయబం ।
ధుర ధర్మ ధురంధర వృషం ।
జ్వర జీర సువర్ణ స్వధాన దాన వినోదీ ॥

రథోద్ధతము ॥

౬౬౨ పారశారద శుధాంశునిర్మలో ।
ధారకీర్తి రణదర్ప సద్గుణా ।
వారవీర నిరవద్య మన్మథా ।
శూర వీర నృపగండభైరవా ॥

గద్య ॥

౬౬౩ ఇది సకలసుకవిజనవినుత నన్నయభట్టప్రణీతం
బైన శ్రీమహాభారతంబ్బునం దుసభాపర్వంబ్బునన
ర్ఘ్యాభిహారణంబ్బును శిశుపాలవధయును । స
భాక్షవితుండైన దుర్యోధనుం బ్రోచి ద్రౌపదీభీమసే
నుల నగుటయు । రాజసూయవిభూతి సహిం

ప్తక సుయోధను సంభ్రమంబు జూదంబ్బునరించ్చు
శకుని కైతవంబ్బున ధర్మరాజు నోడించ్చుటయు
దుఃఖార్ణవమగ్నులైన పాండవుల పాంచాలి యుద్ధరి
చ్చుటయు । పునర్ద్యూతపరాజితులైన పాండవులు వ
నవాసంబ్బునకరుగుటయును నదిసర్వంబ్బునను ద్వితీ
శ్వాసము శ్రీరామచంద్రార్పణంగా సంపూర్ణము